

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัข  
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น



นางสาวนงนุช ดั่งเรือง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา  
ตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกกฎหมายมหาชน  
สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

The legal measures regarding the supervision of dogs by local  
administrative organization



Miss. NONGNOOT DUANGRUANG

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for  
the Degree of Master of Laws in Public Law  
School of Law Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ      มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัข ขององค์กร  
ปกครองส่วนท้องถิ่น

ชื่อและนามสกุล      นางสาวนงนุช ดั่งเรือง

แขนงวิชา / วิชาเอก      กลุ่มวิชากฎหมายมหาชน

สาขาวิชา      นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา      ศาสตราจารย์วิกรณ์ รักษ์ปวงชน

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา  
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ  
(ศาสตราจารย์วิกรณ์ รักษ์ปวงชน)

..... กรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตตศุภางค์ ตันติภิรมย์)



.....  
(รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงษ์ เกียรติวัชรชัย)  
รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายการเงินและทรัพย์สิน  
รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์

ชื่อการศึกษา ค้นคว้าอิสระ มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัข ขององค์กร  
ปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้ศึกษา นางสาวนงนุช ดั่งเรือง รหัสนักศึกษา 2654000583

ปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์วิภรณ์ รักษาปวงชน ปีการศึกษา 2566

### บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัข  
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) ศึกษามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กร  
ปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ประเทศญี่ปุ่น และประเทศนิวซีแลนด์ (3) วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมาย  
ในการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (4) เสนอแนะแนวทางการแก้ไขกฎหมาย  
การควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเอกสารจากตำรา บทความ  
วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ ข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารทางกฎหมายและบทบัญญัติ  
กฎหมายต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ที่เป็นระบบและเหมาะสม อันจะสามารถนำไปสู่การปรับปรุง  
กฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ผลการศึกษาพบว่า (1) แนวคิดว่าด้วยสิทธิสัตว์และสวัสดิภาพสัตว์ สัตว์ทุกชนิดมีสิทธิที่จะได้รับ  
การเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม สัตว์นั้นจะต้องไม่ถูกทอดทิ้งหรือทำให้ตายโดยเด็ดขาด และสิทธิของสัตว์ต้องได้รับ  
การยอมรับจากกฎหมาย (2) กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น  
มีเฉพาะข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเท่านั้นที่ใช้บังคับอยู่ ซึ่งแตกต่างจากประเทศญี่ปุ่นและประเทศนิวซีแลนด์  
ที่มีการบัญญัติกฎหมายการควบคุมดูแลสุนัขเป็นการเฉพาะ รวมถึงมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด  
(3) กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหา คือ ปัญหา  
การขาดบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลสุนัขเป็นการเฉพาะ ปัญหาการขาดมาตรการ  
ในการขึ้นทะเบียนการเลี้ยงสุนัขและขาดบทลงโทษที่เหมาะสม ปัญหาการควบคุมการจำหน่ายสุนัข  
และปัญหาการเพิ่มจำนวนของสุนัขจรจัดเนื่องจากไม่มีการมาตรการควบคุมดูแลจากภาครัฐ (4) ควรเพิ่มเติม  
กฎหมายในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 29 วรรคสาม ในกรณีการควบคุมดูแลสุนัข  
ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลในเขตท้องถิ่นนั้น โดยให้ออกกฎกระทรวง  
มารองรับบทบัญญัติดังกล่าวเพื่อให้มีผลใช้บังคับได้ในทุกท้องถิ่นทั่วราชอาณาจักร

**คำสำคัญ** องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การควบคุมดูแลสุนัข สุนัขจรจัด

Independent Study title: “The legal measures regarding the supervision of dogs by local administrative organization”

Author: “Miss. NONGNOOT DUANGRUANG”; ID: “2654000583”;

Degree: Master of Laws

Independent Study Advisor: Vikorn Rakpuangchon, Professor; Academic year: 2023

### Abstract

This independent study aims to (1) explore the concepts related to dog control and management by local government organizations, (2) examine legal measures for dog control by local government organizations in Thailand and other countries, (3) analyze legal issues for dog control by local government organizations, and (4) propose recommendations for amending the laws regarding dog control by local government organizations.

This independent research is a qualitative study involving a review of documents such as textbooks, articles, theses, dissertations, relevant electronic media, legal documents, and various legal provisions. The goal is to obtain systematic and appropriate knowledge that can lead to effective improvements in laws governing dog control by local government organizations.

The study findings are as follows: (1) For the concepts of animal rights and welfare, all animals have the rights to proper care. More over, they must not be abandoned or allowed to die. (2) Local Government Dog Control Laws: Currently, only Bangkok's regulations are in force for dog control, unlike Japan and New Zealand, which have specific, strictly enforced dog control laws. (3) There are problems related to Current Local Government Dog Control Laws. The law lacks of specific legal provisions for dog control, absence of measures for dog registration and appropriate penalties, challenges in regulating dog sales, and the increase in stray dogs due to insufficient government control measures. (4) recommendations for Legal Improvement: is to amend the Public Health Act B.E. 2535 (1992), Section 29, Paragraph 3, to grant local government organizations the authority to manage dog control within their jurisdictions, supported by ministerial regulations to ensure uniform application across the entire kingdom.

**Keywords :** Local government organization, Dog control, Stray dogs

## กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากศาสตราจารย์  
วิกรม รัชชูปวงชน อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตตศุภางค์  
ตันติภิรมย์ กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ให้คำแนะนำและให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไข  
ข้อบกพร่องต่างๆ ของการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จนกระทั่งการศึกษาค้นคว้าอิสระ  
เสร็จสมบูรณ์

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลประกอบการทำการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ทุกท่าน  
ทุกหน่วยงาน ที่ทำให้การศึกษาค้นคว้าฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณ คุณอาจารย์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ สาขาวิชานิติศาสตร์  
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช  
เพื่อนและน้องๆ องค์กรบริหารส่วนตำบลกันตังใต้ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ครอบครัว และผู้  
เกี่ยวข้องที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้จนเสร็จสิ้น



นางสาวนงนุช ดั่งเรือง

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย .....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....	จ
กิตติกรรมประกาศ .....	ฉ
สารบัญตาราง .....	ณ
บทที่ 1 บทนำ .....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา .....	1
2. วัตถุประสงค์การศึกษา .....	5
3. ขอบเขตการศึกษา .....	5
4. ระเบียบวิธีวิจัย .....	6
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ .....	6
บทที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น .....	7
1. แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัข .....	7
1.1 ความหมายของเจ้าของสุนัข .....	7
1.2 ความหมายของสุนัขจรจัด .....	8
1.3 แนวคิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 .....	9
1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น .....	10
2. แนวคิดที่ว่าด้วยการควบคุมและจัดการปัญหาสุนัข .....	11
2.1 แนวคิดที่ว่าด้วยสิทธิสัตว์และสวัสดิภาพสัตว์ .....	11
2.2 แนวคิดที่ว่าด้วยความรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันเกิดจากสัตว์และความรับผิดชอบ เพื่อการละเมิด .....	14
3. แนวคิดเกี่ยวกับสุนัขจรจัด .....	18
3.1 ประเภทของสุนัขจรจัด .....	18
3.2 สาเหตุที่มาของสุนัขจรจัด .....	19
3.3 แนวคิดสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ .....	20
3.4 แนวคิดการควบคุมดูแลสุนัขจรจัดในประเทศไทย .....	21
3.5 แนวคิดที่ว่าด้วยการควบคุมและจัดการปัญหาสุนัขจรจัด .....	23
3.6 ผลกระทบจากปัญหาสุนัขจรจัด .....	24

## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขในประเทศไทยและต่างประเทศ .....	28
1. มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขในประเทศไทย .....	28
2. มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขในต่างประเทศ .....	39
2.1 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขของประเทศญี่ปุ่น .....	39
2.2 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขของประเทศนิวซีแลนด์ .....	58
3. เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขในประเทศไทย และต่างประเทศ .....	82
บทที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น .....	86
1. ปัญหาการขาดบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลสุนัขเป็นการเฉพาะ .....	86
2. ปัญหาการขาดมาตรการในการขึ้นทะเบียนการเลี้ยงสุนัขและขาดบทลงโทษที่เหมาะสม .....	88
3. ปัญหาการควบคุมการจำหน่ายสุนัข .....	90
4. ปัญหาการเพิ่มจำนวนของสุนัขจรจัดเนื่องจากไม่มีมาตรการควบคุมดูแลจากภาครัฐ .....	92
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ .....	95
1. บทสรุป .....	95
2. ข้อเสนอแนะ .....	98
บรรณานุกรม .....	104
ประวัติผู้ศึกษา .....	108





## สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1	เปรียบเทียบมาตรการกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมและสุนัขของประเทศญี่ปุ่น ประเทศนิวซีแลนด์ และประเทศไทย .....	84
--------------	---	----



# บทที่ 1

## บทนำ

### 1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์รู้จักการเลี้ยงสัตว์มาตั้งแต่ยุคสมัยสังคมเกษตรกรรม เมื่อประมาณ 10,000 ปีก่อน ซึ่งเป็นยุคเริ่มต้นของการนำปศุสัตว์มาเลี้ยง และสัตว์ที่นำมาเลี้ยงในยุคแรกนั้นเป็นพวกสัตว์มีกีบ โดยวิธีการต้อนสัตว์เหล่านั้นมากักขังเป็นกลุ่ม ทำให้เกิดฝูงสัตว์เลี้ยงขึ้นมาเป็นแหล่งอาหารโดยไม่ต้องออกล่าสัตว์<sup>1</sup> แต่เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสัตว์ จะเห็นได้ว่ารูปแบบและลักษณะความสัมพันธ์ในช่วงแรก เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริโภครับกับผู้ถูกบริโภค อย่างไรก็ตามเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไปรูปแบบความสัมพันธ์ก็เปลี่ยนไปด้วย โดยเกิดความสัมพันธ์รูปแบบอื่นขึ้นมา เป็น ความสัมพันธ์ในรูปแบบของการใช้ประโยชน์จากสัตว์ โดยมนุษย์นำมาฝึกให้เชื่องและใช้เพื่อช่วยเหลือกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เช่น การฝึกม้าเพื่อใช้ในการรบ การฝึกช้างเพื่อใช้ในการลากจูงสิ่งของการฝึกโค และกระบือเพื่อใช้ประโยชน์ในการเกษตร หรือแม้แต่การเลี้ยงสุนัขเพื่อเฝ้าบ้านหรือป้องกันทรัพย์สิน เป็นต้น<sup>2</sup>

สำหรับสุนัขนั้นพบว่าเป็นสัตว์ที่มีความผูกพันกับมนุษย์มายาวนาน โดยในยุคแรกมีการนำสุนัขมาเลี้ยงเพื่อประโยชน์ในการล่าสัตว์และป้องกันอันตราย การเลี้ยงเพื่อการนำทางหรือทำภารกิจในการตรวจค้นยาเสพติด เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปวัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสุนัขจึงเปลี่ยนไปตามกาลเวลา ผู้เลี้ยงสุนัขต้องเอาใจใส่ดูแลทั้งในเรื่องสถานที่ การให้วัคซีนป้องกันโรค และการดูแลสุขภาพพยาบาลยามเจ็บป่วย ฉะนั้นผู้เลี้ยงจะต้องศึกษาประเภทของสุนัขก่อนที่จะนำมาเลี้ยง เพราะสุนัขแต่ละสายพันธุ์ย่อมมีข้อแตกต่างกันในเรื่องพฤติกรรม วิธีการเลี้ยงดู และสถานที่เลี้ยง<sup>3</sup>

<sup>1</sup> อภิวัฒน์ นิยมไทย. มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย. บทความทางวิชาการ. วารสารจุลนิติ, 19(6), 47-51. หน้า 47

<sup>2</sup> ยศนันท์ ปานาภรณ์. มาตรการทางกฎหมายในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดในประเทศไทย : ศึกษากรณี บทบาทของเจ้าของสุนัข ผู้ประกอบกิจการเพื่อจำหน่ายสุนัขและหน่วยงานรัฐ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร. 2562. หน้า 1

<sup>3</sup> จุฬาลักษณ์ ตีระชาวุฒิม. การจัดเก็บภาษีการเลี้ยงสุนัข (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร. 2565. หน้า 1

สุนัขเป็นสัตว์ที่มีความเฉลียวฉลาดมีความสามารถในการดมกลิ่น สามารถฝึกให้เชื่อใจได้ มีความซื่อสัตย์ เลี้ยงง่าย และสามารถเฝ้าบ้านได้ ด้วยเหตุนี้ผู้คนจึงนิยมเลี้ยงสุนัขเพื่อความสวยงาม หรือเป็นเพื่อนเล่น แต่ยังมีสุนัขที่ไม่มีเจ้าของ ถูกทอดทิ้ง เป็นสุนัขที่ไม่มีที่อยู่หรือที่เรียกว่าสุนัขจรจัด เพิ่มมากขึ้น และเป็นสาเหตุสำคัญของความเดือดร้อนรำคาญจากเสียงเห่าหอน มูลสุนัข เป็นต้น

ปัจจุบันคนไทยบางกลุ่มมีพฤติกรรมการเลี้ยงสุนัขเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สุนัขกลายเป็น สิ่งบ่งบอกรสนิยม ฐานะทางสังคม เป็นลักษณะของสมัยนิยม สื่อแทนความรู้สึก ทำให้การตัดสินใจ นำสุนัขมาเลี้ยงนั้นขาดการไตร่ตรอง ขาดการศึกษาถึงวิธีดูแล และความต้องการสุนัขอย่างแท้จริง ปัจจัยเหล่านี้ถูกมองข้ามไม่นำมาประกอบการพิจารณาให้ถี่ถ้วนก่อนตัดสินใจนำสุนัขมาเลี้ยง เมื่อผู้เลี้ยง ไม่สามารถดูแลได้เนื่องจากเหตุผลทางสภาพสังคม เศรษฐกิจ การแข่งขันของชุมชนเมือง และค่าใช้จ่าย ในการรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้น ประกอบกับวิถีชีวิตของคนทั่วไปมีข้อจำกัดเรื่องเวลาและมีวิถีชีวิต รีบเร่ง จึงทำให้ไม่สามารถเลี้ยงดูสุนัขในความรับผิดชอบของตนได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งมาตรการ ทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขยังไม่มีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้การปล่อยและทอดทิ้งสุนัขทำได้ง่าย ด้วยสาเหตุนี้จึงเป็นปัญหาของสุนัขจรจัด (Stray Dogs)<sup>4</sup> นอกจากนี้ ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับพฤติกรรมทางธรรมชาติและการแพร่ขยายพันธุ์ของสุนัข ซึ่งเมื่ออยู่รวมกันจะผสมพันธุ์ และเป็นแหล่งรวมของเชื้อโรค มีการแพร่กระจายของโรค หากไม่มีการทำหมันก็จะมีการขยายพันธุ์ เพิ่มขึ้น<sup>5</sup>

ปัญหาสุนัขจรจัดถือเป็นปัญหาสำคัญ เป็นเรื่องที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งจะทำเพียง ลำพังไม่ได้ กรุงเทพมหานครก็เป็นหน่วยงานหนึ่งซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลปัญหาสุนัขจรจัด ในพื้นที่ กรุงเทพมหานครได้ออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ทั้งประเทศ ไม่มีท้องถิ่นใดออกกฎหมายมาเพื่อ ควบคุมดูแลสุนัข เป็นผลให้ท้องถิ่นอื่นๆ นอกจากกรุงเทพมหานครไม่มีกฎหมายการควบคุมดูแลสุนัข หน่วยงานราชการที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสุนัขหลายหน่วยงาน ประกอบด้วย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมปศุสัตว์ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการด้านสัตว์ กระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการด้านสาธารณสุขและดูแลรักษาโรคและสุขอนามัย ของประชาชน กระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจออกกฎระเบียบ ขั้นตอน การปฏิบัติ ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

<sup>4</sup> จิรัฎฐิติกาล ขุนแขวง. *การจัดการสุนัขจรจัดของกรุงเทพมหานคร* (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร. 2557. หน้า 3.

<sup>5</sup> กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น *คู่มือแนวทางการบริหารจัดการสถานสงเคราะห์สัตว์*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย. 2562. หน้า 1.

มีอำนาจหน้าที่ด้านการจัดการสาธารณสุข มีหน้าที่แก้ไขเหตุเดือดร้อนรำคาญและป้องกันโรคจากสัตว์สู่คน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาในระดับพื้นที่ และนำไปสู่การแก้ปัญหาลุกลามในระดับประเทศต่อไป<sup>6</sup>

จากการศึกษาแนวทางในการควบคุมดูแลสุนัขขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ยังขาดมาตรการทางกฎหมายที่เป็นปัญหาสำคัญหลายประการด้วยกัน ดังนี้

ประการแรก ปัญหาการขาดบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลสุนัขเป็นการเฉพาะ ถึงแม้ประเทศไทยจะมีมาตรการในการควบคุมดูแลสุนัข ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติกฎหมายลำดับรอง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 และข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 โดยกำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการต่างๆ ต่อสัตว์ทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัขกลับยังมีปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไปและได้ส่งผลกระทบต่อสวัสดิภาพของสุนัขและสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัขที่ใช้บังคับอยู่นั้น มีเฉพาะในเรื่องการจัดสวัสดิภาพสัตว์เท่านั้น เช่น การจัดให้สุนัขทุกตัวได้รับอาหารและน้ำดื่มที่สะอาด มีคุณภาพ และความถี่ของการให้อาหารที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงพันธุ์ อายุ ขนาดน้ำหนักตัว และสภาพร่างกายสุนัข แต่ไม่มีบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุนัขเป็นการเฉพาะ

ประการที่สอง ปัญหาการขาดมาตรการในการขึ้นทะเบียนการเลี้ยงสุนัขและขาดบทลงโทษที่เหมาะสม มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขในปัจจุบัน ยังมีข้อบกพร่องและไม่เพียงพอในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากไม่มีการบัญญัติกฎหมายให้เจ้าของนำสัตว์ไปขึ้นทะเบียนและไม่มีมาตรการลงโทษเจ้าของสุนัขแต่อย่างใด มีเพียงแต่ให้เจ้าของจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์เท่านั้น นอกจากนี้ให้อำนาจส่วนราชการท้องถิ่นออกข้อบัญญัติเรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขในแต่ละท้องถิ่นตามความเหมาะสม แต่ยังคงขาดประสิทธิภาพในการควบคุมดูแลสุนัข โดยเฉพาะมาตรการขึ้นทะเบียนสุนัขที่กฎหมายท้องถิ่นกำหนดให้เจ้าของสุนัขจะต้องใช้ทะเบียนบ้านที่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของบ้าน เป็นหลักฐานประกอบในการขึ้นทะเบียนสุนัข ซึ่งเป็นปัญหาในการนำสุนัข

<sup>6</sup> วนากร คำภีมาบุตร. แนวทางการบริหารจัดการเพื่อลดปัญหาสุนัขจรจัดขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา. 2565. หน้า 1.

ไปขึ้นทะเบียนสำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านเช่า ห้องชุด หรือชุดอาคาร จึงเห็นได้ว่าในส่วนของประเทศไทยไม่ได้กำหนดให้เจ้าของสุนัขต้องดำเนินการนำสุนัขไปจดทะเบียน ซึ่งมีเฉพาะข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 เท่านั้นที่กำหนดให้ผู้เลี้ยงสุนัขต้องนำสุนัขไปขึ้นทะเบียนและหากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับ

ประการที่สาม ปัญหาการควบคุมการจำหน่ายสุนัข มาตรการในการควบคุมดูแลผู้ประกอบการในการจำหน่ายสุนัข เช่น พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ซึ่งควบคุมการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 ควบคุมและเฝ้าระวังสุนัขที่มีโอกาสติดโรคพิษสุนัขบ้า พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 ซึ่งได้กำหนดให้ผู้ค้าสัตว์หรือซากสัตว์ เช่น ร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงหรือฟาร์มเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยง เป็นต้น จะต้องขออนุญาตในการประกอบกิจการเพื่อเป็นการป้องกันและการควบคุมโรคระบาดเท่านั้น หรือพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ที่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการเลี้ยงและการปล่อยสัตว์ แต่ไม่มีกฎหมายฉบับใดที่กล่าวถึงการควบคุมการประกอบกิจการจำหน่ายสุนัข ทั้งที่การประกอบกิจการจำหน่ายสุนัขก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสุนัขจรจัดในปัจจุบัน

ประการที่สี่ ปัญหาการเพิ่มจำนวนของสุนัขจรจัดเนื่องจากไม่มีมาตรการควบคุมดูแลจากภาครัฐ การที่ภาครัฐไม่ควบคุมจำนวนสุนัขจรจัดเป็นปัญหาด้านสาธารณสุข เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุของการเพิ่มขึ้นของจำนวนสุนัขจรจัดพบว่า การที่ภาครัฐไม่ควบคุมจำนวนสุนัขจรจัดได้ว่าเป็นปัญหาด้านสาธารณสุข เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุของการเพิ่มขึ้นของจำนวนสุนัขจรจัดพบว่าสาเหตุที่สำคัญคือการแพร่ขยายพันธุ์โดยปราศการควบคุม เมื่อถึงฤดูผสมพันธุ์ของสุนัขจะผสมพันธุ์กันตามธรรมชาติของสุนัข เมื่อการผสมพันธุ์สิ้นสุดลงสุนัขก็ตั้งท้องและให้กำเนิดลูกสุนัข หากแม่สุนัขเป็นสุนัขจรจัดลูกสุนัขที่เกิดมาก็จะกลายเป็นสุนัขจรจัด หน่วยงานภาครัฐหรือเจ้าของสุนัขจึงต้องมีการควบคุมและป้องกันการผสมพันธุ์ของสุนัข เช่น การทำหมันเพื่อควบคุมจำนวนสุนัขที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การเพิ่มขึ้นของสุนัขจรจัดคือผู้เลี้ยงสุนัขขาดจิตสำนึก ขาดความรับผิดชอบ นำสัตว์มาเลี้ยงแต่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์อย่างถูกต้อง ไม่มีการศึกษาข้อมูลของสัตว์ที่จะรับเลี้ยงมาก่อน ไม่มีความพร้อมในการเลี้ยง ไม่มีการควบคุมการขยายพันธุ์ของสัตว์ หรือแค่อยากเลี้ยงสุนัขในตอนเล็ก แต่เมื่อสุนัขโตขึ้นก็เลิกสนใจและนำสุนัขไปปล่อยทิ้ง การมีสัดส่วนของสุนัขจรจัดเพศเมียที่มีมากกว่าสุนัขจรจัดเพศผู้ ทำให้เกิดการผสมพันธุ์ในกลุ่มสุนัขจรจัดสูงขึ้น ทำให้เพิ่มจำนวนประชากรสุนัขอย่างรวดเร็ว การขาดความรับผิดชอบของผู้เลี้ยงหรือเจ้าของที่ปล่อยปละละเลย ไม่เอาใจใส่ดูแลสุนัขด้านอาหารและน้ำดื่ม ทำให้สุนัขออกไปหาอาหารนอกบ้านและตระเวนไปตามที่ต่างๆ ค่อยถึงขยะ อาจทำให้สุนัขพลัดหลงและกลายเป็นสุนัขจรจัดได้ และการที่สุนัขถูกทอดทิ้งเพราะเจ้าของไม่ต้องการเลี้ยงดู จึงนำไปปล่อยตามวัดและสถานที่สาธารณะ ปัญหาดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการเพิ่มจำนวนสุนัขจรจัดที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

จากปัญหาการขาดบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลสุนัขเป็นการเฉพาะ ปัญหาการขาดมาตรการในการขึ้นทะเบียนการเลี้ยงสุนัขและขาดบทลงโทษที่เหมาะสม ปัญหาการควบคุมการจำหน่ายสุนัข และปัญหาการเพิ่มจำนวนของสุนัขจรจัดเนื่องจากไม่มีการมาตรการควบคุมดูแลจากภาครัฐ จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้

## 2. วัตถุประสงค์การศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.2 เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยและต่างประเทศ
- 2.3 เพื่อวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.4 เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขกฎหมายการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

## 3. ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดเกี่ยวกับสุนัขจรจัด แนวคิดที่ว่าด้วยการควบคุมและจัดการปัญหาสุนัขจรจัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 และข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ตลอดจนศึกษากฎหมายของประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ Act on Welfare and Management of Animals 1973 และกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์ ได้แก่ Dog Control Act 1996



#### 4. ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องจากตำรา บทความ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ ข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารทางกฎหมายและบทบัญญัติกฎหมายต่างๆ รวมไปถึงการศึกษาเปรียบเทียบแนวคิด ทฤษฎี และกฎหมายต่างประเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ที่เป็นระบบและเหมาะสม อันจะสามารถนำไปสู่การปรับปรุงกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

#### 5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 5.1 ทราบแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 5.2 ทราบมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยและต่างประเทศ
- 5.3 ทราบปัญหาทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 5.4 ได้ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขกฎหมายการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น



## บทที่ 2

### แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้ศึกษาได้จำแนกแนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 3 ประการ ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัข แนวคิดที่ว่าด้วยการควบคุมและจัดการปัญหาสุนัขและแนวคิดเกี่ยวกับสุนัขจรจัด

#### 1. แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัข

ผู้ศึกษาได้จำแนกแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมสุนัข 4 ประการ ได้แก่ ความหมายของเจ้าของสุนัข ความหมายของสุนัขจรจัด แนวคิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

##### 1.1 ความหมายของเจ้าของสุนัข

การเลี้ยงสุนัขโดยปราศจากความรู้ ความเข้าใจนั้น ย่อมส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ปัญหาเกี่ยวกับเหตุเดือดร้อนรำคาญ<sup>7</sup> หรือปัญหาเกี่ยวกับการทอดทิ้งสุนัข ดังนั้น หากเจ้าของสุนัขได้นำสุนัขไปปล่อยหรือทอดทิ้งสุนัข ทำให้สุนัขที่มีเจ้าของเหล่านั้นต้องกลายเป็นสุนัขจรจัด<sup>8</sup>

**1.1.1 เจ้าของสุนัข** มีความหมายรวมถึงผู้ครอบครองหรือผู้ให้อาหารสุนัขเป็นประจำด้วย<sup>9</sup> อย่างไรก็ตาม บทนิยามคำว่า “เจ้าของสุนัข” ให้หมายความรวมถึงผู้ครอบครองสุนัข หรือผู้ให้อาหารเป็นประจำด้วยนั้น เป็นการให้คำนิยามความหมายที่มีผลทำให้ประชาชนที่เพียงแต่ให้อาหารแก่สุนัขจรจัดเป็นประจำด้วยความเมตตาต้องมีภาระหน้าที่ในการพาสุนัขจรจัดไปฝังไม่โครชิป และจดทะเบียนสุนัข มิเช่นนั้นอาจทำให้บุคคลนั้นกระทำผิดกฎหมาย ทั้งที่หน้าที่ในการจัดการ ควบคุมดูแลสุนัขจรจัดเป็นหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 แต่กลับผลักภาระมาให้กับประชาชน กรณีนี้จึงเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควรและไม่ชอบด้วยกฎหมาย

<sup>7</sup> นุชนารถ เจริญสุข. *มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัข* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร. 2555. หน้า 13.

<sup>8</sup> ธนภพ ศรีสถาพร. *มาตรการทางกฎหมายในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดในเขตกรุงเทพฯ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี. 2552. หน้า 13.

<sup>9</sup> ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ข้อ 5



จึงให้เพิกถอนข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548<sup>10</sup> ในส่วนของบทนิยามคำว่า “เจ้าของสุนัข” ที่ให้หมายรวมถึงผู้ให้อาหารสุนัขเป็นประจำด้วย<sup>11</sup>

**1.1.2 สุนัขถือเป็นทรัพย์สิน** อันมีราคาและถือเอาได้ สุนัขเป็นสัตว์เลี้ยงที่มีความซื่อสัตย์สามารถฝึกได้และเป็นมิตรกับคน คนจำนวนมากนิยมเลี้ยงสุนัขเพื่อคลายเครียด คลายเหงาและช่วยเฝ้าบ้าน<sup>12</sup> การให้เด็ก ๆ ได้อยู่ร่วมกับสุนัข จะสามารถช่วยยกระดับการพัฒนาการของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสุขภาพกาย สุขภาพจิตและความรับผิดชอบ แต่การเลี้ยงสุนัขหากผู้เลี้ยงปราศจากความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และขาดความรับผิดชอบ ย่อมจะส่งผลให้สุนัขแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อันเป็นที่มาของปัญหามากมาย ทั้งปัญหาที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพของสุนัข ปัญหาเกี่ยวกับอนามัยของมนุษย์ และปัญหาเกี่ยวกับความเดือดร้อนรำคาญ ด้วยเหตุที่สุนัขเป็นทรัพย์สินชนิดหนึ่ง เจ้าของสามารถที่จะสละการครอบครองเมื่อใดก็ได้ ซึ่งเป็นสิทธิของเจ้าของทรัพย์สิน ดังนั้น เมื่อเจ้าของสุนัขไม่สามารถเลี้ยงสุนัขได้แล้วทำการสละการครอบครองสุนัขของตน โดยนำไปปล่อยในที่สาธารณะหรือวัด อันเป็นการปลักความรับผิดชอบต่อสัตว์เลี้ยงของตนให้ตกเป็นภาระของสังคม สุนัขที่เจ้าของนำมาปล่อยทิ้งอาจก่อให้เกิดความเสียหายให้กับทรัพย์สินหรือชีวิตของผู้อื่นได้ และเมื่อเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะต้องมีผู้รับผิดชอบในความเสียหายนั้น โดยหลักกฎหมายที่กำหนดความรับผิดชอบอันเกิดจากสัตว์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์<sup>13</sup> ได้ระบุให้ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้รับเลี้ยงรักษาแทนเจ้าของเป็นผู้รับผิดชอบ แต่สุนัขไม่มีสัญลักษณ์ที่ระบุความเป็นเจ้าของ เมื่อไปก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น ผู้เสียหายจึงไม่สามารถจะได้รับชดเชยค่าเสียหายในกรณีดังกล่าวได้ ความเสียหายจึงตกเป็นบาปเคราะห์ของผู้เสียหายนั่นเอง

## 1.2 ความหมายของสุนัขจรจัด

สุนัขจรจัด หมายถึง สุนัขที่ไม่มีเจ้าของ อาศัยอยู่นอกบ้านและไม่มีผู้ให้อาหารสุนัข จะหาเศษอาหารกินเอง ไม่ก่อเหตุหรือก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญให้แก่ประชาชน ซึ่งสุนัขกลุ่มนี้ก่อให้เกิดปัญหาโรคพิษสุนัขบ้าได้ง่าย<sup>14</sup>

<sup>10</sup> ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ข้อ 5

<sup>11</sup> คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 764/2556

<sup>12</sup> นุชนารถ เจริญสุข. *มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัข*. หน้า 4.

<sup>13</sup> ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 433

<sup>14</sup> ศรีณยู ภักดิ์วงษ์. *องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นกับการแก้ปัญหาสุนัขจรจัด กรณีศึกษาจังหวัดปทุมธานี*

(การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร. 2560. หน้า 18.

### 1.3 แนวคิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไว้ ซึ่งในการควบคุมดูแลเช่นนั้นก็เป็นสิทธิที่บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐอย่างเหมาะสม โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและทันต่อเหตุการณ์ เมื่อรัฐธรรมนูญได้มีการบัญญัติคุ้มครองสิทธิด้านสาธารณสุขของประชาชนไว้และกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐ<sup>15</sup> และรัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด บริการสาธารณสุขต้องครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุม และป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพด้วย รัฐต้องพัฒนาการบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง<sup>16</sup>

ดังนั้น รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็นและยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต หรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้า เพื่อไม่ให้เป็นการระงับประชาชนและดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่างๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง<sup>17</sup> และก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับรัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป<sup>18</sup> นอกจากนี้ รัฐพึงใช้ระบบอนุญาต และระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่เป็น พึงกำหนดหลักเกณฑ์ การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง<sup>19</sup>

<sup>15</sup> รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 47

<sup>16</sup> รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 55

<sup>17</sup> รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 วรรคหนึ่ง

<sup>18</sup> รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 วรรคสอง

<sup>19</sup> รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 วรรคสาม

#### 1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การควบคุมดูแลสุนัขเกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ถือเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการปัญหาสุนัข แม้ว่าจะไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการดังกล่าว แต่กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการป้องกันและระงับโรคติดต่อ รวมทั้งอำนาจหน้าที่ในด้านการสาธารณสุข ประกอบกับหนังสือสั่งการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา รวมถึงคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด วางแนวทางให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในฐานะองค์กรที่มีหน่วยงานในความรับผิดชอบครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศจัดการปัญหาสุนัข<sup>20</sup> โดยอาศัยกฎหมายจัดตั้งดังนี้

##### 1.4.1 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528

กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่อง การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล การควบคุมการเลี้ยงสัตว์ การจัดให้มี และควบคุมการเลี้ยงสัตว์<sup>21</sup>

##### 1.4.2 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542

เมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการในเขตเมืองพัทยา ในเรื่องการจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล และการบำบัดน้ำเสีย และอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นของเทศบาลนคร หรือของเมืองพัทยา<sup>22</sup>

##### 1.4.3 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2562 ประกอบกับกฎกระทรวง พ.ศ.2541 (14) ในมาตรา 48 (8)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวง ให้กิจการดังต่อไปนี้ เป็นกิจการที่ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นสมควรให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมดำเนินการหรือให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ คือ กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ป้องกันและบำบัดรักษาโรค<sup>23</sup>

<sup>20</sup> อภิการ์ตัน นิยมไทย. *มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย*. หน้า 47-51.

<sup>21</sup> พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 มาตรา 89

<sup>22</sup> พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 มาตรา 62

<sup>23</sup> พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 6 และมาตรา 48(8)

#### 1.4.4 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติม

เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลคือป้องกันและระงับโรคติดต่อ กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลต้องเป็นไป เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผล การปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด<sup>24</sup>

#### 1.4.5 พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม

ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล คือ การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ<sup>25</sup>

## 2. แนวคิดว่าด้วยการควบคุมและจัดการปัญหาสุนัข

ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดว่าด้วยการควบคุมและการจัดการปัญหาสุนัขจรจัด โดยแบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ แนวคิดว่าด้วยสิทธิสัตว์และสวัสดิภาพสัตว์และแนวคิดว่าด้วยความรับผิดชอบเพื่อความปลอดภัย อันเกิดจากสัตว์และความรับผิดชอบเพื่อการละเมิด

### 2.1 แนวคิดว่าด้วยสิทธิสัตว์และสวัสดิภาพสัตว์

2.1.1 แนวคิดว่าด้วยเรื่องสิทธิสัตว์ (Animal Rights) ถูกระบุไว้ในปฏิญญาสากล ว่าด้วยเรื่องสิทธิสัตว์ (Universal Declaration of Animal Rights 1989) โดยเกิดจากความก้าวหน้า ของการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ทำให้มนุษย์ค้นพบว่าสัตว์ก็มีความรู้สึกเจ็บปวดได้ไม่ต่างจากมนุษย์ ส่งผลให้มีการทบทวนความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสัตว์ขึ้นใหม่ นับตั้งแต่ช่วงปลายศตวรรษที่ 19 และเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม ค.ศ. 1978 ได้มีการประกาศในปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิสัตว์ โดยองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโก (UNESCO) ซึ่งการประกาศดังกล่าว ได้รับอิทธิพลมาจากการประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน (Human Rights) ที่ได้ประกาศออกมาก่อนในปีค.ศ. 1948<sup>26</sup>

<sup>24</sup> พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติม

<sup>25</sup> พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 67

<sup>26</sup> ชมพูนุท ตั้งถาวร. หนังสือสถาบันพระปกเกล้า. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า. 2562.

ต่อมาในปีค.ศ. 1989 ได้มีการปรับปรุงและแก้ไขเนื้อหาใหม่ โดยได้ประกาศในวันที่ 21 ตุลาคม ปีเดียวกัน เพื่อให้มีความชัดเจนและถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์ แม้ว่าปฏิกิริยาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิสัตว์ฉบับนี้ จะไม่ได้มีสภาพบังคับตามกฎหมาย แต่ก็ถือว่ามีอิทธิพลต่อการตรากฎหมายในหลายประเทศทั่วโลก โดยมีแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญคือ สัตว์มีสิทธิตามธรรมชาติไม่ต่างจากมนุษย์ และสิทธินั้นย่อมได้รับความคุ้มครอง มนุษย์ต้องเคารพในสิทธินั้น โดยมีแนวคิดที่สำคัญ เช่น สิ่งมีชีวิตทุกชนิดมีสิทธิและจะต้องให้ความเคารพ สัตว์จะต้องไม่ถูกกระทำอย่างทารุณ หากมีความจำเป็นต้องฆ่าสัตว์ จะต้องกระทำด้วยความรวดเร็วเพื่อให้สัตว์นั้นได้รับความเจ็บปวดน้อยที่สุด สัตว์ที่ตายแล้วจะต้องได้รับการปฏิบัติด้วยวิธีที่เหมาะสม สัตว์ใดก็ตามที่อยู่ในความดูแลของมนุษย์จะต้องได้รับการเลี้ยงดูและรักษาอย่างเหมาะสม และสัตว์นั้นจะต้องไม่ถูกทอดทิ้งหรือทำให้ตายโดยเด็ดขาด สถานะทางกฎหมายของสัตว์และสิทธิของสัตว์ต้องได้รับการยอมรับจากกฎหมาย และหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่ในการป้องกันและคุ้มครองสัตว์ โรงเรียนและระบบการศึกษาจะต้องให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนโดยเริ่มจากเด็กเพื่อให้ตระหนักถึงสิทธิและเคารพต่อชีวิตของสัตว์<sup>27</sup>

**2.1.2 แนวคิดว่าด้วยเรื่องสวัสดิภาพสัตว์** ในปี ค.ศ. 1964 รุธ แฮร์ริสัน (Ruth Harrison) นักเคลื่อนไหวและนักเขียนด้านสวัสดิภาพสัตว์ชาวอังกฤษ ได้เขียนหนังสือเรื่อง “Animal Machines” ซึ่งหนังสือดังกล่าวอธิบายเกี่ยวกับวิธีการและแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับสัตว์ในฟาร์มปศุสัตว์ ซึ่งส่งผลให้สังคมมีการตระหนักถึงสวัสดิภาพของสัตว์มากยิ่งขึ้น รัฐบาลอังกฤษจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ต่อมาในปี ค.ศ. 1965 ศาสตราจารย์โรเจอร์ แบรมเบลล์ (Professor Roger Brambell) ในฐานะประธานคณะกรรมการชุดดังกล่าวได้นำเสนอรายงานการพิจารณาชื่อ “Report 23 of the Technical Committee to Enquire into the Welfare of Animals Kept under Intensive Livestock Husbandry Systems” หรือที่รู้จักในชื่อ “The Brambell Report”<sup>28</sup>

รายงานฉบับดังกล่าวระบุว่าสัตว์ควรมีอิสระในการยืนขึ้น นอนคว่ำ หันกลับมาทำความสะอาดตัวเองและยืดแขนขา เสรีภาพเหล่านี้ ถูกเรียกในชื่อ “Brambell’s Five Freedoms” โดยหลักการดังกล่าวได้ถูกพัฒนาให้มีรายละเอียดและความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วย<sup>29</sup>

<sup>27</sup> “เรื่องเดียวกัน”. หน้า 28.

<sup>28</sup> วารสารวิทยาศาสตร์. สวัสดิภาพสัตว์ฟาร์มปศุสัตว์ในสหรัฐอเมริกา. 8 กรกฎาคม 2567.

จาก <https://www.sciencedirect.com/science/>.

<sup>29</sup> Animal Welfare. เลี้ยงสัตว์ตามหลักการสากล. 16 พฤษภาคม 2567.

จาก [https://www.technologychaoban.com/livestock-technology/article\\_21643](https://www.technologychaoban.com/livestock-technology/article_21643).



1) *อิสรภาพจากความหิวและความกระหาย (Freedom from Hunger and Thirst)* หมายถึง ในสถานที่เลี้ยงสัตว์จะต้องมีอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการและน้ำสะอาดที่เพียงพอต่อความต้องการของสัตว์ตามแต่ละชนิดของสัตว์

2) *อิสรภาพจากความรู้สึกไม่สบาย (Freedom from Discomfort)* หมายถึง คอก กรง หรือสถานที่เลี้ยงสัตว์นั้นมีพื้นที่เพียงพอเหมาะสมตามชนิดและประเภทของสัตว์ ไม่แออัด มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีหลังคาหรือพื้นที่ที่สามารถหลบฝนและแดดได้ และมีการจัดการรักษาความสะอาดจากสิ่งปฏิกูลที่เกิดขึ้นจากสัตว์ตามสมควร

3) *อิสรภาพจากความเจ็บปวด อากาการบาดเจ็บและโรคร้าย (Freedom from Pain, Injury and Disease)* หมายถึง สัตว์ได้รับวัคซีนเพื่อป้องกันโรคตามแต่ละชนิด ประเภทของสัตว์ และสัตว์ได้รับการดูแลรักษาเมื่อสัตว์มีอาการบาดเจ็บหรือป่วยเกิดขึ้น

4) *อิสรภาพในการแสดงพฤติกรรมตามปกติธรรมชาติ (Freedom to Express Normal Behavior)* หมายถึง สัตว์มีความเป็นอยู่อย่างอิสระตามสมควร ไม่ถูกบังคับ หรือได้รับการลงโทษที่เกินสมควร เช่น การเลี้ยงหนูหรือสัตว์ฟันแทะควรมีของให้ขบแทะเช่นขอนไม้ หรือถั่วที่มีเปลือก การเลี้ยงสุนัขบางสายพันธุ์ที่ต้องการการออกกำลังกายอย่างสูง ได้มีการออกไปวิ่งเล่นหรือกิจกรรมอย่างเพียงพอ ไม่ได้ถูกขังไว้แต่เฉพาะในกรง หรืออาศัยอยู่เพียงในบ้านที่ปราศจากพื้นที่ในการวิ่งเล่น

5) *อิสรภาพจากความกลัวและความทุกข์ (Freedom from Fear and Distress)* หมายถึง เจ้าของสัตว์ได้เลี้ยงดูสัตว์ด้วยความมีเมตตา ปราศจากการทารุณ รวมถึงมีสภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสม ตัวอย่างเช่น หากในบ้านมีการเลี้ยงทั้งหนูและแมวไว้ แมวก็จะรบกวนความเป็นอยู่ของหนู ทำให้หนูมีอาการหวาดระแวง ตื่นตัวตลอดเวลาอาจส่งผลถึงชีวิตได้

จะเห็นได้ว่า การปฏิบัติตามแนวคิดความเป็นอิสระ 5 ประการนั้น นอกจากจะเป็นผลดีต่อสัตว์แล้ว ยังส่งผลดีต่อผู้เลี้ยงหรือทำงานเกี่ยวกับสัตว์ด้วย กล่าวคือ หากสัตว์ได้รับการดูแลที่ดี มีสุขภาพที่ดี ก็จะทำให้ได้ผลผลิตที่ดี แต่ถ้าหากสัตว์ไม่ได้รับการดูแลที่ดีหรือตกอยู่ในสภาวะหวาดระแวง มีความเครียด ตื่นกลัวตลอดเวลา ก็ส่งผลให้สัตว์มีสุขภาพที่ไม่ดี ผลผลิตไม่เป็นไปตามที่ควรจะเป็น และอาจทำร้ายสัตว์กันเองหรือทำร้ายผู้เลี้ยงได้

นอกจากนี้ยังส่งผลดีต่อการค้าระหว่างประเทศอีกด้วย เนื่องจากในประเทศต่างๆ ที่มีเริ่มมีการจัดการสวัสดิภาพสัตว์นั้น มักจะนำเรื่องดังกล่าวมาเพื่อเป็นการลดจำนวนการนำเข้าจากต่างประเทศเพื่อสนับสนุนสินค้าภายในประเทศ เพื่อป้องกันปัญหาการขาดดุลทางการค้า จึงเป็นการกระตุ้นให้นานาประเทศให้ความสนใจในเรื่องการจัดการสวัสดิภาพสัตว์มากยิ่งขึ้น

## 2.2 แนวคิดว่าด้วยความรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันเกิดจากสัตว์และความรับผิดชอบเพื่อการละเมิด

ผู้ศึกษาได้จำแนกแนวคิดว่าด้วยความรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันเกิดจากสัตว์และความรับผิดชอบเพื่อละเมิดเป็น 2 ประการ คือ ความรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันเกิดจากสัตว์และความรับผิดชอบเพื่อการละเมิด

### 2.2.1 ความรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันเกิดจากสัตว์

เมื่อสุนัขได้กระทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย อนามัย หรือทรัพย์สินของประชาชน เจ้าของสุนัขย่อมมีหน้าที่รับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น หลักความรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ มีดังต่อไปนี้

#### 1) ความหมายของความรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันเกิดจากสัตว์

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ถ้าความเสียหายเกิดขึ้นเพราะสัตว์ ท่านว่าเจ้าของสัตว์หรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรักษาไว้แทนเจ้าของจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ฝ่ายที่ต้องเสียหายเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่สัตว์นั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังอันสมควรแก่การเลี้ยงการรักษาตามชนิดและนิสัยของสัตว์หรือตามพฤติการณ์อย่างอื่น หรือพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นย่อมจะต้องเกิดขึ้นทั้งที่ได้ใช้ความระมัดระวังถึงเพียงนั้น<sup>30</sup>

อนึ่ง บุคคลผู้ต้องรับผิดชอบดังกล่าวมาในวรรคต้นนั้น จะใช้สิทธิไล่เบี้ยกับบุคคลผู้ที่เราหรือยัสัตว์นั้นโดยละเมิด หรือกับเจ้าของสัตว์อื่นอันมาเราหรือยัสัตว์นั้นๆ ก็ได้

จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวได้วางหลักไว้ว่า หากมีความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ขึ้น เจ้าของสัตว์หรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรักษาไว้แทนเจ้าของ ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน เว้นแต่ บุคคลดังกล่าวจะพิสูจน์เพื่อให้เข้าช้อยกเว้นไม่ต้องรับผิดชอบได้ โดยนัยนี้นิติศาสตร์ตลอดจนศาสตร์ฝรั่งเศสต่างเห็นสอดคล้องกันว่า สัตว์ตามความหมายของความรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันเกิดจากสัตว์นี้ จะต้องเป็นสัตว์ที่มีเจ้าของ<sup>31</sup> สำหรับสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของ เมื่อก่อความเสียหายแล้ว ผู้เสียหายย่อมจะเรียกร้องให้ชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่ได้

#### 2) หลักเกณฑ์ของความรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันเกิดจากสัตว์

หลักเกณฑ์ที่สำคัญสำหรับความรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ คือ สัตว์และเจ้าของสัตว์ ซึ่งสามารถพิจารณาได้ดังนี้

<sup>30</sup> ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 433

<sup>31</sup> ปริญญาวัน ชมเสวก. แนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับสุนัขจรจัด : ศึกษารณที่มีมีการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน. 2563. หน้า 12.

หลักเกณฑ์ที่หนึ่ง คือ สัตว์ ซึ่งคำว่า “สัตว์” ในความหมายแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์<sup>32</sup> หมายถึง สัตว์ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ป่า สัตว์เลี้ยง<sup>33</sup>

หลักเกณฑ์ที่สอง คือ เจ้าของสัตว์ ซึ่งหมายถึง ผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในตัวสัตว์ โดยรวมถึงบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของด้วย กรณีดังกล่าวหมายถึงบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าของสัตว์ให้ดูแลสัตว์ และหมายถึงผู้มีหน้าที่ในการดูแลสัตว์จากเจ้าของเป็นการชั่วคราว อาทิ ผู้ที่เช่าหรือยืมสัตว์ จากเจ้าของสัตว์หรือสัตวแพทย์ที่ดูแลรักษาสัตว์ เป็นต้น<sup>34</sup>

3) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักความรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ กับปัญหาสุนัขจรจัด

เมื่อศึกษาความหมายและหลักเกณฑ์ของความรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่าแม้สุนัขจรจัดจะเป็นสัตว์ แต่ความหมายของ “สัตว์” ตามหลักความรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์<sup>35</sup> นี้หมายถึงเพียงแต่สัตว์มีเจ้าของ ดังนั้น เมื่อสุนัขจรจัดเป็นสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของ การกำหนดผู้รับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นคงเป็นเรื่องที่ยาก เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวเป็นหลักกฎหมายที่สำคัญในการเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อเยียวยาความเสียหายจากกรณีที่สัตว์ในความดูแลของบุคคลหนึ่งบุคคลใด กระทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย อนามัย หรือทรัพย์สินของผู้อื่น การที่จะให้ผู้ที่มีเจ้าของสัตว์ หรือผู้ที่มีดูแลสัตว์มารับผิดชอบต่อค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสัตว์ อาจเป็นเรื่องที่ยังไม่สมเหตุสมผล

### 2.2.2 ความรับผิดชอบเพื่อการละเมิด

หลักความรับผิดชอบเพื่อละเมิดเป็นบทบัญญัติที่มีจุดมุ่งหมายในเรื่องการเยียวยาหรือชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำละเมิดเป็นสำคัญ โดยหน้าที่ของผู้กระทำละเมิดคือ ต้องทำการเยียวยาความเสียหายนั้นๆ ให้หมดสิ้นไปเสมือนไม่มีการกระทำละเมิดเกิดขึ้น ในกรณีที่สุนัขจรจัดกระทำให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่น การจะให้สุนัขจรจัดเป็นผู้เยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น คงเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ เนื่องจากสุนัขจรจัดไม่มีเจ้าของที่สามารถรับผิดชอบชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นได้

<sup>32</sup> ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 433

<sup>33</sup> “เรื่องเดียวกัน”. หน้า 13.

<sup>34</sup> “เรื่องเดียวกัน”. หน้า 13.

<sup>35</sup> ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 433



### 1) ความหมายของความรับผิดเพื่อละเมิด

ละเมิด (Tort) คือ การกระทำใดๆ ของบุคคลหรือการกระทำที่อยู่ในความรับผิดชอบของบุคคล อันก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น ซึ่งการกระทำละเมิดนั้น อาจเป็นการกระทำของตนเอง การกระทำของบุคคลอื่นหรือความเสียหายที่เกิดจากทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองดูแลก็ได้ โดยผู้ที่ได้รับความเสียหายมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาความเสียหายดังกล่าว โดยการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน หรือเรียกร้องให้ผู้ละเมิดปฏิบัติหรือละเว้นปฏิบัติในลักษณะอื่นๆ แล้วแต่กรณี

ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น<sup>36</sup> จะเห็นได้ว่าความรับผิดทางละเมิดจึงเป็นความรับผิดในทางแพ่ง ซึ่งผูกพันผู้กระทำละเมิดให้ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลผู้ได้รับความเสียหายมิใช่เป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างเช่นในทางอาญา

### 2) หลักเกณฑ์ของความรับผิดทางละเมิด หลักเกณฑ์ในการที่จะรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้น จะต้องมีหลักเกณฑ์ดังนี้

หลักเกณฑ์ที่ 1 การกระทำที่เป็นการผิดกฎหมาย คือ การกระทำที่มีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้โดยชัดแจ้ง รวมถึงกรณีที่กฎหมายไม่ได้บัญญัติห้ามไว้โดยชัดแจ้งแต่เป็นการกระทำที่ก่อความเสียหายแก่สิทธิเด็ดขาดที่กฎหมายรับรอง โดยไม่มีสิทธิหรือข้อแก้ตัวกฎหมายให้ทำได้แล้วถือว่าเป็นการกระทำโดยผิดกฎหมาย

หลักเกณฑ์ที่ 2 การกระทำโดยประมาทเลินเล่อ คือ การกระทำโดยไม่จงใจ (จงใจ คือ การกระทำโดยรู้สำนึกถึงผลแห่งความเสียหายต่อบุคคลอื่นที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตน และผลเสียหายจะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดไม่สำคัญ และมีได้หมายเลยไปถึงว่าจะต้องเจาะจงให้เกิดผลเสียหายอย่างหนึ่งอย่างใดขึ้นโดยเฉพาะ) แต่ไม่ใช้ความระมัดระวังอันสมควรที่จะใช้อันบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์

หลักเกณฑ์ที่ 3 มีความเสียหายเกิดขึ้นแก่บุคคลอื่น คือ ความเสียหายนี้ต้องเป็นความเสียหายตามกฎหมาย เป็นความเสียหายต่อบุคคลอื่น และต้องเป็นความเสียหายที่แน่นอน โดยจะสามารถคำนวณเป็นเงินหรือไม่สามารถคำนวณเป็นเงินก็ได้ หากไม่มีความเสียหายเพื่อบังคับให้ใช้ทดแทนแล้วก็ย่อมไม่มีละเมิด

<sup>36</sup> ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420

หลักเกณฑ์ที่ 4 มีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลหรือเป็นความเสียหายที่เกิดจากการกระทำของผู้ก่อความเสียหาย เนื่องจากในคดีละเมิดหากผู้เสียหายไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายที่ได้รับนั้นเป็นผลมาจากการกระทำละเมิดของผู้หนึ่งผู้ใดแล้ว ผู้เสียหายก็จะมีสิทธิได้รับการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น ดังนั้น การพิสูจน์ว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหายเป็นผลมาจากการกระทำของผู้ทำให้เกิดความเสียหายจึงเป็นเรื่องสำคัญมาก

### 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดทางละเมิดกับปัญหาสุนัขจรจัด

เนื่องจากความรับผิดทางละเมิดเป็นการพิจารณาจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำละเมิดเป็นสำคัญ โดยในการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสุนัขจรจัดจะมีได้ค้ำถึงว่าสัตว์ที่กระทำให้เกิดความเสียหายจะมีเจ้าของหรือไม่ ดังนั้น จึงอาจมีบุคคลที่ต้องรับผิดเพื่อความเสียหายจากสุนัขจรจัดได้ โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าบุคคลนั้นเป็นเจ้าของหรือไม่ เพราะสิ่งที่ผู้เสียหายต้องพิสูจน์เพื่อให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งต้องรับผิดมิใช่การพิสูจน์ความเป็นเจ้าของสุนัข อย่างเช่นในความรับผิดเพื่อความเสียหายอันเกิดจากสัตว์หากแต่เป็นการพิสูจน์ว่าการกระทำของบุคคลนั้น ครอบคลุมประกอบของความรับผิดทางละเมิดทั้ง 4 ข้อ หรือไม่ ยกตัวอย่างเช่น นาย ก มิได้เป็นเจ้าของสุนัขจรจัด แต่ไดุ้้แหยให้สุนัขจรจัดโมโหและไปทำร้ายร่างกาย นาย ข ได้รับบาดเจ็บ กรณีดังกล่าว หากนาย ข ต้องการเรียกค่าเสียหายจากการกระทำดังกล่าว ควรจะต้องเรียกให้นาย ก รับผิดทางละเมิด มิใช่เรียกให้รับผิดเพื่อความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ เนื่องจากการกระทำของนาย ก เป็นเหตุให้สุนัขที่มีได้อยู่ในความดูแลทำร้ายร่างกาย นาย ข จนได้รับความเสียหายแก่ร่างกาย หรือกรณีประชาชนได้รับความเสียหายเมื่อถูกสุนัขจรจัดที่มีเชื้อพิษสุนัขบ้ากัดหรือข่วน กรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเรียกค่าเสียหายทางละเมิดจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่ป้องกันและระงับโรคติดต่อในพื้นที่ที่สุนัขจรจัดนั้นอาศัยอยู่เป็นประจำ แต่ทั้งนี้ การจะถือว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดเว้นปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ นั้น ผู้เสียหายจะต้องพิสูจน์ว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้รู้หรือควรจะรู้ถึงการมีอยู่ของสุนัขที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแต่ละเลยเพิกเฉย ไม่ดำเนินการควบคุมกักขังสุนัข<sup>37</sup>

<sup>37</sup> ปริญาวัน ชมเสวก. แนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับสุนัขจรจัด : ศึกษากรณีที่มีการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน. หน้า 15.

### 3. แนวคิดเกี่ยวกับสุนัขจรจัด

ประวัติความเป็นมาของสุนัข ตามหลักฐานได้มีการกล่าวกันว่า สุนัขและมนุษย์ได้รู้จักกันในตอนปลายของยุคหิน และเริ่มมีความสนิทสนมกัน ซึ่งก็นับเป็นเวลาประมาณ 40,000-60,000 ปีมาแล้ว สำหรับสุนัขที่เริ่มมารู้จักมนุษย์ครั้งแรกและคบหาเป็นมิตรกันมาจนถึงทุกวันนี้เป็นพันธุ์สุนัขป่าพันธุ์หนึ่ง ชื่อ Canis aureus เป็นภาษาละตินแปลว่า “สุนัขทอง” ซึ่งเป็นต้นตระกูลของสุนัขที่เราเลี้ยงกัน ต่อมาก็มีสุนัขอีกพันธุ์หนึ่งที่มนุษย์นำมาเลี้ยงมีชื่อว่า “Canis lupus” แปลว่า สุนัขป่า สุนัขพันธุ์นี้เชื่อกันว่าสุนัขทอง มีขนยาว หางเป็นพวง หูตั้ง หางตาเฉียงขึ้นข้างบน มีนิสัยชอบอิสระกว่าสุนัขทอง สุนัขป่านี้เมื่อมาอยู่กับมนุษย์ก็ผสมพันธุ์กับสุนัขทอง ออกลูกออกหลานสืบทอดกันมา เป็นสุนัขพันธุ์ต่างๆ มากมาย ดังนั้นสุนัขทุกวันนี้ได้สืบเชื้อสายมาจากสุนัขทองและสุนัขป่าแทบทั้งสิ้น นับตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ได้มีการศึกษาค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับสุนัขในเรื่องการผสมพันธุ์ใหม่ๆ ความเป็นอยู่ของสุนัขที่อยู่อาศัย อาหารสุนัข การป้องกันรักษาโรคอยู่เสมอ ซึ่งการศึกษาวิจัยเรื่องราวของสำนักหอสมุดกลาง สุนัขได้มีขึ้นครั้งแรกที่ประเทศอังกฤษ อเมริกาและประเทศต่างๆ ในยุโรป แล้วจึงแพร่หลายไปในประเทศต่างๆ ในประเทศอังกฤษได้มีการจัดตั้งสมาคมผู้เลี้ยงสุนัขขึ้นใน ค.ศ. 1859<sup>38</sup>

ปัจจุบันมีการทอดทิ้งสุนัขในที่สาธารณะเพิ่มมากขึ้น และสุนัขจรจัดได้ก่อความเดือดร้อนรำคาญให้กับคนในชุมชน จนสุนัขจรจัดถูกมองว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาสังคมในหลายเรื่อง ทั้งปัญหาจากเสียงเห่าหอน ปัญหาจากสิ่งขับถ่าย การทำร้ายคนในชุมชน รวมทั้งยังมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ เช่น เป็นพาหะของโรคพิษสุนัขบ้า เป็นต้น หากมองถึงสภาพปัญหาอย่างแท้จริง ต้นเหตุแห่งปัญหาสุนัขจรจัดอาจมิได้เกิดจากสุนัขจรจัดเพียงเท่านั้น แต่อาจเกิดจากการขาดจิตสำนึกของมนุษย์ ขาดความรับผิดชอบในการเลี้ยงดู ขาดความเอาใจใส่ดูแลสุนัข รวมทั้งมนุษย์ยังเพิ่มจำนวนประชากรของสุนัขโดยไม่จำเป็นด้วยการเพาะพันธุ์สุนัขขาย เป็นต้น

#### 3.1 ประเภทของสุนัขจรจัด

ผู้ศึกษาได้จำแนกสุนัขจรจัดแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

**3.1.1 สุนัขมีเจ้าของ** แต่เจ้าของขาดความรับผิดชอบในการควบคุมดูแล โดยสุนัขมีความเป็นอยู่อย่างอิสระในห้วงเวลาใดเวลาหนึ่ง สามารถก่อให้เกิดปัญหาได้เช่นเดียวกับสุนัขที่ไม่มีเจ้าของ

**3.1.2 สุนัขที่มีผู้ให้อาหาร** แต่ไม่มีผู้รับผิดชอบควบคุมดูแล สามารถใช้ชีวิตได้อย่างอิสระ

**3.1.3 สุนัขไม่มีเจ้าของ** ซึ่งไม่มีผู้ใดควบคุมดูแลและสามารถใช้ชีวิตได้อย่างอิสระ<sup>39</sup>

<sup>38</sup> ญรัฐศิริ แฉล้มวงศ์. แรงจูงใจที่มีต่อการเลี้ยงสุนัขเพื่อนันทนาการของประชาชนในกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร. 2552. หน้า 8.

<sup>39</sup> กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. คู่มือแนวทางการบริหารจัดการสถานสงเคราะห์สัตว์. 2562. หน้า 1.

### 3.2 สาเหตุที่มาของสุนัขจรจัด สุนัขจรจัดในประเทศไทยมีที่มาอยู่ด้วยกัน 3 ประเภท คือ

**3.2.1 เจ้าของทอดทิ้ง** สาเหตุเจ้าของทอดทิ้งสุนัข เช่น สุนัขกัดหรือทำลายสิ่งของต่างๆ ภายในบ้าน และเจ้าของไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของสุนัขที่เลี้ยงได้ หรืออาจจะเป็นเพราะสุนัขมีอาการเจ็บป่วย หรือเป็นโรคเรื้อรังที่ไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ หรือการรักษาต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก เจ้าของขาดความพร้อมในเรื่องฐานะทางการเงิน จึงตัดสินใจนำสุนัขไปทิ้ง หรืออาจจะเป็นเพราะเจ้าของหมดความรักต่อสุนัขแล้ว เพราะตอนเริ่มเลี้ยงเป็นลูกสุนัขที่มีความน่ารัก แต่เมื่อสุนัขโตขึ้นความน่ารักแบบลูกสุนัขก็หมดไป เจ้าของจึงหมดความรักต่อสุนัขตัวนั้นหรือเป็นการเลี้ยงตามกระแสนิยมของสังคม สาเหตุอีกประการหนึ่งคือ วิธีการเลี้ยงแบบเปิด กล่าวคือเจ้าของปล่อยสุนัขให้อยู่อาศัยอย่างอิสระ ไม่มีการสร้างรั้วหรืออาณาเขตอย่างมิดชิด ปล่อยให้สุนัขออกไปเที่ยวเล่นข้างนอกบ้านได้อย่างอิสระ เมื่อถึงฤดูผสมพันธุ์ สุนัขก็จะผสมพันธุ์กันได้อย่างอิสระ หลังจากนั้นเมื่อสุนัขตั้งท้อง และกลับมาคลอดลูก ก็จะมีลูกสุนัขที่เจ้าของไม่ต้องการเกิดขึ้น บางคนก็นำไปให้เพื่อนบ้านรับไปเลี้ยง แต่ถ้าไม่มีคนรับไปเลี้ยงก็อาจนำไปทิ้ง

**3.2.2 ฟาร์มสุนัขทอดทิ้ง** ในปัจจุบันธุรกิจสัตว์เลี้ยงได้มีการเจริญเติบโตกว่าในอดีต และธุรกิจการเพาะพันธุ์ลูกสุนัขจำหน่ายก็เป็นธุรกิจที่สร้างผลกำไรให้กับเจ้าของธุรกิจ เพราะการเพาะพันธุ์ลูกสุนัขสามารถกระทำได้ง่าย เพียงแต่หาสุนัขเพศเมียมาเป็นแม่พันธุ์ และนำไปผสมพันธุ์กับสุนัขเพศผู้ หลังจากนั้นก็รอเวลาจนแม่พันธุ์คลอดลูกสุนัข และนำลูกสุนัขไปจำหน่าย อาจเป็นตลาดนัด หรือการขายบนสื่อออนไลน์ การประกอบธุรกิจเพาะพันธุ์ลูกสุนัขจำหน่ายนั้นไม่มีการขึ้นทะเบียนจากทางภาครัฐ จึงส่งผลให้ธุรกิจเพาะพันธุ์ลูกสุนัขสามารถดำเนินธุรกิจนี้ได้ แม้แต่การเพาะพันธุ์ในภาคครัวเรือนที่อาจจะมีแม่พันธุ์เพียงแค่ตัวเดียวก็สามารถทำการเพาะพันธุ์ลูกสุนัขเพื่อออกจำหน่ายได้ แต่เมื่อไม่สามารถจำหน่ายลูกสุนัขได้หมดก็จะมีภาระค่าใช้จ่ายในการดูแล เช่น ค่าอาหาร ค่ารักษารโรค จึงตัดสินใจแก้ปัญหาโดยการนำลูกสุนัขไปทิ้งไว้ตามสถานที่ต่างๆ เพื่อเป็นการตัดปัญหาหรืออาจปล่อยให้สุนัขตายไปเอง โดยมีการจัดสวัสดิภาพให้ตามความจำเป็น

**3.2.3 การผสมพันธุ์กันเองของสุนัขจรจัด** โดยธรรมชาติของสุนัขจะสามารถเริ่มผสมพันธุ์ได้เมื่อมีอายุตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป หรือเมื่อเริ่มมีภาวะไข่ตกครั้งแรก แต่หากมีการผสมพันธุ์ในช่วงดังกล่าว ส่วนใหญ่ลูกสุนัขที่คลอดออกมานั้นจะมีความเสี่ยงในการตายหรือพิการค่อนข้างสูง เนื่องจากแม่พันธุ์ยังไม่มีพัฒนาการทางร่างกายที่สมบูรณ์ สุนัขจะมีสุขภาพพร้อมสำหรับการตั้งท้องเมื่ออายุครบ 1 ปี หรือเมื่อตกไข่ครั้งที่ 2 จึงจะเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์พร้อมที่จะให้กำเนิดลูกสุนัขได้ โดยปกติสุนัขเพศเมียจะตกไข่ทุกๆ 6 เดือน หรือปีละ 2 ครั้ง และการตั้งท้องในแต่ละครั้งจะใช้เวลาประมาณ 58 - 67 วันหรือประมาณ 2 เดือน จากนั้นจะสามารถให้กำเนิดลูกสุนัขได้ตั้งแต่ 2 - 10 ตัว ขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ของสุนัข ในระยะเวลา 1 ปี สุนัขเพศเมีย 1 ตัว อาจให้กำเนิดลูกสุนัขได้ถึงปีละ 4 - 20 ตัวต่อปี โดยหากนับอายุเฉลี่ยของสุนัขคือประมาณ 10 - 15 ปี ก็อาจคาดการณ์ได้ว่า

สุนัขเพศเมีย 1 ตัว สามารถให้กำเนิดลูกสุนัขได้มากถึง 180 - 280 ตัว ตลอดชั่วอายุขัยของมัน (ในกรณีที่สุนัขให้กำเนิดลูกสุนัขปีละ 20 ตัว เป็นระยะเวลา 14 ปี)<sup>40</sup>

### 3.3 แนวคิดสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ

ผู้ศึกษาได้จำแนกแนวคิดสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะที่เกี่ยวข้องไว้ 2 ประการ ได้แก่ แนวคิดตามแรงผลักและแนวคิดตามแรงเสริม

**3.3.1 แนวคิดแรงผลักในการดำรงชีวิตของสัตว์** ธรรมชาติของสัตว์ต้องดิ้นรนหาอาหารและน้ำ เพื่อความอยู่รอดและดำรงเผ่าพันธุ์ สุนัขหรือสัตว์ทั่วไปจะเคลื่อนย้ายไปยังแหล่งที่มีอาหารและน้ำสมบูรณ์ แม้มิมีน้ำมาสัตว์มาปล่อยในที่สาธารณะ ถ้าไม่มีอาหารและน้ำสัตว์จะเคลื่อนย้ายไปยังถิ่นอื่น หากไม่มีการควบคุมก็จะมีปริมาณมากขึ้นและรวดเร็ว สุนัขก็เหมือนสัตว์อื่นทั่วไป หวังถิ่นปกป้องตนเอง เพื่อกีดกันทรัพยากรอาหารและน้ำของตนเอง

### 3.3.2 แนวคิดแรงเสริมในการดำรงชีวิตของสัตว์

ผู้ศึกษาได้จำแนกแนวคิดแรงเสริมในการดำรงชีวิตของสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งที่เกี่ยวข้องไว้ 4 ประการ ได้แก่

1) **วัฒนธรรมของประเทศไทย** การทำบุญมีอยู่ในตัวของแต่ละบุคคลที่ถูกปลูกฝังจากครอบครัวและพระพุทธศาสนา จึงทำให้คนไทยมีลักษณะเด่นของการมีน้ำใจและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จะเห็นได้จากการนำอาหารและน้ำมาวางบริเวณที่สาธารณะ บ้ายรถเมล์ หรือตามสถานที่ต่างๆ ให้แก่สุนัข จึงเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญสำหรับสุนัขใช้ดำรงชีวิต

2) **สัตว์มีการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน** เป็นธรรมชาติของสัตว์ที่จะต้องดิ้นรนเพื่อดำรงชีวิตความอยู่รอดปลอดภัยและการดำรงเผ่าพันธุ์ของตนเอง เช่น การเคลื่อนย้ายสัตว์ป่าออกจากป่า เช่น ช้าง ลิง การเคลื่อนย้ายของสุนัขจากชุมชนหนึ่งไปยังอีกชุมชนหนึ่งในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกัน เช่น การจับสุนัขไปยังศูนย์พิงพิง การเคลื่อนย้ายสุนัขจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียง

### 3) การบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานภาครัฐ

(1) **การไม่บังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่อย่างเคร่งครัด** เช่น มาตรการในการจัดการเศษอาหารที่เกิดจากการประกอบกิจการร้านค้าหรือตลาดนัด

(2) **หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญเรื่องสัตว์ถูกทอดทิ้งแตกต่างกัน** ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีมาตรการในการดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่แตกต่างกัน

<sup>40</sup> ยศนันท์ ปานภรณ์. มาตรการทางกฎหมายในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดในประเทศไทย : ศึกษากรณีบทบาทของเจ้าของสุนัข ผู้ประกอบกิจการเพื่อจำหน่ายสุนัขและหน่วยงานรัฐ. หน้า 9.



(3) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุนัขอยู่ในความรับผิดชอบของกรมปศุสัตว์ ซึ่งปัจจุบันสัตวแพทย์หรือปศุสัตว์อำเภอเป็นตำแหน่งที่ขาดแคลน และอีกทั้งกฎหมายไม่เอื้อต่อการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเชิงปฏิบัติ

4) การจัดการขยะและเศษอาหาร กรณีการจัดการขยะที่ไม่มีประสิทธิภาพ เป็นแรงเสริมที่เอื้ออำนวยให้สุนัขได้ค้นรื้อหาอาหารเพื่อดำรงชีพ จึงเป็นที่มาของสุนัขถูกทอดทิ้ง ในสถานที่ต่างๆ เช่น แคมป์คนงานก่อสร้าง บริเวณถังขยะ และตลาดนัด เป็นต้น<sup>41</sup>

### 3.4 แนวคิดการควบคุมดูแลสุนัขจรจัดในประเทศไทย

ผู้ศึกษาได้จำแนกแนวคิดการควบคุมดูแลสุนัขจรจัดที่เกี่ยวข้องไว้ 4 ประการ ได้แก่ การทิ้งสุนัข การแพร่พันธุ์โดยปราศจากการควบคุมจำนวนสุนัข งบประมาณและบุคลากร และสถานภาพทางสังคมวิทยา ความคิดและความเชื่อของบุคคล

**3.4.1 การทิ้งสุนัข** ปัญหาที่สำคัญของจำนวนสุนัขจรจัดนั้น มาจากการทิ้งสุนัข โดยสุนัขที่ถูกทิ้งมีที่มาจากคนเลี้ยงและผู้เพาะพันธุ์หรือฟาร์มสุนัข ซึ่งปัญหานี้ล้วนเกิดจากการกระทำของมนุษย์ ที่ปราศจากความรับผิดชอบต่อเลี้ยงสุนัข โดยสามารถแบ่งสาเหตุของการทิ้งสุนัขได้ ดังนี้<sup>42</sup>

1) ปัญหาเรื่องส่วนตัวของผู้เลี้ยง เกิดจากผู้เลี้ยงที่คิดว่าการเลี้ยงสุนัขต่อไปนั้น อาจจะกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของตัวเอง หรือกระทบกับชีวิตของสมาชิกภายในครอบครัว ไม่ว่าจะสมาชิกในครอบครัวเป็นโรคมุมิแพ้ หรือไม่สามารถอยู่ร่วมกับสัตว์ได้อีกต่อไป เช่น พ่อแม่ห้ามเลี้ยง คอนโดห้ามเลี้ยง ที่อยู่ที่จะย้ายไปไม่เหมาะสมที่จะเลี้ยงสัตว์ ไม่สามารถนำสัตว์ไปอยู่ได้เนื่องจากติดปัญหาในเรื่องกฎระเบียบ หากหาบ้านใหม่ให้สัตว์เหล่านี้ได้ก็จะทำให้เกิดผลดี แต่ถ้าหาบ้านใหม่ให้ไม่ได้และสถานการณ์บีบบังคับ ก็อาจนำไปทิ้งในสถานที่ต่างๆ เช่น วัดหรือข้างถนน

2) ปัญหาเรื่องพฤติกรรมของสัตว์ นับว่าเป็นปัญหาหลัก ที่ผู้ตัดสินใจทิ้งสุนัข โดยเฉพาะสุนัขที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ไล่กัดสมาชิกภายในบ้าน เข้ากับสมาชิกในบ้านไม่ได้ และรุกรานคนอื่น ๆ บางตัวมีพฤติกรรมดุร้าย ชอบเห่าหอนเสียงดังตลอดเวลา เป็นที่รำคาญของคนในบ้านและเพื่อนบ้าน หรืออาจมีผู้ป่วยอาศัยอยู่ด้วย ทำให้รบกวนการพักผ่อน สุนัขบางตัวขับถ่ายไม่เป็นที่ ซึ่งพฤติกรรมของสุนัขเหล่านี้ เกิดจากการเลี้ยงดูของผู้เลี้ยงเองที่ขาดความเอาใจใส่ในการฝึกฝนพฤติกรรมที่ถูกต้องให้สุนัข จนกลายเป็นปัญหาและในที่สุดก็อยู่ร่วมกันไม่ได้

<sup>41</sup> ศรีณยู ภัคตวิงษ์. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการแก้ปัญหาสุนัขจรจัด. กรณีศึกษาจังหวัดปทุมธานี. หน้า 24-25.

<sup>42</sup> Daily dog. จุดเริ่มต้นของปัญหาหมาจรจัดในสังคมไทย...ทำไมคนจึงตัดสินใจทิ้งสุนัข. จาก <http://www.dogilike.com/content/6617/>.

3) ปัญหาเรื่องสุขภาพของสัตว์ สุนัขบางตัวป่วยเป็นโรคเรื้อรังที่ต้องได้รับการดูแลรักษาที่ยาวนาน หรือสุนัขบางตัวเป็นโรคที่ไม่มีทางรักษาให้หายขาดได้ ไม่ว่าจะเป็นโรคมะเร็งหรือโรคที่ทำให้สัตว์นั้นพิการ บางตัวควบคุมการขับถ่ายไม่ได้ ขยับตัวไม่ได้ หรือเป็นโรคใดๆ ก็ตาม ที่อาจทำให้สุนัขตัวนั้นไม่เหมาะกับการเลี้ยงต่อไป ซึ่งการป่วยของสุนัขนั้นย่อมต้องมีค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการรักษา เมื่อมีจำนวนมากอาจกระทบกับรายได้ของเจ้าของ ซึ่งไม่คุ้มค่ากับการที่จะต้องเลี้ยงดูต่อไป หรืออาจไม่มีเวลาในการมาดูแลสัตว์ป่วย เนื่องจากต้องทำงาน นั่นก็เป็นสาเหตุที่เจ้าของตัดสินใจทิ้งสุนัข สุนัขบางตัวถูกทิ้งในโรงพยาบาลสัตว์ที่เจ้าของพามารักษา หรือไม่รักษาต่อแล้วปล่อยให้สุนัขค่อยๆ ตายลงไปอย่างทรมาน

4) ปัญหาจากฟาร์มสุนัข ฟาร์มที่ไม่ได้มาตรฐานและผู้เพาะพันธุ์บางรายไม่ได้ทำธุรกิจด้วยความรัก แต่มุ่งเน้นที่ตัวเงินเป็นหลัก เมื่อเพาะพันธุ์สุนัขไม่ได้ตามสายพันธุ์ที่ต้องการ ลูกสุนัขเหล่านั้นจะถูกกำจัดทิ้งในหลายรูปแบบทั้งฉีดยาให้ตาย รมแก๊สให้ตาย รวมถึงการนำไปทิ้งข้างถนน<sup>43</sup>

**3.4.2 การแพร่พันธุ์โดยปราศจากการควบคุมจำนวน** สุนัขเริ่มเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์โดยปกติอยู่ในช่วง 7-12 เดือน ซึ่งได้รับอิทธิพลจากฮอร์โมนที่ผลิตจากต่อมไร้ท่อต่างๆ ในร่างกาย ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบสืบพันธุ์และพฤติกรรมการเป็นสัตว์ โดยวงจรการเป็นสัตว์ในสุนัขเป็นสัตว์เฉลี่ยปีละ 2 ครั้ง (ประมาณ 6 เดือน)<sup>44</sup> กล่าวคือในการเลี้ยงสุนัขหากไม่มีการคุมกำเนิด เมื่อถึงช่วงฤดูกาลผสมพันธุ์สุนัขจะผสมพันธุ์กันตามธรรมชาติของสัตว์ แม้จะเป็นสุนัขในบ้านเดียวกันหรือคอกเดียวกันก็ตาม และเมื่อมีลูกสุนัขก็เกิดเป็นปัญหาให้แก่ผู้เลี้ยง ทั้งในเรื่องของภาระค่าใช้จ่ายและความสามารถในการเลี้ยงดู ในส่วนของสุนัขจรจัด แม้ว่าสุนัขบางส่วนจะมีผู้นำไปทำหมันแต่ก็ไม่ใช่นัขจรจัดทุกตัวจะได้รับการทำหมัน ซึ่งปัญหานี้ก็จะกลายเป็นปัญหาของจำนวนสุนัขจรจัดในปัจจุบัน<sup>45</sup>

**3.4.3 งบประมาณและบุคลากร** ผู้ที่มีบทบาทในการดูแลสุนัขจรจัดนอกจากหน่วยงานของรัฐ เช่น ศูนย์ควบคุมสุนัขประเทศและศูนย์พักพิงสุนัขจรจัดกรุงเทพมหานคร (ศูนย์ทัพพัน) หรือศูนย์อื่นๆ ของรัฐแล้ว ยังมีสถานที่อื่น เช่น องค์กร มูลนิธิต่างๆ รวมถึงภาคเอกชนที่รับเลี้ยงสุนัขจรจัด หรือแม้แต่วัดที่มีประชาชนนำสุนัขไปทิ้ง หากเป็นหน่วยงานของรัฐก็มีงบประมาณสนับสนุน แต่ในกรณีของเอกชนหรือวัดนั้น ย่อมประสบปัญหาขาดงบประมาณในการดูแล เนื่องจากรับภาระในการเลี้ยงดูสุนัข

<sup>43</sup> มูลนิธิวอชด็อก. นี่คือการ “ไม่ทารุณกรรมสัตว์” ตามความหมายของรัฐ ครับผม. 14 พฤษภาคม 2567. จาก <http://www.facebook.com/WDT/foundation/posts/1729849720488894/>.

<sup>44</sup> โรงพยาบาลทองหล่อ. พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสืบพันธุ์. 8 กรกฎาคม 2567. จาก <https://thonglorpet.com/diary/>.

<sup>45</sup> ยศนันท์ ปานภรณ์. มาตรการทางกฎหมายในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดในประเทศไทย : ศึกษากรณีบทบาทของเจ้าของสุนัข ผู้ประกอบกิจการเพื่อจำหน่ายสุนัขและหน่วยงานรัฐ. หน้า 17.

เป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังมีค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าอาหาร ค่ารักษา รวมถึงค่าทำหมัน แม้ว่าจะมีผู้บริจาคเงินในการดูแลแต่ก็ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น<sup>46</sup>

นอกจากปัญหาในเรื่องของค่าใช้จ่ายในการดูแลสุนัขจรจัดแล้ว เจ้าหน้าที่และบุคลากรที่ดำเนินการในเรื่องดังกล่าว เช่น การสำรวจจำนวนสุนัขจรจัด การค้นหาสุนัขจรจัด เพื่อนำไปดูแลในศูนย์ควบคุมต่างๆ ก็ยังไม่สามารถดำเนินการได้ เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนสุนัขจรจัดที่มีอยู่ อีกทั้งการกำหนดหน้าที่ว่าเป็นของหน่วยงานใดก็ยังไม่มีความชัดเจน จึงอาจส่งผลให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอ

**3.4.4 สถานภาพทางสังคมวิทยา ความคิดและความเชื่อของบุคคล** สาเหตุสำคัญของปัญหาสุนัขจรจัดอีกประการก็คือ ความคิดและความเชื่อของบุคคล โดยเมื่อผู้เลี้ยงสุนัขพบปัญหาจากการเลี้ยงสุนัขแล้วตัดสินใจจะเลิกเลี้ยงสุนัข ส่วนใหญ่ก็จะตัดสินใจนำสุนัขไปปล่อยที่วัด เพราะเชื่อว่าที่วัดจะมีผู้ดูแล มีอาหารให้สุนัขกิน และวัดเป็นเขตอภัยทาน นอกจากนี้ในกรณีสุนัขจรจัดที่อาศัยอยู่ตามหมู่บ้าน เมื่อมีเจ้าหน้าที่ไปดำเนินการจับ ก็อาจจะมีการขัดขวาง เพราะไม่เชื่อว่าภาครัฐจะดูแลสุนัขได้เป็นอย่างดี บางส่วนเชื่อว่าการให้รัฐนำสุนัขไปดูแล เปรียบเสมือนการร่อนจากไปของสุนัข เนื่องจากสถานที่เลี้ยงดูไม่มีมาตรฐานและการจัดการที่ดีพอหรืออาจนำสุนัขไปทำลาย<sup>47</sup>

### 3.5 แนวคิดว่าด้วยการควบคุมและจัดการปัญหาสุนัขจรจัด

ผู้ศึกษาได้จำแนกแนวความคิดการควบคุมและจัดการปัญหาสุนัขจรจัดออกเป็น 2 ประการ คือ แนวคิดเปลี่ยนวิธีการจากกำจัดเป็นจำกัด และแนวคิดเปลี่ยนสุนัขจรจัดเป็นสุนัขชุมชน

#### 3.5.1 แนวคิดเปลี่ยนวิธีการจากกำจัดเป็นจำกัด

การกำจัดเป็นวิธีการหนึ่งที่ได้เห็นผลได้อย่างชัดเจน และลดภาระค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูของภาครัฐได้เป็นอย่างดี แต่ก็เป็วิธีที่ขัดแย้งต่อความรู้สึกของประชาชนในสังคมเป็นอย่างมาก เนื่องจากการกำจัดเป็นวิธีการที่เบียดเบียนชีวิตสัตว์อย่างเกินความจำเป็น และไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมไทยที่มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ซึ่งมีคำสอนที่มุ่งเน้นเรื่องของความเมตตา จึงเป็นที่มาของแนวความคิดการเปลี่ยนวิธีการจากการกำจัดมาเป็นจำกัด เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุของจำนวนสุนัขจรจัดพบว่าสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งคือ การแพร่ขยายพันธุ์โดยปราศการควบคุม กล่าวคือเมื่อถึงฤดูผสมพันธุ์สุนัขก็จะผสมพันธุ์กันตามธรรมชาติของสุนัข เมื่อการผสมพันธุ์สิ้นสุดลงสุนัขก็ตั้งท้องและให้กำเนิดลูกสุนัข หากแม่สุนัขเป็นสุนัขจรจัด ลูกสุนัขที่เกิดมาก็จะกลายเป็นสุนัขจรจัดรุ่นใหม่ต่อไปเรื่อยๆ ถ้าแม่สุนัขเป็นสุนัขบ้าน ก็ขึ้นอยู่กับเจ้าของว่าจะเลี้ยงลูกสุนัขที่เกิดขึ้นมาใหม่

<sup>46</sup> “เรื่องเดียวกัน”. หน้า 17.

<sup>47</sup> อังค์รสวัสดิภาพสัตว์. *คำจับหมาจรจัดหัวหิน ตั้งคำถาม นำกักโรคหรือทำลาย*. 14 พฤษภาคม 2567. จาก [https://www.matichon.co.th/news-monitor/news\\_882891](https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_882891).



หรืออาจจะหาเจ้าของคนใหม่ที่ต้องการลูกสุนัขไปเลี้ยง หรือสุดท้ายคือการแอบนำไปปล่อยให้กลายเป็นสุนัขจรจัดต่อไป<sup>48</sup>

ดังนั้น เพื่อเป็นการตัดวงจรของการแพร่ขยายพันธุ์โดยปราศจากการควบคุม การทำหมันให้แก่สุนัขจัดเป็นวิธีการที่นำมาเป็นแนวคิดของการแก้ปัญหาในเรื่องดังกล่าว เพราะเมื่อสุนัขได้รับการทำหมันแล้ว ก็จะไม่สามารถตั้งท้องเพื่อขยายพันธุ์สุนัขจรจัดรุ่นต่อไปได้อีก

### 3.5.2 แนวคิดเปลี่ยนสุนัขจรจัดเป็นสุนัขชุมชน

ในส่วนของ การดำเนินการภาครัฐก็คือ การจับสุนัขจรจัดไปยังศูนย์พักพิงนั้น ในทางปฏิบัติพบว่ามีปัญหาเกิดขึ้นอีกประการหนึ่ง กล่าวคือเมื่อเจ้าหน้าที่เข้าไปดำเนินการจับสุนัขจรจัด พบว่ามีการขัดขวางของประชาชนบางกลุ่ม โดยเฉพาะประชาชนที่มีความเมตตาคอยให้อาหาร หรือเลี้ยงดูสุนัขเหล่านั้น สืบเนื่องมาจากความไม่ไว้วางใจในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐว่าจะนำสุนัขไปทำลายหรือกำจัดทิ้ง หรืออาจเพราะไม่มั่นใจในการดูแลสุนัขของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยเกรงว่าสุนัขที่ถูกจับไปนั้น จะมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีหรือไม่ เนื่องจากจำนวนสุนัขมีมากกว่าจำนวนที่ศูนย์พักพิงสามารถรองรับได้ จึงเป็นที่มาของแนวคิดเรื่องการเปลี่ยนสุนัขจรจัดเป็นสุนัขชุมชน<sup>49</sup>

แนวทางการเปลี่ยนสุนัขจรจัดเป็นสุนัขชุมชน คือการให้คนในชุมชนมีโอกาส ในการตัดสินใจร่วมกัน ในการคัดเลือกหรือกำหนดให้สุนัขตัวใดบ้างที่ชุมชนจะรับไว้เป็นสุนัขชุมชน ซึ่งเมื่อเป็นสุนัขชุมชนแล้ว ชุมชนก็มีหน้าที่ในการดูแลและจัดสวัสดิภาพเบื้องต้น เช่น การหาอาหาร น้ำดื่ม และหากมีลูกสุนัขเกิดขึ้นใหม่ชุมชนก็มีหน้าที่ในการนำไปลงทะเบียน แต่หากชุมชนไม่ต้องการ ก็ให้รัฐดำเนินการจับไปยังศูนย์พักพิง ตามกระบวนการของรัฐ แต่จะไม่รวมถึงกรณีสุนัขที่ก่อปัญหา เช่น มีสายพันธุ์ดุร้าย หรือมีประวัติการจู่โจมใส่คนหรือยานพาหนะ สุนัขเหล่านี้จะต้องถูกจับไปยังศูนย์พักพิง<sup>50</sup>

### 3.6 ผลกระทบจากปัญหาสุนัขจรจัด

ในส่วนนี้ผู้ศึกษาจะนำเสนอผลกระทบที่เกิดจากปัญหาสุนัขจรจัด โดยแบ่งเป็น 3 ประเด็น คือ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผลกระทบต่อสังคมและสุขอนามัย และผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

**3.6.1 ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม** สิ่งแรกที่ได้รับผลกระทบก็คือตัวสุนัขเอง เมื่อมีสุนัขที่ถูกเจ้าของทอดทิ้งหรือพลัดหลงจากบ้าน สุนัขกลุ่มนี้จะมีโอกาสเสียชีวิตสูงเพราะสาเหตุมาจากการขาดน้ำ เนื่องจากสุนัขเหล่านี้เคยถูกเลี้ยงดูมาก่อน ไม่เคยออกหาอาหารหรือน้ำเอง และถึงแม้ว่าจะถูกทอดทิ้ง

<sup>48</sup> ยศนันท์ ปานภรณ์. มาตรการทางกฎหมายในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดในประเทศไทย : ศึกษากรณี บทบาทของเจ้าของสุนัข ผู้ประกอบกิจการเพื่อจำหน่ายสุนัขและหน่วยงานรัฐ. หน้า 29.

<sup>49</sup> “เรื่องเดียวกัน”. หน้า 29-30.

<sup>50</sup> “เรื่องเดียวกัน”. หน้า 30.

ในเขตชุมชนอาจจะมีคนให้อาหาร แต่ก็อาจจะถูกสุนัขเจ้าถิ่นทำร้ายได้ และอันตรายอีกอย่างคือ อาจถูกรถชนตายได้เนื่องจากไม่คุ้นเคยกับสภาพพื้นที่และไม่เคยต้องอยู่สภาวะเช่นนั้นก่อน

ส่วนกรณีสุนัขจรจัด โดยทั่วไปมักจะมีปัญหาขาดสารอาหารที่จำเป็นต่อร่างกาย เพราะการหาอาหารกินเองนั้นไม่สามารถเลือกได้ สุนัขจำเป็นต้องกินเพื่อการดำรงชีวิต นอกจากปัญหาในเรื่องการขาดสารอาหารแล้ว ปัญหาที่สำคัญอีกประการคือการติดโรคจากสุนัขจรจัดด้วยตัวเอง แม้ว่าจะมีผู้ที่นำสุนัขจรจัดไปฉีดวัคซีนป้องกันโรค แต่ก็จะมีสุนัขบางตัวที่ไม่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรค จึงเป็นการแพร่เชื้อโรคอีกทางหนึ่ง กล่าวโดยรวมแล้วก็คือมีความเสียหายต่อสวัสดิภาพของสุนัข โดยตรงนั่นเอง<sup>51</sup>

นอกจากสุนัขจะได้รับผลกระทบแล้ว ก็ยังมีสัตว์ชนิดอื่นๆ ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสุนัขจรจัดเช่นกัน เนื่องจากสุนัขจรจัดเป็นพาหะของเชื้อเรบีส สามารถติดต่อไปยังสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมได้ทุกชนิด เช่น แมว โค กระบือ สุกร รวมถึงหนูและค้างคาวด้วย ส่งผลให้สัตว์อื่นๆ ที่ได้รับเชือดังกล่าวมีอาการป่วย และเสียชีวิตหากไม่ได้รับการรักษาอย่างทันท่วงที และทำให้เป็นการยากต่อการกำจัดเชื้อเรบีสให้หมดไปจากประเทศไทย

**3.6.2 ผลกระทบต่อสังคมและสุนามย์** สาเหตุที่เกิดขึ้นจากปัญหาสุนัขจรจัดคือ กรณีการถูกทำร้ายจากสุนัข โดยรายงานของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข มีผู้ถูกสุนัขกัดปีละประมาณ 300,000 – 400,000 ราย และหากถูกสุนัขจรจัดทำร้าย ก็ยากที่จะหาผู้รับผิดชอบ เนื่องจากไม่มีผู้ใดรับเป็นเจ้าของ ผู้ที่ถูกทำร้ายก็ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่ารักษาพยาบาล นอกจากการถูกสุนัขทำร้ายแล้ว ยังมีปัญหาจากเชื้อโรคต่างๆ ที่สามารถติดต่อจากสุนัขมาสู่คนได้ เช่น โรคพิษสุนัขบ้าหรือโรคกลัวน้ำ ซึ่งเชื้อจะแพร่มาคับน้ำลายของสุนัขที่มีเชื้อ ซึ่งข้อมูลในจากกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ระบุในปี 2566 มีประชาชนเสียชีวิตแล้ว 3 ราย (ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 23 พฤษภาคม 2566) ซึ่งกรมควบคุมโรคได้มีการวางแผนที่จะทำให้ประเทศไทยปลอดจากเชือดังกล่าวภายในปี 2568 สำหรับโรคพิษสุนัขบ้า ข้อมูลกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ระบุว่า สามารถพบได้ตลอดทั้งปี หากในพื้นที่นั้นๆ มีสุนัขหรือสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่มีเชื้อแล้วไปกัดคน หรือสัตว์อื่นต่อไป โรคนี้ติดต่อกับสัตว์สู่คนที่เกิดจากเชื้อไวรัสเรบีส (Rabies Virus) พบในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม โดยเฉพาะสุนัขและแมว และสามารถพบได้ในโค กระบือ เชื้อจะเข้าสู่ทางบาดแผลที่ถูกกัด ข่วน หรือสัมผัสกับน้ำลายของสัตว์ ผู้ป่วยโรคพิษสุนัขบ้าจะพบอาการทางระบบประสาทแบบเฉียบพลัน อาการระยะแรกจะมีไข้ อาจพบอาการคันบริเวณบาดแผลที่ถูกกัด แสบ ร้อน แล้วลุกลามไปยังส่วนอื่นๆ เบื่ออาหาร อ่อนเพลีย ปวดศีรษะ ต่อมาอาจมีอาการกระสับกระส่าย

<sup>51</sup> สภากาชาดไทย. 28 กันยายน วันป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าโลก (WORLD RABIES DAY). 14 พฤษภาคม 2567. จาก <https://redcross.or.th/news/information/11868/>.

กระวนกระวาย นอนไม่หลับ ประสาทหลอน ไวต่อสิ่งกระตุ้น เสียการทรงตัว พุดจาเพื่อเจ้อ กลืนลำบาก น้ำลายไหล กล้ามเนื้อกระตุก แน่นหน้าอก ชักเกร็ง อาจพบอาการกลัวแสง กลัวลม กลัวน้ำ ซึ่งเรียกว่า Furious form พบประมาณร้อยละ 80 ส่วนอาการที่พบในอีกรูปแบบหนึ่ง ประมาณ ร้อยละ 20 ของผู้ป่วยคือ อาการอัมพาต (Paralytic form) โดยอาการอัมพาตกล้ามเนื้อจะเริ่มจาก ส่วนที่ถูกกัด ก่อนที่จะลุกลามยังแขนขาทั้ง 4 และผู้ป่วยอาจเสียชีวิตในที่สุด<sup>52</sup>

อีกปัญหาหนึ่งคือเรื่องของความสะอาด โดยปกติสุนัขจรจัดที่ไม่มีผู้ให้อาหาร มักจะคุ้ยขยะเพื่อหาอาหาร ส่งผลให้เกิดความสกปรก และการขับถ่ายที่ไม่เป็นที่ของสุนัข ทำให้เกิดความสกปรกและเชื้อโรคต่างๆ ที่อยู่ในของเสียที่สุนัขขับถ่ายออกมา อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ ของประชาชนได้

**3.6.3 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ** ผู้ที่ได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็คือภาครัฐเอง เมื่อมีการร้องเรียนปัญหาสุนัขจรจัด ภาครัฐจะจับสุนัขจรจัดที่ถูกร้องเรียนมาเพื่อฉีดวัคซีน และกักกัน เพื่อสังเกตอาการว่าเป็นโรคติดต่อหรือไม่ หากไม่มีเจ้าของรับไปดูแลก็จะส่งสุนัขไปยังศูนย์พักพิง ในกรณีของพื้นที่กรุงเทพมหานครก็จะส่งไปยังศูนย์ควบคุมและพักพิงสุนัขเขตประเวศ และดำเนินการ ส่งไปยังศูนย์พักพิงสุนัขจรจัดกรุงเทพมหานคร ตำบลโคกหม้อ อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี เพื่อดูแลต่อไปจนสิ้นอายุขัย และจากผลการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2550 ประเทศไทยมีสุนัขจรจัด ประมาณ 350,000 ตัว และปี พ.ศ. 2560 ประเทศไทยมีสุนัขจรจัด ประมาณ 820,000 ตัว ดังนั้น หากมีการเพิ่มประชากรสุนัขในลักษณะทวีคูณเช่นนี้คาดว่า ในปี พ.ศ. 2570 ประเทศไทยจะมีสุนัข ประมาณ 1.92 ล้านตัว และในอีก 20 ปีข้างหน้าจะมากถึง 5 ล้านตัว ซึ่งจะเป็นปัญหาใหญ่ทั้งด้าน สุขอนามัย โรคระบาด และเป็นภาระเงินงบประมาณของรัฐบาลอย่างสูง โดยเฉพาะปัญหาโรคพิษ สุนัขบ้าทำให้ประเทศไทยต้องใช้จ่ายเงินปีละมากกว่า 1,000 ล้านบาท โดยใช้เป็นค่าวัคซีนสำหรับ คนที่สัมผัสโรคปีละ 400,000 ชุด เป็นเงิน 480 ล้านบาท ค่าวัคซีนสำหรับสัตว์ปีละ 8 ล้านโดส เป็นเงิน 120 ล้านบาท ค่าผ่าตัดทำหมันสัตว์จรจัดปีละ 300,000 ตัว เป็นเงิน 400 ล้านบาท ดังนั้น ถ้าหากไม่มีการแก้ไขปัญหอย่างเป็นรูปธรรม คาดว่าในปี พ.ศ. 2580 จะมีสุนัขจรจัดเพิ่มขึ้น ประมาณ 6.1 เท่า ต้องใช้งบประมาณแก้ปัญหาสัตว์จรจัดปีละกว่า 30,000 ล้านบาท<sup>53</sup>

<sup>52</sup> กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. *ชวนประชาชนช่วยเคลื่อนสู่เป้าหมาย ประเทศไทยปลอดโรคพิษสุนัขบ้า ภายในปี 2568*. 14 พฤษภาคม 2567. จาก <https://nbt2hd.prd.go.th/th/content/category/detail/id/2153/iid/189123>.

<sup>53</sup> กรุงเทพธุรกิจ. *ไทยจะมีสุนัข - แมวจรจัด 1.92 ล้านตัว ในปี 70*. 16 พฤษภาคม 2567. จาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/825021>.

นอกจากค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าเสียหายโดยตรงแล้ว ปัญหาสุนัขจรจัดยังส่งผลในทางอ้อมด้วย ประเทศไทยเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวจากประเทศต่างๆ ให้ความสนใจ แต่ปัญหาจากสุนัขจรจัดทำร้ายนักท่องเที่ยว เช่น เมื่อปี 2562 มีนักท่องเที่ยวชาวจีนโดนกัดได้รับบาดเจ็บ และมีเด็กชายชาวฟินแลนด์วัย 5 ขวบโดนกัดจนได้รับบาดเจ็บทั่วตัว ปี 2563 มีนักท่องเที่ยวเป็นเด็กชายวัย 7 ขวบโดนสุนัขกัดขณะเดินเล่นอยู่ริมหาดอ่าวนาง และปี 2564 เด็กชายลูกครึ่งไทยอังกฤษวัย 8 ขวบ โดนกัดได้รับบาดเจ็บขณะเดินเล่น เป็นต้น นอกจากนี้สิ่งปฏิกูลจากสุนัขจรจัดเชื้อโรคที่มาจากสิ่งปฏิกูลนั้นย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพลักษณ์ของเมืองแห่งการท่องเที่ยว<sup>54</sup>

จากการศึกษาในบทนี้สรุปได้ว่า มุมมองของมนุษย์ที่มีต่อสุนัขในแต่ละพื้นที่ทั่วโลกมีความแตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับรากฐานทางความคิด ความเชื่อ ความเป็นอยู่ และการดำรงชีพของบุคคลในสังคมนั้นๆ กล่าวคือ ในบางสังคมมองว่าสุนัขเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงฐานะทางสังคม อำนาจและบารมี แต่บางสังคมมองว่าสุนัขเป็นสัตว์ที่ไม่มีประโยชน์ เมื่อใดก็ตามที่อยู่รวมกันเป็นฝูงจะสร้างปัญหาให้กับชุมชน และนำไปสู่ปัญหาในเรื่องต่างๆ เช่น เรื่องเหตุเดือดร้อนรำคาญหรือเมื่อสุนัขทำร้ายร่างกายหรือทำลายทรัพย์สินของคนในชุมชนก็จะพยายามหาผู้รับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นหรือร้องเรียนให้หน่วยงานของรัฐแก้ไขปัญหาดำเนินการนำเอาสุนัขออกไปจากพื้นที่ ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นการแก้ไขปัญหเฉพาะหน้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นองค์กรที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนให้กับประชาชน และเป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหสุนัขจรจัดแบบบูรณาการร่วมกัน โดยทำให้การแก้ไขปัญหสุนัขจรจัดในประเทศไทยมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

<sup>54</sup> ข่าวโซเซียล MGR online. ปัญหาซ้ำซากมานานหลายปี ฝูงสุนัขจรจัดอ่าวนางทำร้ายนักท่องเที่ยว.

### บทที่ 3

## มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัข ในประเทศไทยและต่างประเทศ

เนื้อหาบทนี้จะกล่าวถึงมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขของประเทศไทยและต่างประเทศ โดยผู้ศึกษาได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน คือ มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขของประเทศไทย และมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขของต่างประเทศ ซึ่งประกอบไปด้วยประเทศญี่ปุ่นและประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

### 1. มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขในประเทศไทย

ปัจจุบันสังคมไทยมีการนำสุนัขมาเลี้ยงกันมากขึ้น แต่ผู้เลี้ยงสุนัขยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการควบคุมดูแลสุนัข ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคม เช่น ปัญหาสุนัขจรจัด ปัญหาโรคพิษสุนัขบ้า เหตุสุนัขทำร้ายผู้คน เรื่องความสะอาดของสถานที่เลี้ยงสุนัข และก่อให้เกิดความรำคาญแก่บุคคลอื่น นอกจากประเทศไทยไม่มีกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขเป็นการเฉพาะ มีแต่กรุงเทพมหานครเท่านั้นที่ออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ทั้งประเทศ ไม่มีท้องถิ่นใดออกกฎหมายมาเพื่อควบคุมดูแลสุนัข เป็นผลให้ท้องถิ่นอื่นๆ นอกจากกรุงเทพมหานครไม่มีกฎหมายการควบคุมดูแลสุนัข ดังนั้นจึงต้องมีมาตรการในการควบคุมดูแลสุนัขเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

บทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลสุนัข

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลสุนัข มีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องคือ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 นอกจากนี้ยังมีกฎหมายระดับท้องถิ่น คือ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้



## 1) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

## (1) ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย

พระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานควบคุมดูแลในด้านการสาธารณสุขของประเทศ โดยที่การสาธารณสุขนั้นหมายถึงงานที่มุ่งส่งเสริมป้องกันและควบคุมโรค รวมทั้งการจัดบริการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ ทำให้ชีวิตของประชาชนยืนยาวขึ้นและดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข<sup>55</sup> สำหรับพระราชบัญญัตินี้จะกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ที่เหมาะสมของประชาชน โดยการควบคุมดูแลเรื่องการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การจัดการสุขลักษณะของอาคาร การจัดการเหตุเดือดร้อนรำคาญที่เกิดขึ้น เช่น กลิ่นเหม็นหรือเชื้อโรคจากแหล่งน้ำหรือสถานที่ใดๆ ที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ การจัดการเกี่ยวกับการเลี้ยงและปล่อยสัตว์ การจัดการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การจัดการตลาดหรือการจัดการการจำหน่ายสินค้าในที่สาธารณะ ซึ่งสิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น ล้วนเป็นเรื่องของอนามัยสิ่งแวดล้อม กล่าวคือเป็นเรื่องของสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับสุขภาพอนามัยของคน หากสิ่งแวดล้อมรอบตัวเสื่อมโทรมลง หรือเกิดมลพิษขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้นด้วย กิจการเพาะพันธุ์สุนัขก็จัดว่าเป็นสิ่งแวดล้อมหนึ่งที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เลี้ยงและคนในชุมชนด้วยเช่นกัน เพราะหากไม่มีการควบคุมตั้งแต่การเริ่มเพาะพันธุ์สุนัขก็จะทำให้มีปริมาณสุนัขที่มากขึ้นทำให้ยากแก่การควบคุมได้

## (2) การออกข้อกำหนดของท้องถิ่น

การออกข้อกำหนดของท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการรักษาภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของพื้นที่ในเขตอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ได้ การออกข้อกำหนดของท้องถิ่น ราชการส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดให้เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทโดยเด็ดขาดหรือไม่เกินจำนวนที่กำหนด หรือเป็นเขตที่การเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทต้องอยู่ในภายใต้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้<sup>56</sup> ซึ่งแต่ละท้องถิ่นไม่มีท้องถิ่นใดออกกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัข นอกจากกรุงเทพมหานคร ทำให้ท้องถิ่นมีปัญหาเกี่ยวกับสุนัข

<sup>55</sup> วัชชัย สัตยสมบูรณ์. *กฎหมายสาธารณสุข*. นนทบุรี : โครงการสวัสดิการวิชาการสถาบันพระบรมราชชนก. 2542. หน้า 18.

<sup>56</sup> พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 29

## (3) อำนาจในการกักกันสัตว์

อำนาจในการกักสัตว์ ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะ อันเป็นการฝ่าฝืน โดยไม่ปรากฏเจ้าของให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกักสัตว์ดังกล่าว ไว้เป็นเวลา อย่างน้อยสามสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดแล้วยังไม่มีผู้ใดมาแสดงหลักฐานการเป็นเจ้าของเพื่อรับสัตว์คืน ให้สัตว์นั้นตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น แต่ถ้าการกักสัตว์ไว้อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สัตว์นั้น หรือสัตว์อื่นหรือต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินสมควร เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะจัดการขายหรือขายทอดตลาด สัตว์นั้นตามควรแก่กรณีก่อนถึงกำหนดเวลาดังกล่าวก็ได้ เงินที่ได้จากการขายหรือขายทอดตลาด เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายในการขายหรือขายทอดตลาดและค่าเลี้ยงดูสัตว์แล้ว ให้เก็บรักษาไว้แทนสัตว์ ในกรณีที่มิได้มีการขายหรือขายทอดตลาดสัตว์ และเจ้าของสัตว์มาขอรับสัตว์คืนภายในกำหนดเวลา เจ้าของสัตว์ต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการเลี้ยงดูสัตว์ให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่นตามจำนวนที่ได้ จ่ายจริงด้วย ในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบนั้นเป็นโรคติดต่ออันอาจเป็นอันตราย ต่อประชาชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายหรือจัดการตามที่เห็นสมควรได้<sup>57</sup> ซึ่งวัตถุประสงค์ ในการกักกันสัตว์เพื่อลดการสัมผัสโรคระหว่างสัตว์ปกติและสัตว์ป่วยออกจากจากกัน และกักกัน ไปจนกระทั่งสัตว์ทุกตัวหายป่วยแล้วอย่างน้อย 7 วัน

## (4) อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้บัญญัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ที่มีอำนาจปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องของการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย เหตุรำคาญ การควบคุมการเลี้ยงสัตว์ และปล่อยสัตว์ และกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ คือ เจ้าพนักงานท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล ประธานกรรมการสุขาภิบาลสำหรับในเขตสุขาภิบาล ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร ปลัดเมืองพัทยาสำหรับในเขตเมืองพัทยา หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การปกครองท้องถิ่นอื่น ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่นสำหรับในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น<sup>58</sup> และเจ้าพนักงานท้องถิ่น สามารถแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ในเขตอำนาจของราชการ ส่วนท้องถิ่นนั้นด้วยก็ได้<sup>59</sup> โดยกำหนดอำนาจของเจ้าพนักงานสามารถจำแนกได้ดังนี้

<sup>57</sup> พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 30

<sup>58</sup> พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 4

<sup>59</sup> พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 44 วรรคสอง

อำนาจของเจ้าพนักงานในเรื่องการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย กฎหมายกำหนดว่าให้ราชการส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยโดยสามารถขอความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการร่วมดำเนินการก็ได้ หรือมอบหมายให้เอกชนดำเนินการแทนตนเลยก็ได้<sup>60</sup> อีกทั้งท้องถิ่นยังมีอำนาจในการออกข้อกำหนดในเรื่องกำหนดที่สำหรับรองรับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยตามที่หรือทางสาธารณะ หรือในที่ของเอกชน กำหนดวิธีการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยได้ด้วย<sup>61</sup>

อำนาจของเจ้าพนักงานในเรื่องเหตุรำคาญ ได้กำหนดให้เจ้าพนักงานมีอำนาจหน้าที่ได้แก่ อำนาจในการห้ามและระงับไม่ให้เกิดเหตุรำคาญในที่สาธารณะหรือในที่เอกชน และเจ้าพนักงานยังมีหน้าที่ดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษาที่และทางสาธารณะให้ปราศจากเหตุรำคาญอีกด้วย สำหรับวิธีการห้ามหรือระงับเหตุรำคาญนั้น กฎหมายให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นใช้วิธีการทำคำสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้ก่อเหตุหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บุคคลนั้นระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญ หากผู้นั้นไม่ยอมปฏิบัติตามให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการระงับเหตุรำคาญนั่นเอง และให้บุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ออกใช้ค่าใช้จ่าย<sup>62</sup> อีกทั้งหากเป็นกรณีเหตุรำคาญมีขึ้นในที่ของเอกชน และเป็นเหตุที่อาจทำให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงแก่สุขภาพ หรือกระทบต่อความเป็นอยู่หรือการดำรงชีพของประชาชน เจ้าพนักงานมีอำนาจออกคำสั่งห้ามใช้สถานที่แห่งนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนได้ จนกว่าจะได้ระงับเหตุ นั้นแล้ว<sup>63</sup>

## 2) พระราชบัญญัติการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 131 ตอนที่ 87 ก เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2557 โดยมีผลใช้บังคับในวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2557 โดยมีจุดมุ่งหมายในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ เนื่องจากสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อม จึงควรได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกกระทำทารุณกรรม และเจ้าของสัตว์ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การขนส่ง การนำสัตว์ไปใช้งาน หรือใช้ในการแสดง ดังนั้น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันและการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสม

<sup>60</sup> พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 18

<sup>61</sup> พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 20

<sup>62</sup> พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 27

<sup>63</sup> พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 28



สัตว์ที่จะได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ “สัตว์” หมายความว่า สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นพาหนะ สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นเพื่อน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดงหรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการอื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีเจ้าของหรือไม่ก็ตาม และให้หมายความรวมถึงสัตว์ที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด<sup>64</sup>

มาตรการในการคุ้มครองการทารุณกรรมสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งได้ กำหนดให้ผู้ที่กระทำการใดๆ อันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร<sup>65</sup> และหากฝ่าฝืนผู้กระทำจะต้องมีโทษคือ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ<sup>66</sup> ซึ่งแตกต่างจากประมวลกฎหมายอาญาที่ได้บัญญัติกฎหมายในเรื่องต่างๆ ไว้ดังนี้ ผู้ใดกระทำโดยประมาทและการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท<sup>67</sup> จะเห็นได้ว่ากฎหมายอาญาได้บัญญัติโทษไว้หนักกว่าโทษตามพระราชบัญญัติการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 และในส่วนของความผิดลหุโทษผู้ใดกระทำการทารุณต่อสัตว์หรือฆ่าสัตว์โดยให้ได้รับทุกขเวทนาอันไม่จำเป็น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ<sup>68</sup> และผู้ใดใช้ให้สัตว์ทำงานจนเกินสมควรหรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควร เพราะเหตุที่สัตว์นั้นป่วยเจ็บ ชราหรืออ่อนอายุ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ<sup>69</sup> และหากผู้ใดทิ้งซากสัตว์เน่าเหม็นในที่สาธารณะ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท<sup>70</sup>

นอกจากความผิดที่มนุษย์กระทำต่อสัตว์แล้ว ยังมีความผิดสำหรับผู้ควบคุมสัตว์ที่ปล่อยปลละละเลยให้สัตว์ของตนกระทำอันตรายต่อผู้อื่นด้วย ซึ่งกำหนดว่าผู้ใดควบคุมสัตว์ดุหรือสัตว์ร้ายปล่อยปลละละเลยให้สัตว์นั้นเที่ยวไปโดยลำพัง ในประการที่อาจทำอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์ ต้องรับโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ<sup>71</sup> ซึ่งสัตว์ดุหรือสัตว์ร้ายหากไม่มีการควบคุมที่ดีก็อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคลอื่นได้ ส่วนโทษที่จะได้รับนั้นเป็นเพียงความผิดลหุโทษเพียงเท่านั้น

<sup>64</sup> พระราชบัญญัติการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มาตรา 3

<sup>65</sup> พระราชบัญญัติการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มาตรา 20

<sup>66</sup> พระราชบัญญัติการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มาตรา 31

<sup>67</sup> ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 291

<sup>68</sup> ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 381

<sup>69</sup> ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 382

<sup>70</sup> ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 396

<sup>71</sup> ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 377

## 3) พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่มุ่งให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการควบคุมและป้องกันโรคระบาดสัตว์ โดยกรมปศุสัตว์ถือเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า อย่างไรก็ตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายฉบับได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการป้องกันและระงับโรคติดต่อหรืออำนาจหน้าที่ในด้านการสาธารณสุขไว้เช่นเดียวกัน ประกอบกับพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 ได้กำหนดหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น สัตวแพทย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการส่วนท้องถิ่นหลายประการ ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าโดยอาศัยบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

เจ้าพนักงานท้องถิ่นให้หมายความวา นายกเทศมนตรีสำหรับในเขตเทศบาล ประธานกรรมการสุขภาพสำหรับในเขตสุขภาพ ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร ปลัดเมืองพัทยาสำหรับในเขตเมืองพัทยา หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การปกครองท้องถิ่นที่กฎหมาย กำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่นสำหรับในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น<sup>72</sup>

ในการฉีดวัคซีนเจ้าของสัตว์ควบคุมต้องจัดการให้สัตว์ควบคุมทุกตัวได้รับการฉีดวัคซีนจากสัตวแพทย์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ ตามกำหนดเวลา ในกรณีของสุนัขให้เจ้าของจัดการให้สุนัขได้รับการฉีดวัคซีนครั้งแรกเมื่อสุนัขนั้นมีอายุตั้งแต่สองเดือนขึ้นไปแต่ไม่เกินสี่เดือน และได้รับการฉีดวัคซีนครั้งต่อไปตามระยะเวลาที่กำหนดในใบรับรองการฉีดวัคซีน<sup>73</sup> เมื่อสัตว์ควบคุมได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว สัตวแพทย์หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ ซึ่งเป็นผู้ฉีดวัคซีนต้องมอบเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ ซึ่งแสดงว่าสัตว์ควบคุมนั้นได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว และใบรับรองการฉีดวัคซีนให้แก่เจ้าของสัตว์ควบคุม เจ้าของสัตว์ควบคุมต้องแสดงเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ไว้ที่ตัวสัตว์ควบคุมให้เห็นได้ชัดเจน<sup>74</sup>

<sup>72</sup> พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 มาตรา 4

<sup>73</sup> พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 มาตรา 5

<sup>74</sup> พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 มาตรา 6

ในกรณีที่เครื่องหมายประจำตัวสัตว์หรือใบรับรองการฉีดวัคซีนสูญหาย หรือชำรุด ในสาระสำคัญก่อนที่เครื่องหมายประจำตัวสัตว์หมดอายุหรือก่อนระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบรับรองการฉีดวัคซีนนั้น ให้เจ้าของสัตว์ควบคุมขอรับเครื่องหมายประจำตัวสัตว์หรือใบรับรองการฉีดวัคซีนแทนของเดิม ภายในสิบห้าวันนับแต่วันทราบเหตุ และต้องแสดงเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ไว้ที่ตัวสัตว์ควบคุมให้เห็นได้ชัดเจน<sup>75</sup> สัตว์ควบคุมที่ไม่มีเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ ในที่สาธารณะถ้าปรากฏว่าสัตว์ควบคุมใดไม่มีเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ หรือมีแต่เป็นเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ปลอม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจจับสัตว์ควบคุมนั้นเพื่อกักขัง ถ้าไม่มีเจ้าของมาขอรับคืนภายในห้าวัน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายสัตว์ควบคุมนั้นได้<sup>76</sup> เพื่อป้องกันการเกิดและการแพร่โรคพิษสุนัขบ้า ให้อธิบดีมีอำนาจประกาศกำหนดเขตพื้นที่

(1) ให้เจ้าของสัตว์ควบคุมนำสัตว์ควบคุมไปรับการฉีดวัคซีน จากสัตวแพทย์ หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ ตามวัน เวลา และสถานที่ที่สัตวแพทย์กำหนด โดยสัตวแพทย์ดังกล่าวจะได้ประกาศกำหนด วัน เวลา และสถานที่เพื่อการนั้น ปิดไว้ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ณ สถานที่ที่จะทำการฉีดวัคซีน และสำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน สำนักงานเทศบาล สำนักงานสุขาภิบาล ศาลาว่าการเมืองพัทยา หรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่นสำหรับในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อดำเนินการฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์ควบคุมได้โดยขึ้นอยู่กับสถานะทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(2) ให้สัตวแพทย์หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ ไปทำการฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์ควบคุม ณ สถานที่ของเจ้าของสัตว์ควบคุม ในการฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์ควบคุม เจ้าของสัตว์ควบคุมไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม และประกาศของอธิบดีนี้ให้แจ้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อแจ้งให้ราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องดำเนินการแล้วแต่กรณี<sup>77</sup> ซึ่งหากไม่เสียค่าธรรมเนียมในการฉีดวัคซีนก็จะทำให้มีผู้นำสัตว์ควบคุมมาฉีดวัคซีนเพิ่มมากขึ้น

<sup>75</sup> พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 มาตรา 7

<sup>76</sup> พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 มาตรา 9

<sup>77</sup> พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 มาตรา 17

4) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

กฎหมายฉบับนี้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ซึ่งกำหนดห้ามมิให้ผู้ปล่อยสัตว์ นำสัตว์ หรือจูงสัตว์ไปตามถนนหรือเข้าไปในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ประกาศห้ามไว้ ปล่อยให้สัตว์ถ่ายมูลบนถนนและมิได้ขจัดมูลดังกล่าวให้หมดไป แต่มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้นำขบวนสัตว์หรือฝูงสัตว์หรือจูงสัตว์ไปตามถนน และได้เสียค่าธรรมเนียมรักษาความสะอาดตามข้อกำหนดของท้องถิ่น<sup>78</sup> หากผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท<sup>79</sup> ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มีการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยแต่ละประเภท รวมทั้งกำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจนำสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปใช้ประโยชน์หรือหาประโยชน์ได้

5) พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558

การตรวจพบโรคระบาด ในกรณีสัตว์แพทย์เห็นว่าโรคระบาดที่ตรวจพบในท้องที่ที่รับผิดชอบจะระบาดออกไป หรือท้องที่อื่นที่ติดต่อกับท้องที่นั้นจะระบาดเข้ามา และท้องที่ที่รับผิดชอบนั้นยังไม่มีประกาศเป็นเขตโรคระบาด หรือเขตเฝ้าระวังโรคระบาด ให้สัตวแพทย์มีอำนาจประกาศกำหนดเขตโรคระบาดชั่วคราวในท้องที่ที่รับผิดชอบมีรัศมีไม่เกินห้ากิโลเมตรจากที่ที่ตรวจพบโรคระบาดนั้น และให้ระบุนิสัยของสัตว์และโรคระบาด รวมทั้งสัตว์และซากสัตว์ที่ห้ามเคลื่อนย้ายไว้ในประกาศด้วย และให้ใช้บังคับได้สามสิบวันนับแต่วันประกาศและปิดไว้ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานเทศบาล ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่ชุมนุมชนภายในท้องที่นั้น<sup>80</sup> และในท้องที่จังหวัดมีหรือสงสัยว่ามีโรคระบาด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจประกาศกำหนดท้องที่จังหวัดนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นเขตโรคระบาด หรือเขตเฝ้าระวังโรคระบาด แล้วแต่กรณีและให้ระบุนิสัยของสัตว์และโรคระบาด รวมทั้งสัตว์และซากสัตว์ที่ห้ามเคลื่อนย้ายไว้ในประกาศด้วย และให้ปิดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ศาลาว่าการเมืองพัทยา สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานเทศบาล ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ที่ชุมนุมชนภายในท้องที่นั้น และที่ทำการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง<sup>81</sup> ดังนั้นเพื่อเป็นการควบคุม

<sup>78</sup> พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 มาตรา 14

<sup>79</sup> พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 มาตรา 52

<sup>80</sup> พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 มาตรา 20

<sup>81</sup> พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 มาตรา 21

ป้องกันและกำจัดโรคระบาดสัตว์ เป็นการรักษาสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนส่วนใหญ่ เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งเป็นมาตรการในการควบคุมการเลี้ยงสัตว์และปลอดภัยจากโรคระบาดสัตว์ จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว

6) ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548

การประกาศข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 เป็นการกำหนดมาตรการในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในกรุงเทพมหานครเพื่อการดูแลสุขภาพความเป็นอยู่ที่ดีและเหมาะสมกับการใช้ชีวิตของประชาชน รวมทั้งเป็นการป้องกันอันตรายหรือเหตุเดือดร้อนรำคาญอันอาจเกิดจากการเลี้ยงสุนัขได้ โดยการข้อบัญญัตินี้ตราขึ้นโดยใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 29 ซึ่งสามารถแบ่งเป็นรายละเอียดได้ดังนี้

(1) การจดทะเบียนสุนัข

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 ได้กำหนดให้ผู้เลี้ยงสุนัขต้องนำสุนัขไปจดทะเบียนที่สำนักงานเขตพื้นที่หรือในสถานที่ที่กำหนด เช่น กองสัตวแพทย์สาธารณสุข กรมอนามัย โดยใบรับรองและค่าของจดทะเบียนเป็นไปตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด<sup>82</sup> และต้องดำเนินการภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน โดยนับแต่วันที่สุนัขเกิดหรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้เลี้ยงนำสุนัขมาเลี้ยง เจ้าของสุนัขอาจมากระทำด้วยตนเอง หรือมอบอำนาจให้ผู้อื่นมากระทำการแทนได้<sup>83</sup> โดยผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท<sup>84</sup> การจดทะเบียนสุนัข มี 2 ขั้นตอน คือ

ก. การทำเครื่องหมายที่สามารถระบุตัวของสุนัข ได้อย่างถาวร ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น การฝังไมโครชิป จากสัตวแพทย์ กองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย หรือสถานพยาบาลสัตว์ที่ได้รับการอนุญาต พร้อมทั้งออกใบรับรองการจดทะเบียน

ข. เจ้าของสุนัขต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ เพื่อให้แจ้งข้อมูลพนักงานบันทึกรายละเอียด รูปพรรณสัณฐานของสุนัข รายละเอียดเจ้าของสุนัข รหัสไมโครชิป สถานที่อยู่อาศัยของสุนัข พร้อมออกบัตรประจำตัวให้แก่สุนัข โดยเจ้าของสุนัขต้องเตรียมเอกสารและหลักฐานสำหรับการดำเนินการจดทะเบียนให้ถูกต้องครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยมี รายละเอียด<sup>85</sup> ดังนี้

ก) ใบรับรอง

ข) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนเจ้าของสุนัข พร้อมรับรองสำเนา

ค) สำเนาทะเบียนบ้านที่สุนัขอาศัยอยู่ พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง

<sup>82</sup> ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 ข้อ 10

<sup>83</sup> ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 ข้อ 9

<sup>84</sup> ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 ข้อ 26

<sup>85</sup> ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2550 ข้อ 12



- ง) หนังสือยินยอมให้สุนัขพักอาศัยจากเจ้าของบ้านที่สุนัขอาศัยอยู่  
 จ) หนังสือรับรองการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าไม่เกินหนึ่งปี มีการระบุหมายเลขการผลิตวัคซีน และลงชื่อสัตวแพทย์ พร้อมเลขที่ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์  
 ฉ) หนังสือรับรองการผ่าตัดทำหมันจากสัตวแพทย์ (ถ้ามี)  
 ช) หนังสือมอบอำนาจ (ถ้ามี)

ในกรณีที่มีการย้ายที่อยู่ของสุนัข บัตรประจำตัวสุนัขสูญหาย หรือกรณีสุนัขทำร้ายคน หรือพยายามที่จะทำร้ายคน เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ที่จะต้องแจ้งต่อหน่วยงานที่กำหนด เช่น กองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย หรือสถานที่อื่นที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด โดยในกรณีดังกล่าว เจ้าของสุนัขจะต้องดำเนินการแจ้งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบภายใน 30 วัน เว้นแต่กรณีที่สุนัขควบคุมพิเศษทำร้ายคน เจ้าของสุนัขควบคุมพิเศษต้องดำเนินการแจ้งต่อหน่วยงานรับจดทะเบียน กองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย หรือหน่วยงานที่ดูแลโดยไม่ชักช้า

(2) การควบคุมการเลี้ยงสุนัข

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้กรุงเทพมหานครเป็นเขตที่มีการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข โดยกำหนดมาตรการเบื้องต้นเอาไว้ 2 ประการด้วยกัน คือ

ก. การห้ามไม่ให้ผู้ใดปล่อยสุนัขในที่หรือทางสาธารณะ ในกรุงเทพมหานคร โดยให้หมายถึงการสละการครอบครองสุนัข และปล่อยสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยงโดยปราศจากการควบคุมโดยเด็ดขาด<sup>86</sup>

ข. การห้ามมิให้เจ้าของสุนัขหรือผู้เลี้ยงสุนัขเลี้ยงสุนัขในพื้นที่สาธารณะ หรือในพื้นที่ของบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับความยินยอมและอนุญาต<sup>87</sup>

เจ้าของสุนัขต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

ก) จัดสถานที่เลี้ยงตามความเหมาะสมของสุนัข โดยมีขนาดเพียงพอแก่การดำรงชีวิตของสุนัข มีแสงสว่างและการระบายอากาศที่เพียงพอ มีระบบการระบายน้ำและกำจัดสิ่งปฏิกูลให้ถูกสุขลักษณะ กรณีเป็นสุนัขควบคุมพิเศษจะต้องเลี้ยงในสถานที่ หรือกรงที่สุนัขไม่สามารถเข้าถึงบุคคลภายนอก และมีป้ายเตือนให้ระมัดระวังโดยสังเกตได้อย่างชัดเจน

ข) ควบคุมสุนัขมิให้ออกนอกสถานที่เลี้ยงโดยปราศจากการควบคุม

ค) ควบคุมดูแลสุนัขมิให้ก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญ เช่น ก่อให้เกิดเสียงดังติดต่อกัน เป็นระยะเวลานานๆ เป็นต้น

<sup>86</sup> ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 ข้อ 8

<sup>87</sup> ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 ข้อ 17



ง) รักษาสถานที่เลี้ยงสุนัขให้สะอาดอยู่เสมอ จัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้ถูกสุขลักษณะเป็นประจำไม่ปล่อยให้เป็นที่สะสมหมักหมมจนเกิดกลิ่นเหม็นรบกวนผู้ที่อยู่บริเวณใกล้เคียง

จ) ต้องรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ของสุนัข เช่น เรื่องอาหาร ความสะอาด เป็นต้น ถ้าเจ้าของสุนัขไม่สามารถเลี้ยงดูสุนัขได้เป็นการชั่วคราว จะต้องจัดให้มีผู้ดูแลความเป็นอยู่ของสุนัขให้เป็นปกติสุข<sup>88</sup> และห้ามมิให้ผู้ใดเลี้ยงสุนัขในที่หรือทางสาธารณะหรือในที่ของบุคคลอื่นโดยปราศจากความยินยอม

### (3) การนำสุนัขออกนอกสถานที่

ผู้ใดนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยง ต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

ก. พกบัตรประจำตัวสุนัข และต้องแสดงบัตรประจำตัวสุนัขเมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เรียกตรวจ

ข. ผูกสายลากจูงสุนัข ที่แข็งแรงและจับสายลากจูงตลอดเวลา ในกรณีที่เป็นสุนัขควบคุมพิเศษต้องใส่อุปกรณ์ครอบปากและจับสายลากจูงห่างจากตัวสุนัขไม่เกินห้าสิบเซนติเมตรตลอดเวลา<sup>89</sup> และห้ามบุคคลอายุต่ำกว่าสิบห้าปีหรือเกินกว่าหกสิบห้าปีนำสุนัขควบคุมพิเศษออกนอกสถานที่เลี้ยง เว้นแต่จะอยู่ในกรง ที่ขัง หรือเครื่องควบคุมอื่น ที่มั่นคงแข็งแรง เพียงพอที่จะป้องกันสุนัขมิให้เข้าถึงบุคคลภายนอก<sup>90</sup> และเมื่อเจ้าของสุนัขจูงสุนัขออกไปในที่สาธารณะ เจ้าของสุนัขนั้นจะต้องจัดการกับสิ่งปฏิกูลให้เรียบร้อย

### (4) อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่

การที่จะควบคุมการเลี้ยงสุนัขให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลได้นั้น พนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานท้องถิ่นผู้ซึ่งมีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย จำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องตามกฎหมายและใช้อำนาจหน้าที่ที่รัฐมอบให้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายอย่างถูกต้องเพื่อลดปัญหาที่อาจเกิดจากการเลี้ยงสุนัข ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ที่พบสุนัขในที่หรือทางสาธารณะ ในเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข โดยไม่พบเจ้าของ ซึ่งถือเป็นการฝ่าฝืนข้อบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่จะสามารถกักสัตว์ไว้ได้<sup>91</sup> เจ้าของสุนัขต้องอำนวยความสะดวกในการแสดงข้อมูลหลักฐานต่างๆ เกี่ยวกับสุนัข เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอเพื่อตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้<sup>92</sup>

<sup>88</sup> ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 ข้อ 16

<sup>89</sup> ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 ข้อ 20

<sup>90</sup> ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 ข้อ 21

<sup>91</sup> พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 30

<sup>92</sup> ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 ข้อ 24

และหากมีการร้องเรียนเกี่ยวกับการเลี้ยงสุนัขของผู้เลี้ยงสุนัข เจ้าของสุนัขจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำของพนักงานเจ้าหน้าที่<sup>93</sup>

## 2. มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขในต่างประเทศ

ในส่วนของมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขของต่างประเทศนั้น ผู้ศึกษาได้ศึกษามาตรการทางกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นและประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

### 2.1 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขของประเทศญี่ปุ่น

ผู้ศึกษาได้จำแนกมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขของประเทศญี่ปุ่น 2 ประการ ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานและความสำคัญของพระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์ พ.ศ. 2557 และมาตรการควบคุมและจัดการสุนัขตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์ พ.ศ. 2557

#### 2.1.1 ข้อมูลพื้นฐานและความสำคัญของพระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์ พ.ศ. 2557

ญี่ปุ่นเป็นประเทศหมู่เกาะ ซึ่งประกอบไปด้วยเกาะต่างๆ กว่า 6,800 เกาะ เรียงรายเป็นแนวยาวจากด้านตะวันตกเฉียงเหนือของมหาสมุทรแปซิฟิก และตั้งอยู่ทางตะวันออกสุดของโลก จึงเป็นที่มาของชื่อ “ดินแดนอาทิตย์อุทัย” จุดทางใต้สุดอยู่ที่เส้นรุ้งประมาณ 24 องศาเหนือ และเหนือสุดที่ประมาณ 45 องศาเหนือ มีพื้นที่ประมาณ 377,800 ตารางกิโลเมตร ความยาวจากเหนือจรดใต้ ประมาณ 2,800 กิโลเมตร ญี่ปุ่นมีขนาดเล็กกว่าไทยประมาณ 0.7 เท่า แต่มีประชากรมากกว่าประมาณ 2 เท่า ญี่ปุ่นประกอบไปด้วยเกาะหลัก 4 เกาะ คือ ฮอกไกโด ฮอนชู ชิโกกุและคิวชู เกาะฮอนชูซึ่งเป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุด ยังแบ่งเป็น 5 ภาค เรียงจากเหนือลงมาคือ โทโฮกุ คันโต จูบุ คิงคิ และจูโงกุมีจังหวัดต่างๆ ทั้งหมด 47 จังหวัด ( Prefecture ) แบ่งเป็นเมืองต่างๆ รวมทั้งหมดมากกว่า 650 เมือง โดยมีโตเกียวเป็นเมืองหลวงของประเทศมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2411<sup>94</sup> การบริหารส่วนท้องถิ่นแบ่งออกเป็นระดับจังหวัดและระดับเทศบาล ผู้รับผิดชอบคือผู้ว่าราชการจังหวัดและสภาจังหวัด โดยประชาชนจะเป็นผู้เลือกตั้งโดยตรงทั้งผู้ว่าราชการจังหวัดและสภาจังหวัด หน้าที่ของการบริหารส่วนจังหวัดคือการจัดตั้งโรงเรียนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา การอุตสาหกรรมและการพาณิชย์ การเกษตรกรรม การประมงรวมถึงการผังเมืองและการโยธา ในระดับเทศบาลสามารถแบ่งออกได้ 3 ประเภท คือ นครหรือชิ เมืองหรือโช และระดับหมู่บ้านหรือซอน ผู้รับผิดชอบคือนายกเทศมนตรีและสภาเทศบาล ซึ่งมีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง

<sup>93</sup> ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 ข้อ 25

<sup>94</sup> Jeducation.com. รู้จักญี่ปุ่น. 19 พฤษภาคม 2567. จาก <https://jeducation.com/main/about-japan/>.

จากประชาชน หน้าที่ของเทศบาลคือการดำเนินการทางด้านสวัสดิการ การจัดเก็บขยะ การดูแล สุขอนามัยของประชาชน นอกจากนี้ยังมีรูปแบบพิเศษอีกเรียกว่า สหกรณ์เทศบาล คือ การร่วมมือกัน ตั้งแต่ 2 เทศบาลขึ้นไป เพื่อทำภารกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง

การเลี้ยงสุนัขพบว่าประชาชนชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่นิยมเลี้ยงสุนัขกันมาก มีจำนวนสุนัขในประเทศญี่ปุ่นมากถึง 12 ล้านตัว โดยสาเหตุหนึ่งที่ประชาชนนิยมเลี้ยงกันอาจเป็น เพราะชาวญี่ปุ่นไม่นิยมมีคูชีวิตหรือสร้างครอบครัว ดังนั้นจึงนิยมเลี้ยงสัตว์ไว้เป็นเพื่อนและเพื่อ คลายความเหงา มีการดูแลที่ดีเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงนั้นสูงถึง 1.47 ล้านล้านเยนหรือราว 13.2 พันล้านดอลลาร์ นอกจากนี้สินค้าและบริการเกี่ยวกับสัตว์ยังมีอีกมากมายหลายรูปแบบเพื่ออำนวยความสะดวก แก่ผู้เลี้ยง เช่น บริการรถรับส่ง การอาบน้ำตัดขน การรับฝากเลี้ยงหรือโรงแรมสำหรับสุนัข การรับจ้าง พาสุนัขไปเดินเล่น รวมไปถึงการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเมื่อสัตว์เลี้ยงเสียชีวิต<sup>95</sup>

พระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์ พ.ศ. 2557 ของประเทศญี่ปุ่น (Act on Welfare and Management of Animals 1973)<sup>96</sup> มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการให้ประชาชน ได้ตระหนักถึงสิทธิและความรู้สึกระหว่างมนุษย์และสัตว์ให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข โดยจัดให้มีการป้องกันการทารุณกรรมต่อสัตว์ การดูแลสัตว์และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิภาพ จัดอย่างเหมาะสม ตลอดจนเพื่อเป็นการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อชีวิต ร่างกายของมนุษย์<sup>97</sup> หลักการพื้นฐานที่สำคัญของพระราชบัญญัตินี้ เนื่องจากสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิต ห้ามมิให้ผู้ใดฆ่า ทำร้าย หรือทารุณกรรมสัตว์ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรและทุกคนต้องปฏิบัติต่อสัตว์อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงสภาพของสัตว์ นิสัยตามธรรมชาติและคำนึงถึงการอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์และสัตว์<sup>98</sup> ซึ่งพระราชบัญญัตินี้จะให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมในการเลี้ยงสัตว์ การให้อาหารและน้ำดื่ม รวมถึงการดูแลและรักษาสัตว์เมื่อสัตว์เจ็บป่วย

<sup>95</sup> ยศนันท์ ปานากรณ์. มาตรการทางกฎหมายในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดในประเทศไทย : ศึกษากรณีบทบาท ของเจ้าของสุนัข ผู้ประกอบกิจการเพื่อจำหน่ายสุนัขและหน่วยงานรัฐ. หน้า 44-45.

<sup>96</sup> Japanese Law Translation. Act on Welfare and Management of Animals. 16 พฤษภาคม 2567. จาก <https://www.japaneselawtranslation.go.jp/en/laws/view/3798/en>.

<sup>97</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 1 The purpose of this Act is to engender a spirit for animal welfare among citizens and contribute to the development of a respect for life and sentiments of amity and peace by providing for the prevention of cruelty to animals, the proper handling of animals and other matters concerning animal welfare, as well as to prevent animals from causing an infringement on the life, body or property of humans by providing for matters concerning the management of animals.

<sup>98</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 2 In light of the fact that animals are living beings, no person must kill, injure, or inflict cruelty on animals without due cause, and every person must treat animals properly by taking into account their natural habits and giving consideration to the symbiosis between humans and animals.

## 2.1.2 มาตรการควบคุมและจัดการสุนัขตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์ พ.ศ. 2557

### 1) หน้าที่ของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์

#### (1) หน้าที่ของเจ้าของสุนัขหรือผู้ครอบครองและบุคคลทั่วไป

พระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์ พ.ศ. 2557 ได้กำหนดให้ผู้ที่ตัดสินใจจะเลี้ยงสัตว์ต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบของตนในฐานะเจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์ ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตอย่างเพียงพอ เจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์จึงต้องรักษาสุขภาพและความปลอดภัยของสัตว์ โดยการดูแลและรักษาสัตว์นั้นให้เหมาะสมตามลักษณะของสัตว์และนิสัยของสัตว์ และต้องพยายามควบคุมให้สัตว์นั้นไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของมนุษย์หรือก่อให้เกิดความเดือนร้อนแก่มนุษย์<sup>99</sup> ทุกคนที่นำสุนัขมาเลี้ยงจะต้องไปลงทะเบียนที่หน่วยงานเทศบาลหรือสถานบริการสาธารณสุขท้องถิ่นทันที ซึ่งการลงทะเบียนนี้ก็ต้องมีการระบุเจ้าของและที่พำนักอาศัย ป้ายอนุญาตเลี้ยงสุนัขที่ติดกับปลอกคอสุนัขไว้ตลอดเวลาเพื่อระบุเจ้าของ กระบวนการนี้มีลักษณะเดียวกับการออกบัตรประชาชนให้สุนัข ซึ่งหากเจ้าของย้ายที่อยู่ ก็ต้องแจ้งเช่นเดียวกัน ซึ่งค่าธรรมเนียมในการลงทะเบียนเพื่อทำใบอนุญาตประมาณสามพันเยนหรือประมาณเก้าร้อยบาท

นอกจากที่เจ้าของสัตว์จะต้องศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเลี้ยงและการจัดสวัสดิภาพอย่างเหมาะสม ก่อนเริ่มเลี้ยงสัตว์แล้วนั้นกฎหมายยังกำหนดให้เจ้าของสัตว์หรือผู้ครอบครองสัตว์ต้องศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับโรคติดต่อต่างๆ ที่เกิดจากประเภทของสัตว์ที่บุคคลนั้นเป็นเจ้าของหรือครอบครอง เพื่อความจำเป็นในการป้องกันโรค<sup>100</sup> และเพื่อไม่ให้เกิดการแพร่กระจายของเชื้อโรคและสามารถรักษาได้อย่างทันที่

<sup>99</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 7(1) With sufficient awareness of their responsibilities as an owner or possessor of an animal, which is a living being, the owner or possessor of an animal must endeavor to maintain the health and safety of the animal by caring for and keeping said animal in a proper manner according to such aspects as the kind of animal it is and the habit of the animal, and must also endeavor to ensure that the animal does not cause harm to the life, body or property of humans or cause trouble to humans.

<sup>100</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 7(2) The owner or possessor of an animal must endeavor to acquire correct information regarding infectious diseases borne by the type of animal the person owns or possesses and to pay necessary attention to prevent them.

(2) *หน้าที่ในการจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์* บุคคลที่กระทำต่อสัตว์อย่างทารุณกรรม 'ไม่จัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์อย่างเหมาะสมทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพหรือความปลอดภัยของสัตว์ เช่น การไม่จัดหาอาหารและน้ำให้แก่สัตว์อย่างเพียงพอ จะต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งล้านเยน<sup>101</sup> หรือประมาทสองแสนสามหมื่นสามพันแปดร้อยบาท<sup>102</sup> เจ้าของหรือผู้ครอบครองจะต้องใช้มาตรการที่รัฐมนตรีกระทรวงสิ่งแวดล้อมกำหนด เพื่อชี้แจงว่าสัตว์นั้นเป็นสัตว์ที่มีเจ้าของ<sup>103</sup> และเมื่อได้นำสัตว์มาเลี้ยงแล้วเจ้าของสัตว์จะต้องเลี้ยงดูสัตว์นั้นตลอดไปจนกว่าสัตว์นั้นจะหมดอายุขัยไปตามธรรมชาติ ทั้งนี้ต้องไม่ขัดต่อสวัสดิภาพและการดูแลรักษาสัตว์เป็นสำคัญ รัฐมนตรีกระทรวงสิ่งแวดล้อมอาจกำหนดมาตรฐานที่ต้องปฏิบัติตามเกี่ยวกับการดูแลและการเลี้ยงสัตว์<sup>104</sup> เมื่อเจ้าของสัตว์เลี้ยงพบว่าสัตว์มีความเสี่ยงที่จะผสมพันธุ์ ให้เจ้าของสัตว์ดูแลสัตว์อย่างเหมาะสมหรือใช้มาตรการอื่นเพื่อป้องกันการผสมพันธุ์<sup>105</sup> การป้องกันการผสมพันธุ์ก็เป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้สามารถควบคุมจำนวนสัตว์ได้

<sup>101</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 44(2) A person who has committed on a protected animal such cruelty as causing debilitation by discontinuing feeding and/or watering without reason is punished by a fine of not more than five hundred thousand yen.

<sup>102</sup> อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ประจำวันที่ 19 พฤษภาคม 2567 โดยธนาคารแห่งประเทศไทย

<sup>103</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 7(3) The owner of an animal must endeavor to take the measures specified by the Minister of the Environment for clarifying that the owned animal is under their ownership.

<sup>104</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 7 (4) The Minister of the Environment may, after consultation with the heads of the relevant administrative organs, formulate standards to be complied with regarding the care and keeping of animals.

<sup>105</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 37 (1) The owner of a dog or a cat must, when the owner finds that there is a risk that the animal would breed freely and that it would be difficult to give the offspring an opportunity to receive proper care, endeavor to have surgery carried out to disable breeding or take any other measures in order to prevent breeding..

บุคคลที่ประสงค์ที่จะดูแลหรือเลี้ยงสัตว์ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของกระทรวงสิ่งแวดล้อมที่กำหนดโดยคณะรัฐมนตรี สัตว์ในกลุ่มนี้เรียกว่า “สัตว์เฉพาะ” จะเป็นสัตว์ที่มีความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกายหรือทรัพย์สินของมนุษย์<sup>106</sup> โดยการขออนุญาตผู้ที่จะเลี้ยงสัตว์เฉพาะจะต้องยื่นคำขอพร้อมเอกสารตามที่กำหนดต่อผู้ว่าราชการจังหวัด<sup>107</sup> และเมื่อได้รับอนุญาตแล้วเจ้าของจะต้องหมั่นตรวจสอบสถานที่เลี้ยงอย่างสม่ำเสมอและปฏิบัติตามคำสั่งอื่นที่กำหนดโดยกระทรวงสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด<sup>108</sup> การลักลอบเลี้ยงสัตว์เฉพาะโดยไม่ได้ขออนุญาตจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาทหรือประมาทหนึ่งแสนหนึ่งหมื่นเจ็ดพันบาท หรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือน<sup>109</sup> หากมีมาตรการทางกฎหมายที่เคร่งครัดตั้งแต่การขออนุญาตเลี้ยงสุนัขก็จะไม่เกิดปัญหาในการลักลอบทิ้งสัตว์

<sup>106</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 26(1) A person who intends to care for or keep an animal categorized by Cabinet Order as one that carries a risk of causing harm to the life, body or property of humans (hereinafter referred to as a "specified animal") must, pursuant to the provisions of Order of the Ministry of the Environment, receive the permission of the prefectural governor having jurisdiction over the location of the facility for the care and keeping of the specified animal (hereinafter referred to as the "specified animal facility" in this Section) for each kind of specified animal; provided, however, that this does not apply to the case where a veterinarian cares for or keeps a specified animal in a medical facility (which means a medical facility prescribed in.

<sup>107</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 26(2) A person who intends to receive the permission set forth in the preceding paragraph must, pursuant to the provisions of Order of the Ministry of the Environment, submit to the prefectural governor a written application containing the following matters and the documents specified by Order of the Ministry of the Environment attached to the application.

<sup>108</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 31 When a specified animal caretaker engages in caring or keeping pertaining to the permission, the caretaker must periodically inspect the specified animal facility pertaining to the relevant specified animal, clarify that the caretaker has received permission with regard to the specified animal, and conform to any other methods specified by Order of the Ministry of the Environment.

<sup>109</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 45 A person who falls under any of the following items is punished by imprisonment with work for not more than six months or a fine of not more than five hundred thousand yen



กรณีที่มีความจำเป็นสละการครอบครองสัตว์ หากเจ้าของสัตว์ที่ไม่ประสงค์จะเลี้ยงสัตว์นั้นต่อไปสามารถร้องขอให้หน่วยงานของภาครัฐรับไปดูแลต่อได้ ทั้งนี้ไม่รวมถึงผู้ประกอบการเพาะพันธุ์สัตว์ การลักลอบทิ้งสัตว์จะต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งล้านเยนหรือประมาณสองแสนสามหมื่นสามพันแปดร้อยบาท<sup>110</sup>

บุคคลที่พบสัตว์เร่ร่อนป่วยบาดเจ็บหรือซากสัตว์ ในกรณีที่พบสัตว์เร่ร่อนในที่สาธารณะเป็นโรคหรือได้รับบาดเจ็บหรือซากสัตว์ที่ตายแล้ว ผู้พบจะต้องแจ้งเจ้าของทันที เมื่อรู้จักเจ้าของ หรือแจ้งต่อเจ้าหน้าที่เพื่อให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการเก็บสัตว์หรือซากสัตว์นั้นออกไป<sup>111</sup>

บุคคลที่ทำการทารุณกรรมสัตว์หรือทำร้ายสัตว์โดยปราศจากเหตุอันสมควร จะต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองล้านเยนหรือประมาณสี่แสนหกหมื่นเจ็ดพันห้าร้อยบาทหรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี<sup>112</sup>

<sup>110</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 35 (1) Prefectures, etc. (which means prefectures, designated cities, core cities set forth in Article 252-22 (1) of the Local Autonomy Act [hereinafter referred to as "core cities"] and other cities specified by Cabinet Order [including special wards; the same applies hereinafter]) must take custody of a dog or cat when so requested by its owner. In this case, the prefectural governor, etc. (which means the heads of the prefecture, etc.; the same applies hereinafter) may designate the place where the dog or cat is to be taken into custody.

<sup>111</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 36 (1) A person who has found an animal such as a dog or a cat that has a disease or is injured or a corpse of an animal such as a dog or a cat on a road, in a park, in a plaza, or in any other public place must endeavor to notify promptly the owner when the owner is known or the prefectural governor, etc. when the owner is unknown.

<sup>112</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 44(1) A person who has destroyed or injured, without reason, a protected animal is punished by imprisonment with work for not more than one year or a fine of not more than one million yen.

## 2) หน้าที่ของผู้ประกอบการเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง

ในส่วนนี้ผู้ศึกษาจะกล่าวถึงบทบาทและภาระหน้าที่ของผู้ประกอบการเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงโดยแบ่งออกเป็น 2 ประการคือ หน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการทางทะเบียนและหน้าที่ของผู้ประกอบการเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง ดังนี้

### (1) หน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการทางทะเบียน

หน้าที่ของบุคคลที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์ มีดังนี้

ก. บุคคลที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์ จะต้องได้รับการจดทะเบียนจากผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีอำนาจให้ตั้งสถานประกอบการที่บุคคลนั้นประสงค์จะประกอบกิจการ ซึ่งผู้ประกอบการสัตว์เลี้ยง แบ่งเป็นสองประเภท คือ ประเภทแรกจะเป็นการจำหน่ายสัตว์เป็นคนกลางหรือเป็นตัวแทนจำหน่าย<sup>113</sup> ประเภทที่ 2 คือ กรณีอื่นที่ไม่ใช่การจำหน่ายสัตว์ เช่น การรับฝากเลี้ยง การให้เช่าสัตว์ การฝึกสอนสัตว์ การจัดให้มีการพบกับสัตว์ รวมถึงการประกอบกิจการอื่นที่รัฐมนตรีกำหนด<sup>114</sup> และจะต้องดำเนินการจดทะเบียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดโดยการจำหน่ายสัตว์ในการประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ประเภทที่ 1 ในความหมายนี้ก็คือ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นก สัตว์เลี้ยงคลาน แต่ไม่รวมถึงสัตว์ที่เลี้ยงเพื่อการปศุสัตว์หรือสัตว์ที่เลี้ยงเพื่อเป็นการทดลอง

<sup>113</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 10(1) A person who intends to engage in a business that handles animals (such animals are limited to mammals, birds, and reptiles, and exclude those pertaining to livestock agriculture and those being cared for or kept in order to be provided for use in testing and research, use in manufacturing biological preparations, or for other uses specified by Cabinet Order; hereinafter the same applies in this Section and the following Section) (such business includes selling [including acting as an intermediary or agent therefor; the same applies in the following paragraph], keeping, lending, training, exhibiting [including the provision of opportunities for contact with animals; the same applies in the following paragraph] or other handling specified by Cabinet Order with regard to animals; hereinafter referred to as the "animal handling business") must receive registration from the prefectural governor having jurisdiction over the location of the place of business where the person intends to engage in the business.

<sup>114</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 24(2) An official who enters and inspects pursuant to the provisions of the preceding paragraph must carry a certificate for identification and produce it to the persons concerned.

การจดทะเบียนผู้ประกอบการธุรกิจสัตว์เลี้ยงจะต้องยื่นคำร้อง เป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้ว่าราชการจังหวัดและแนบเอกสารที่กำหนดโดยคำสั่งของกระทรวงสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้<sup>115</sup>

- ก) ชื่อและที่อยู่ของผู้ประกอบการ
- ข) ชื่อและที่อยู่ของสถานประกอบการ
- ค) ชื่อของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในสถานประกอบการ
- ง) ชนิดหรือประเภทของกิจการ
- จ) ชนิดและประเภทและจำนวนของสัตว์ที่รองรับได้หากเป็นการดำเนินการ กิจการเพื่อการดูแลหรือรับฝากเลี้ยงจะต้องระบุเพิ่มเติมในประเด็นดังต่อไปนี้
- ฉ) สถานที่ตั้งของกิจการ
- ช) ขนาดและโครงสร้างของสถานประกอบการ
- ซ) วิธีการในการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกแก่สัตว์

<sup>115</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 10(2) A person who intends to receive the registration set forth in the preceding paragraph must submit to the prefectural governor a written application containing the following matters by attaching the documents specified by Order of the Ministry of the Environment:

- (i) the name and address of the applicant and, in the case of a corporation, the name of the representative person
- (ii) the name and address of the places of business
- (iii) the name of the responsible person for animal handling (which means the person prescribed in Article 22 (1)) assigned to each place of business
- (iv) the category (which means the distinction between selling, keeping, lending, training, exhibiting or other handling specified by Cabinet Order referred to in the preceding paragraph; hereinafter the same applies in this item) of the animal handling business that the applicant intends to engage in and the contents of business and the implementation method for each of such category
- (v) the main kinds and the number of animals to be handled
- (vi) if a facility for the care and keeping of animals (hereinafter referred to as the "animal facility" in this Section) has been installed, the following matters:
  - (a) The location of the animal facility
  - (b) The structure and size of the animal facility
  - (c) The method for managing the animal facility
  - (vii) other matters specified by Order of the Ministry of the Environment

ทั้งนี้ผู้ที่ประกอบกิจการสัตว์เลี้ยงประเภทที่ 1 โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือได้รับอนุญาตโดยวิธีการไม่สุจริตจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาทหรือประมาณ หกหมื่นแปดพันเก้าร้อยบาท<sup>116</sup>

ข. การต่ออายุการจดทะเบียนเมื่อมีการจดทะเบียนผู้ประกอบการธุรกิจ เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงเป็นที่เรียบร้อยแล้วการจดทะเบียนดังกล่าวจะไม่มีผลเป็นการถาวร หากผู้ประกอบการ กระทำผิดเงื่อนไขการประกอบการตามกฎหมายก็อาจจะถูกเพิกถอนการจดทะเบียน<sup>117</sup> ได้โดยเงื่อนไข การถูกเพิกถอนการจดทะเบียนแบ่งเป็นกลุ่มได้ดังนี้

ก) เรื่องการต่ออายุการจดทะเบียน การจดทะเบียนดังกล่าวจะมี อายุ 5 ปี และเมื่อครบกำหนด ผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการต่ออายุใหม่<sup>118</sup> หากการต่อทะเบียน เป็นไปโดยไม่สุจริตต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาทหรือประมาณหกหมื่นแปดพันเก้าร้อยบาท<sup>119</sup> ซึ่งหากนำเรื่องการจดทะเบียนมาใช้บังคับทำให้สามารถควบคุมผู้ประกอบการเลี้ยงสุนัขได้ อย่างประสิทธิภาพมากขึ้น

<sup>116</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 46(i) A person who falls under any of the following items is punished by a fine of not more than three hundred thousand yen:

(i) a person who has engaged in the animal handling business without receiving registration in violation of the provisions of Article 10 (1)

<sup>117</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 17 A prefectural governor must, when registration has lost its effect pursuant to the provisions of Article 13 (1) or paragraph (2) of the preceding Article or when the governor has rescinded the registration pursuant to the provisions of Article 19 (1), cancel the registration of the animal handling business operator.

<sup>118</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 13(1) The registration set forth in Article 10 (1), unless it is renewed every five years, expires by lapse of time.

<sup>119</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 46 (ii) A person who falls under any of the following items is punished by a fine of not more than three hundred thousand yen:

(ii) a person who has received the registration set forth in Article 10 (1) (including the renewal of registration set forth in Article 13 (1)) by dishonest means

ข) สถานภาพของผู้ประกอบการ หากผู้ประกอบการไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ เช่น ถึงแก่ความตาย มีการควบรวมกิจการ เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเลิกประกอบกิจการจะต้องแจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดทราบภายใน 30 วัน นับจากวันที่เกิดเหตุ<sup>120</sup>

ค) เมื่อผู้ประกอบการจัดการสัตว์เข้าข่ายข้อใดข้อหนึ่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจเพิกถอนการจดทะเบียนหรือสั่งระงับการประกอบกิจการทั้งหมดหรือบางส่วน ภายในระยะเวลาไม่เกินหกเดือน เมื่อผู้ประกอบการจัดการสัตว์ตกอยู่ในกรณีใดกรณีหนึ่ง เช่น หากการดำเนินกิจการไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่จำเป็นสำหรับการดูแลสุขภาพหรือความปลอดภัยของสัตว์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับสัตว์ไม่ได้มาตรฐาน หรือในสถานประกอบการที่มีการจำหน่ายหรือเพาะพันธุ์ไม่สามารถดูแลสัตว์ให้เป็นไปตามมาตรฐานของการดูแลตลอดชีวิตได้ รวมถึงการจดทะเบียนที่ไม่สุจริต<sup>121</sup> ทั้งนี้จังหวัดอาจมีคำสั่งให้ผู้ประกอบการแก้ไขดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานได้

<sup>120</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 16(1) In the case where an animal handling business operator has fallen under any of the following items, the person prescribed in the item must notify the prefectural governor to that effect within 30 days from such day:

- (i) in the case of death-The heir
- (ii) in the case of extinction of the corporation due to a merger-The person who had been the officer representing said corporation
- (iii) in the case of dissolution of the corporation due to order commencing proceedings of bankruptcy-The bankruptcy trustee
- (iv) in the case of dissolution of the corporation by a reason other than merger or order commencing proceedings of bankruptcy -The liquidator
- (v) in the case discontinuance of the animal handling business pertaining to the registration-The individual who had been the animal handling business operator or the officer representing the corporation that had been the animal handling business operator

(2) When an animal handling business operator has fallen under any of the items in the preceding paragraph, the registration of the animal handling business operator ceases to be effective.

<sup>121</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 19 (1) A prefectural governor may, when an animal handling business operator falls under any of the following items, rescind the registration or order the suspension of all or part of the business by specifying a period no longer than six months:

- (i) when the person has received registration as an animal handling business operator by dishonest means
- (ii) when the contents of the business or implementation method carried out by the person no longer conforms to the standards specified by Order of the Ministry of the Environment as being those necessary for maintaining the health and safety of animals and securing any other proper handling of animals as prescribed in Article 12 (1)
- (iii) when, in the case where the person has installed an animal facility, the structure, size and management method for the animal facility of said person no longer conforms to the standards on the structure, size and management of animal facilities prescribed in Article 12 (1)

(2) หน้าที่ของผู้ประกอบการเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงให้สถานประกอบการที่เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติดังนี้

ก. การแสดงข้อมูลเบื้องต้น ภายหลังจากที่ได้มีการจดทะเบียนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้ประกอบการธุรกิจขนย้ายสัตว์ต้องปิดป้ายระบุชื่อ เลขทะเบียน และเรื่องอื่นใดตามคำสั่งกระทรวงสิ่งแวดล้อมกำหนด รวมถึงข้อมูลอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดไว้ ภายในสถานประกอบการโดยจะต้องสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน<sup>122</sup> ผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือประมาทสองแสนสามหมื่นสามร้อยบาท<sup>123</sup>

ข. การจำหน่ายสัตว์ผู้จำหน่ายสัตว์มีหน้าที่ต้องอธิบายและให้ความรู้ความเข้าใจในการดูแลและรักษาสัตว์ตามแต่ละชนิดของสัตว์ โดยผู้ขายจะต้องประเมินถึงความรู้ความเข้าใจรวมถึงประสบการณ์ของผู้ซื้อด้วย<sup>124</sup> ซึ่งหากผู้ซื้อมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลและรักษาสัตว์แล้ว การดูแลและรักษาสัตว์ก็สามารถทำได้ง่ายขึ้น และการขายสุนัขผู้ขายจะต้องรอให้ลูกสุนัขมีอายุไม่น้อยกว่า 56 วัน นับจากวันที่ลูกสุนัขเกิดก่อนที่จะมีการจำหน่ายได้



<sup>122</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 18 An animal handling business operator must, pursuant to the provisions of Order of the Ministry of the Environment, post a sign stating the name, registration number and any other matters specified by Order of the Ministry of the Environment in a place that is easily visible to the general public, in each place of business.

<sup>123</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 50 A person who fails to post a sign under Article 18 is punished by a civil fine of not more than one hundred thousand yen.

<sup>124</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 8 Article 8A person who sells animals in the course of trade must endeavor to provide to a purchaser of an animal pertaining to the sale any necessary explanations regarding the proper methods for caring for and keeping the animal and must endeavor to ensure that the purchaser understands those methods.



ค. การทำทะเบียนสัตว์ในสถานประกอบการจะต้องแจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัด โดยระบุจำนวนสัตว์ ตั้งแต่วันที่เริ่มประกอบกิจการสัตว์ที่เข้ามาใหม่ จัดที่จำหน่ายออกไป รวมถึงจำนวนสัตว์ ในวันที่เลิกกิจการ และหากตายผู้ประกอบการจะต้องนำซากสัตว์ไปตรวจชันสูตรถึงสาเหตุการตาย และให้สัตวแพทย์ออกใบรับรองแพทย์เพื่อเก็บไว้หากมีการเรียกตรวจจากผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณี ที่ไม่สามารถแสดงใบรับรองแพทย์รวมถึงผลการชันสูตรได้จะต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนเยน หรือประมาณสี่หมื่นห้าพันเก้าร้อยบาท<sup>125</sup> การทำสมุดประจำตัวสัตว์ต้องระบุวันที่ตนได้รับความเป็นเจ้าของ วันที่ขายสัตว์นั้น หรือเรื่องอื่นที่รัฐมนตรีกำหนดเพื่อมอบให้ผู้ซื้อเก็บไว้

ง. การรักษามาตรฐานของสถานประกอบการ เพื่อเป็นการให้สัตว์ ได้รับการดูแลที่เหมาะสม ทั้งในเรื่องของสุขภาพและความปลอดภัยกฎหมาย จึงกำหนดให้สถาน ประกอบการจักต้องดำเนินกิจการอย่างมีมาตรฐานตามที่กระทรวงสิ่งแวดล้อมกำหนด<sup>126</sup>

จ. เมื่อพิจารณาจากสภาพธรรมชาติและสังคม อาจกำหนดมาตรฐาน ที่ผู้ประกอบการธุรกิจขนย้ายสัตว์ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ เพื่อรักษาสุขภาพและความปลอดภัย ของสัตว์เพื่อเป็นการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อที่อาจเกิดขึ้น<sup>127</sup> โดยให้มีสัตวแพทย์ในการดูแลรักษาสัตว์ อย่างเหมาะสม

<sup>125</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 47(ii) A person who falls under any of the following items is punished by a fine of not more than two hundred thousand yen:

(ii) a person who has failed to make a report under Article 24 (1) or Article 33 (1) or has made a false report, or who has refused, obstructed, or evaded an inspection under these provisions

<sup>126</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 21 (1) An animal handling business operator must comply with the standards specified by Order of the Ministry of the Environment concerning such matters as the method for the management of the animals handled, in order to maintain the health and safety of the animals and to prevent the occurrence of impediments in preserving the living environment.

<sup>127</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 21(2) A prefecture or a designated city may, when it is found necessary judging from the natural and social conditions, formulate standards to be complied with by animal handling business operators in place of the standards set forth in the preceding paragraph, by Prefectural Ordinance, in order to maintain the health and safety of the animals and to prevent the occurrence of impediments in preserving the living environment.

ฉ. การแต่งตั้งเจ้าพนักงานดูแลสวัสดิภาพสัตว์ ผู้ประกอบการจะต้องทำการแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลสัตว์ตามคำสั่งกระทรวงสิ่งแวดล้อม<sup>128</sup> และผู้ที่มีหน้าที่ดังกล่าวจะต้องได้รับการฝึกอบรมความรู้ ความสามารถที่จำเป็นในการดูแลสัตว์ตามที่เกณฑ์เบื้องต้นที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนด<sup>129</sup>

### 3) บทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ

หน่วยงานภาครัฐเป็นอีกหนึ่งองค์กรที่มีความสำคัญในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และดูแลควบคุมการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เป็นไปอย่างมีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพโดยได้แบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

(1) การกำหนดนโยบาย การเผยแพร่ข้อมูลและการทำความเข้าใจ กฎหมายได้กำหนดให้รัฐบาลและหน่วยงานส่วนท้องถิ่น จะต้องดำเนินการเผยแพร่และให้ความรู้เกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์และการดูแลสัตว์อย่างเหมาะสม โดยบูรณาการร่วมกับสถานศึกษา และชุมชน<sup>130</sup> เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการจัดสวัสดิภาพสัตว์ นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีการจัดสัปดาห์สัตว์เพื่อเป็นการเพิ่มความสนใจและความเข้าใจของประชาชน

<sup>128</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 22(1) An animal handling business operator must, pursuant to the provisions of Order of the Ministry of the Environment, appoint a responsible person for animal handling for each place of business in order to properly implement the work pertaining to the place of business.

<sup>129</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 22(3) An animal handling business operator must, pursuant to the provisions of Order of the Ministry of the Environment, have responsible persons for animal handling receive training for responsible persons for animal handling (which means training on the knowledge and ability necessary for the work of responsible persons for animal handling that is provided by the prefectural governor).

<sup>130</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 3 The national government and local governments must, in accordance with the purport of the preceding Article, endeavor to achieve dissemination and awareness raising with regard to the welfare and proper care of animals in coordination with each other through educational activities, publicity activities and other similar activities at such places as schools, communities and homes.

ในการจัดสวัสดิภาพและการดูแลสัตว์อย่างถูกวิธี<sup>131</sup> โดยสัปดาห์สัตว์จะจัดขึ้นในช่วงวันที่ 20 กันยายน ถึงวันที่ 26 กันยายนเป็นประจำทุกปี<sup>132</sup>

รัฐมนตรีกระทรวงสิ่งแวดล้อมมีหน้าที่จะต้องกำหนดแนวทางพื้นฐานในการส่งเสริมสวัสดิภาพและการจัดการดูแลสัตว์ซึ่งจะเป็นแนวทางพื้นฐาน<sup>133</sup> ในการให้ประชาชนและสถานประกอบการปฏิบัติตาม โดยแนวทางพื้นฐานจะประกอบไปด้วยแนวทางและมาตรการเพื่อส่งเสริมการจัดสวัสดิภาพและการจัดการดูแลสัตว์เรื่องพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาและส่งเสริมการจัดสวัสดิภาพและการจัดการดูแลสัตว์ และเรื่องสำคัญอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมมาตรการด้านสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์<sup>134</sup> เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสิ่งแวดล้อมได้กำหนดหรือเปลี่ยนแปลงแนวทางปฏิบัติพื้นฐานแล้ว ให้เผยแพร่ต่อสาธารณะโดยไม่ชักช้า<sup>135</sup>

---

<sup>131</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 4(1) A Be Kind to Animals Week is established in order to enhance the interest and understanding of citizens in general concerning the welfare and proper care of animals, which are living beings.

<sup>132</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 4(2) The Be Kind to Animals Week is to be the period from September 20 through September 26.

<sup>133</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 5(1) The Minister of the Environment must formulate basic guidelines for comprehensively promoting measures on the welfare and management of animals (hereinafter referred to as the "basic guidelines").

<sup>134</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 5(2) The basic guidelines is to provide for the following matters:

(i) the basic direction concerning the promotion of measures for the welfare and management of animals

(ii) basic matters concerning the formulation of the animal welfare and management promotion plan prescribed in paragraph (1) of the following Article

(iii) any other important matters concerning the promotion of measures for the welfare and management of animals

<sup>135</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 5(4) The Minister of the Environment must, when the Minister has formulated or changed the basic guidelines, make them public without delay.

เมื่อมีการกำหนดแนวทางขั้นพื้นฐานจากรัฐมนตรีสิ่งแวดล้อมแล้ว หน่วยงานส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการจัดทำแผนส่งเสริมสวัสดิภาพและจัดการสัตว์ ให้สอดคล้องกับแนวทางพื้นฐาน<sup>136</sup> แผนส่งเสริมสวัสดิภาพและจัดการสัตว์ จัดให้มีนโยบายพื้นฐานเกี่ยวกับมาตรการจัดการสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์อย่างเหมาะสม มาตรการเผยแพร่และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์ และเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องที่จำเป็นในการดำเนินมาตรการเพื่อสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์<sup>137</sup> รวมถึงความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ เช่น รัฐบาลกลาง หน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องและองค์กรเอกชน

---

<sup>136</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 6(1) Each prefecture must formulate a plan for promoting measures for the welfare and management of animals in the area of the prefecture (hereinafter referred to as the "animal welfare and management promotion plan") in conformity with the basic guidelines.

<sup>137</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 6(2) The animal welfare and management promotion plan is to provide for the following matters:

- (i) the basic policy on measures that should be implemented with regard to the welfare and management of animals
- (ii) matters concerning measures for achieving the proper care and keeping of animals
- (iii) matters concerning dissemination and awareness raising with regard to the welfare and management of animals
- (iv) matters concerning the establishment of a necessary framework for implementing measures for the welfare and management of animals (including securing the coordination of such entities as the national government, relevant local governments and private bodies)

(2) การให้คำแนะนำและแก้ปัญหา สำหรับประชาชนที่ไม่ใช่ผู้ประกอบการ ที่ได้เลี้ยงสัตว์ไว้เป็นจำนวนมาก หน่วยงานท้องถิ่นอาจเข้าไปให้คำแนะนำเพื่อให้เจ้าของสัตว์ได้ดูแลในเรื่องของการจัดสวัสดิภาพและการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมเพื่อให้สัตว์มีคุณภาพชีวิตที่ดี และเป็น การป้องกันไม่ให้อสัตว์สร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชน<sup>138</sup> หากหน่วยงานท้องถิ่นพบปัญหาที่เกิดจากเสียง หรือกลิ่น รวมถึงปัญหาอันเกิดมาจากการเลี้ยงสัตว์<sup>139</sup> หรือสัตว์นั้นอาจจะเป็นอันตรายเนื่องมาจาก มาจากการดูแลที่ไม่เหมาะสม หน่วยงานท้องถิ่นอาจแนะนำหรือมีคำสั่งให้แก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ โดยกำหนดระยะเวลาในการแก้ปัญหานั้น ในกรณีที่ไม่มี การแก้ไขผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ห้าแสนบาทหรือประมาณหนึ่งแสนหนึ่งหมื่นหกพันเก้าร้อยบาท<sup>140</sup>

(3) การดำเนินการจดทะเบียนสถานประกอบการ กฎหมายได้กำหนดให้ ผู้ที่ต้องการจะประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงต้องดำเนินการจดทะเบียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัด จึงเป็นหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ขึ้นทะเบียนว่ามีคุณสมบัติ ครบถ้วนหรือไม่ แล้วจึงให้นายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนสถานประกอบการนั้น<sup>141</sup> ทั้งนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องดำเนินการแสดงข้อมูลทางทะเบียนเพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถ ตรวจสอบได้<sup>142</sup>

<sup>138</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 9 A local government may, pursuant to the provisions of Prefectural Ordinance, provide guidance to owners and possessors of animals and take any other necessary measures concerning the care and keeping of animals, so as to maintain the health and safety of animals and to ensure that animals do not cause trouble to humans.

<sup>139</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 25(1) A prefectural governor may, when the governor finds that a situation categorized by Order of the Ministry of the Environment is one where the surrounding living environment has been damaged because of the care and keeping of a large number of animals, recommend the person causing the situation to take the necessary measures for removing such situation, by specifying a time limit.

<sup>140</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 25 (3) A prefectural governor may request the necessary cooperation from the mayors of municipalities (including special wards) (excluding the mayors of designated cities) with regard to the recommendation or order under the preceding two paragraphs.

<sup>141</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 11(1) A prefectural governor must, when an application for registration under paragraph (2) of the preceding Article has been filed, register the matters listed in paragraph (2)(i) to (iii) and (v) of the preceding Article as well as the date of registration and the registration number in the animal handling business operator registry, except in the case of refusing the registration pursuant to the provisions of paragraph (1) of the following Article.

<sup>142</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 15A prefectural governor must provide the animal handling business operator registry for inspection by the general public.

(4) มาตรการเกี่ยวกับสัตว์เฉพาะ เมื่อมีการขออนุญาตจากประชาชน เพื่อขออนุญาตเลี้ยงสัตว์เฉพาะเป็นหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดในการพิจารณาว่าเห็นควรอนุญาตหรือไม่โดยหลังจากที่พิจารณาหลักเกณฑ์แล้ว จะต้องพิจารณาในกรณีเมื่อสัตว์เฉพาะนั้นกลายเป็นปัญหาที่ยากแก่การดูแลประการหนึ่งและผู้ขออนุญาตจะต้องไม่เป็นผู้ที่เคยถูกปรับหรือกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายนี้ในระยะเวลา 2 ปี หรือเป็นผู้ที่เคยถูกเพิกถอนการอนุญาตตามข้อ 29 แล้วยังไม่พ้นระยะเวลา 2 ปี<sup>143</sup>

หากพบว่าผู้ขออนุญาตได้ขออนุญาตด้วยวิธีการไม่สุจริตหรือโครงสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่สัตว์ไม่ได้มาตรฐานที่กำหนดไว้ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจทำการเพิกถอนการอนุญาตการเลี้ยงสัตว์เฉพาะนั้น<sup>144</sup> หรืออาจสั่งให้มีการแก้ไขและปรับปรุงโครงสร้างตลอดจนวิธีการเลี้ยงนั้น<sup>145</sup> ในการนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจกำหนดให้ผู้ขออนุญาตรายงานเกี่ยวกับสถานะของสัตว์เฉพาะวิธีการดูแลหรืออาจให้เจ้าหน้าที่จากจังหวัดเข้าทำการตรวจสอบสถานะปัจจุบัน

<sup>143</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 27 (1) A prefectural governor must not grant the permission set forth in paragraph (1) of the preceding Article unless the governor finds that the application for permission set forth in the same paragraph conforms to the following items:

(i) the matters listed in paragraph (2)(v) and (vi) of the preceding Article pertaining to said application conform to the standards concerning the structure and size of the specified animal facilities and to the method for caring for and keeping the specified animals as specified by Order of the Ministry of the Environment according to the characteristics of the specified animals.

(ii) the applicant does not fall under any of the following categories:

(a) a person who has been sentenced to a fine or a severer punishment for violation of this Act or a disposition based on this Act where two years have yet to elapse since the day on which execution of the sentence has been completed or the sentence has become no longer applicable

(b) a person whose permission has been rescinded pursuant to Article 29 (1) where two years have yet to elapse since the day of such disposition

<sup>144</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 29 A prefectural governor may, when a specified animal caretaker falls under any of the following items, rescind the permission:

(i) when the person has received permission to be a specified animal caretaker by dishonest means

(ii) when the structure or size of the specified animal facility or the method for caring or keeping the specified animals of said person no longer conforms to the standards prescribed in Article 27 (1)(i)

<sup>145</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 32 In the case where a specified animal caretaker has violated the provisions of the preceding Article or has violated the conditions attached pursuant to the provisions of Article 27 (2) (including as applied mutatis mutandis pursuant to Article 28 (2)), the prefectural governor may, if the governor finds it necessary for preventing specified animals from causing an infringement on the life, body or property of humans, order said person to improve the method for caring for or keeping the specified animals or take other necessary measures.



ของสัตว์ วิธีการเลี้ยง ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกแก่สัตว์เพื่อเป็นการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ร่างกายหรือทรัพย์สินของประชาชนรวมถึงความปลอดภัยของสัตว์เองด้วย<sup>146</sup>

(5) การจัดตั้งหน่วยงานและองค์กรเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์ จังหวัดและหน่วยงานท้องถิ่นอาจดำเนินการแต่งตั้งหน่วยงานหรือองค์กรขึ้นมาเพื่อดูแลในเรื่องดังกล่าวเป็นการเฉพาะดังนี้

ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจขอให้ผู้ประกอบการธุรกิจจัดการสัตว์จัดทำรายงานสถานภาพสถานเลี้ยงสัตว์ถึงวิธีการจัดการสัตว์และเรื่องอื่นๆ ที่จำเป็นหรือให้เจ้าหน้าที่จังหวัดเข้าไปในสถานประกอบการของผู้ประกอบการค้าสัตว์หรือสถานที่อื่นที่เกี่ยวข้อง เข้าตรวจสอบสถานประกอบการ<sup>147</sup> ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รัฐจะต้องทำความเข้าใจและการให้ข้อมูลและคำแนะนำ รวมถึงมาตรการอื่นๆ ที่จำเป็นแก่หน่วยงานท้องถิ่นในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านสวัสดิภาพสัตว์และผู้ช่วยเหลือด้านสวัสดิภาพสัตว์มีการอบรมแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ<sup>148</sup> เพื่อให้หน่วยงานท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์

<sup>146</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 33 (1) A prefectural governor may, within the limit necessary for implementing the provisions of Articles 26 to 29 and the preceding two Articles, request a specified animal caretaker to make reports on the status of specified animal facilities, the method for the management of the specified animals handled and other necessary matters or have prefectural officials enter the places where the specified animal facilities of the specified animal caretaker are established or other relevant places and inspect the specified animal facilities or other items. (2) The provisions of Article 24 (2) and (3) apply mutatis mutandis to entry and inspection under the preceding paragraph.

<sup>147</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 24 (1) A prefectural governor may, within the limit necessary for implementing the provisions of Articles 10 to 19 and the preceding three Articles, request an animal handling business operator to make reports on the status of animal facilities, the method for the management of the animals handled and other necessary matters or have prefectural officials enter the place of business of the animal handling business operator or other relevant places and inspect the animal facilities or other items.

<sup>148</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 41 - 4 The Minister of the Environment may, after consultation with the heads of the relevant administrative organs, prescribe the standards to be complied with regarding the method set forth in paragraph (2) and the measures set forth in the preceding paragraph.

(6) *หน้าที่ในการจัดศูนย์พักพิงสุนัข* หน้าที่ของจังหวัดคือการกำหนดสถานที่เพื่อเป็นศูนย์พักพิงชั่วคราวแก่สัตว์ ซึ่งหากประชาชนได้ร้องขอให้จังหวัดรับไปดูแลจังหวัดก็จะรับสัตว์ดังกล่าวไว้ แต่หากผู้ร้องขอเป็นสถานประกอบการเกี่ยวกับสัตว์จังหวัดอาจปฏิเสธได้เมื่อสัตว์อยู่ในสถานพักพิงจังหวัดอาจทำการหาผู้อุปการะสัตว์นั้นหรืออาจมอบให้แก่องค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อสวัสดิภาพสัตว์ก็ได้<sup>149</sup>

(7) *การทำลายสัตว์* หากมีความจำเป็นต้องทำลายสัตว์จะต้องทำด้วยวิธีการที่ทำให้สัตว์เจ็บปวดและทรมานน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้<sup>150</sup> ซึ่งอาจใช้วิธีการรมแก๊ส

---

<sup>149</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 35 (1) Prefectures, etc. (which means prefectures, designated cities, core cities set forth in Article 252-22 (1) of the Local Autonomy Act [hereinafter referred to as "core cities"] and other cities specified by Cabinet Order [including special wards; the same applies hereinafter]) must take custody of a dog or cat when so requested by its owner. In this case, the prefectural governor, etc. (which means the heads of the prefecture, etc.; the same applies hereinafter) may designate the place where the dog or cat is to be taken into custody. (2) The provisions of the preceding paragraph apply mutatis mutandis to the case where a prefecture, etc. is requested to take custody of a dog or cat of which the owner is unknown by its finder or any other person. (3) A prefectural governor may seek the necessary cooperation from the mayor of a municipality (including a special ward) (excluding the mayor of a designated city, core city or a city specified by Cabinet Order set forth in paragraph (1)) concerning custody of a dog or cat under paragraph (1) (including as applied mutatis mutandis pursuant to the preceding paragraph; the same applies in paragraphs (5) and (6)). (4) A prefectural governor, etc. may delegate custody of dogs and cats to an organization established for the purpose of animal welfare.

<sup>150</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 40 (1) In the case where an animal must be destroyed, a method that minimizes as much as possible the pain and distress to the animal must be used.

## 2.2 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขของประเทศนิวซีแลนด์

ผู้ศึกษาได้จำแนกมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขของประเทศนิวซีแลนด์ 2 ประการ ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานและความสำคัญของพระราชบัญญัติควบคุมสุนัข พ.ศ. 2539 และมาตรการควบคุมและจัดการสุนัขตามพระราชบัญญัติควบคุมสุนัข พ.ศ. 2539

### 2.2.1 ข้อมูลพื้นฐานและความสำคัญของพระราชบัญญัติควบคุมสุนัข พ.ศ. 2539

นิวซีแลนด์เป็นประเทศที่เป็นเกาะในมหาสมุทรแปซิฟิกใต้ ประกอบด้วยเกาะใหญ่ 3 เกาะ และเกาะเล็กเกาะน้อยอีกจำนวนมาก เป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 76 ของโลก โดยมีพื้นที่รวม 270,467 ตารางกิโลเมตร<sup>151</sup>

ละติจูดที่ 24-47 องศาใต้ที่นิวซีแลนด์ตั้งอยู่ทำให้ประเทศนี้อยู่ในซีกโลกใต้ และมี 4 ฤดูแบบเดียวกับยุโรป แต่ฤดูกาลจะกลับกันเพราะอยู่คนละซีกโลก ประเทศนิวซีแลนด์มีความยาวตั้งแต่เหนือจรดใต้ 1,600 กิโลเมตร เกาะที่ใหญ่กว่าอยู่ตอนบนของประเทศ เรียกว่า “เกาะเหนือ” (North Island) เกาะด้านล่างเรียกว่า “เกาะใต้” (South Island) และมีเกาะปลายล่างสุดของเกาะใต้ เรียกว่า เกาะสจวร์ต (Stewart Island) เกาะใหญ่ทั้งสองมีรูปร่างแคบยาวและทำให้ไม่มีส่วนใดของประเทศเลยที่อยู่ไกลจากชายฝั่งเกิน 120 กิโลเมตร พื้นที่ของนิวซีแลนด์ทางตอนเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงและภูเขาที่เหมาะสมกับการเลี้ยงสัตว์ ส่วนในเกาะใต้ เป็นทุ่งราบขนาดใหญ่เหมาะกับการเพาะปลูก และมีเทือกเขาสูงพาดผ่านเกาะใต้ในแนวเหนือ-ใต้ ซึ่งเป็นที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติ สกีฟิลด์ และธารน้ำแข็ง พร้อมทะเลสาบงามๆ หลายแห่งซึ่งเกิดจากการละลายของธารน้ำแข็ง ชายฝั่งตะวันตกตอนล่างของเกาะใต้ยังมีลักษณะพิเศษแบบฟยอร์ด (Fiord หรือ Fjord) ซึ่งเกิดจากการที่ธารน้ำแข็งกัดเซาะแผ่นดินและภูเขาเข้าไปในแผ่นดินเป็นแนวยาวจนกลายเป็นโขดผาและเว้าอ่าวเว้าแห่งสวยงามแบบเดียวกับประเทศในภูมิภาคสแกนดิเนเวียทางยุโรปเหนือ

ชาวพื้นเมืองเมารีเป็นผู้อยู่อาศัยดั้งเดิม โดยนักเดินเรือชาวดัตช์ชื่อ Abel Tasman ล่องเรือเลียบมาทางออสเตรเลีย และพบเกาะนิวซีแลนด์เมื่อปี 2185 และตั้งชื่อว่า Nieuw Zeeland หรือ New Zealand ต่อมา กัปตันเจมส์คุก นักสำรวจ ชาวอังกฤษ เดินทางมาถึงในปี 2312 และสำรวจชายฝั่งเกือบทั้งหมด ในปี 2383 หัวหน้าเผ่าต่างๆ ของชาวเมารีลงนามสนธิสัญญาไวทังกิ (Treaty of Waitangi) ยอมรับการปกครองของสหราชอาณาจักรแลกกับการมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ป่าไม้และทรัพยากรของชาวเมารี หลังจากนั้นชาวยุโรปหลั่งไหลไปตั้งรกรากในนิวซีแลนด์มากขึ้น

<sup>151</sup> ภูมิประเทศและแผนที่นิวซีแลนด์. 23 สิงหาคม 2567. จาก <https://www.smart-nz.com/15895079/>.

นิวซีแลนด์ปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา อยู่ในเครือจักรภพของสหราชอาณาจักร มีสมเด็จพระราชินีนาถ เอลิซาเบทที่ 2 เป็นประมุข และมีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ฯ ที่ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของรัฐบาลนิวซีแลนด์ รัฐธรรมนูญของนิวซีแลนด์เป็นรูปแบบที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร คือ ไม่มีกฎหมายฉบับใดที่บัญญัติถึงระบบการเมืองการปกครอง แต่จะมีกฎหมายอื่นๆ หลายฉบับมาประกอบกัน เช่น Constitution Act 1986 ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่รวบรวมหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญที่กระจัดกระจายมาบัญญัติไว้ด้วยกัน

ในปี พ.ศ. 2532 รัฐบาลกลางได้จัดระเบียบรัฐบาลท้องถิ่นใหม่ทั้งหมด ให้เป็นแบบ 2 ระดับ คือ สภาภูมิภาค (regional councils) และสภาดินแดน (territorial authorities) โดยปัจจุบัน นิวซีแลนด์มีสภาภูมิภาค 12 แห่ง เพื่อดูแลด้านสิ่งแวดล้อมและการขนส่ง และสภาดินแดน 74 แห่ง เพื่อดูแลด้านสาธารณสุข โภค การสร้างถนน การระบายน้ำเสีย การอนุญาต การก่อสร้าง และเรื่องอื่นๆ ภายในท้องถิ่น

สภาดินแดน แบ่งออกเป็นสภานคร (city council) 16 แห่ง สภาเขต (district council) 57 แห่ง และสภาหมู่เกาะแชทัม (Chatham Islands Council) 1 แห่ง สภาดินแดนและสภาหมู่เกาะแชทัม ทำหน้าที่เช่นเดียวกับสภาภูมิภาค จึงเรียกว่า unitary authorities เขตของดินแดนไม่จัดเป็นเขตย่อยของเขตของสภาภูมิภาค และบางดินแดนมีการรวมเขตของสภาภูมิภาค<sup>152</sup>

หน่วยงานภาครัฐของประเทศนิวซีแลนด์สามารถจัดการสุนัขจรจัดให้ประสบความสำเร็จได้โดยมีพระราชบัญญัติควบคุมสุนัข พ.ศ. 2539 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีข้อกำหนดที่ดีขึ้นในการดูแลและควบคุมสุนัข โดยกำหนดให้มีการจดทะเบียนสุนัข การกำหนดประเภทสุนัขอันตรายและสุนัขที่มีความเสี่ยงที่จะก่อกวนอันตราย การกำหนดภาระหน้าที่ของเจ้าของสุนัข เพื่อให้มั่นใจว่าสุนัขจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือเหตุรำคาญแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่น และยังมีข้อกำหนดเกี่ยวกับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสุนัข<sup>153</sup>

<sup>152</sup> สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กลุ่มงานข้อมูลข่าวสารระหว่างประเทศ. นิวซีแลนด์. 23 สิงหาคม 2567.

จาก [www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/ac/ewt\\_dl\\_link.php?nid=4048&filename=parsystem](http://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/ac/ewt_dl_link.php?nid=4048&filename=parsystem).

<sup>153</sup> Dog Control Act 1996, Article 4 The objects of this Act are—

(a) to make better provision for the care and control of dogs—

(i) by requiring the registration of dogs; and

(ii) by making special provision in relation to dangerous dogs and menacing dogs; and

(iii) by imposing on the owners of dogs, obligations designed to ensure that dogs do not cause a nuisance to any person and do not injure, endanger, or cause distress to any person; and

(iv) by imposing on owners of dogs obligations designed to ensure that dogs do not injure, endanger, or cause distress to any stock, poultry, domestic animal, or protected wildlife; and

(b) to make provision in relation to damage caused by dogs.

## 2.2.2 มาตรการควบคุมและจัดการสุนัขจรจัดตามพระราชบัญญัติควบคุมสุนัข

### พ.ศ. 2539

ผู้ศึกษาได้จำแนกมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขของประเทศนิวซีแลนด์ 3 ประการ ได้แก่ หน้าที่ของเจ้าของสุนัข หน้าที่และความรับผิดชอบในการเลี้ยงและควบคุมสุนัข และบทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ ดังนี้

#### 1) หน้าที่ของเจ้าของสุนัข

หน้าที่ของเจ้าของสุนัขแบ่งออกได้เป็น 2 ประการ คือ การดำเนินการทางทะเบียนและกีดกันในการเลี้ยงดูและควบคุมสุนัข

การดำเนินการทางทะเบียน ประกอบด้วย การลงทะเบียนสุนัข การแจ้งเปลี่ยนเจ้าของและการย้ายที่อยู่

##### (1) การลงทะเบียนสุนัข

เจ้าของสุนัขจะต้องดำเนินการลงทะเบียนสุนัขโดยจะต้องยื่นคำร้องตามแบบฟอร์มและลงลายมือชื่อให้เรียบร้อยต่อสภาดินแดนที่ตนอาศัยอยู่ภายในช่วงเวลาที่เปิดให้มีการลงทะเบียนประจำปีซึ่งจะต้องดำเนินการลงทะเบียนก่อนที่สุนัขจะมีอายุครบ 3 เดือน คำขอจดทะเบียนสุนัขจะต้องใช้แบบฟอร์มที่กำหนดและลงนามโดยเจ้าของสุนัข<sup>154</sup> การลงทะเบียนสุนัขเจ้าของสุนัขต้องดำเนินการฝังไมโครชิปให้กับสุนัขและนำไปรับรองแพทย์มายื่นต่อสภาดินแดน โดยในใบรับรองแพทย์จะต้องระบุชื่อ วันเดือนปีเกิด เพศของสุนัข ลักษณะทางกายภาพของสุนัข ซึ่งอาจรวมถึงพันธุ์ สี และลักษณะเด่นที่สามารถแยกแยะได้ รวมถึงชื่อ วันเกิด และที่อยู่ของเจ้าของสุนัข<sup>155</sup>

<sup>154</sup> Dog Control Act 1996, Article 36 (1) Except as provided in subsections (2) and (3), every person who owns a dog shall make an application to the territorial authority in whose district the dog is ordinarily kept to register the dog not later than the first day of every registration year.

(1A) Every person who owns a dog classified as a working dog under paragraph (b)(ii) of the definition of working dog in section 2 must identify the dog accordingly in the application to register the dog.

(2) Where a dog is of the age of 3 months or less, the application to register the dog shall be made before the dog attains the age of 3 months.

<sup>155</sup> Dog Control Act 1996, Article 36A (2) The owner of the dog must, for the purpose of providing permanent identification of the dog, arrange for the dog to be implanted with a functioning microchip transponder of the prescribed type and in the prescribed manner.

(3A) A certificate issued by a veterinarian under subsection (3)(b)(ii) must include the following information:

(a) the unique identifier of the microchip transponder (if subsection (3)(b)(ii)(A) applies); and

(b) the name and sex of the dog; and

(c) a physical description of the dog, which may include the breed, the colour, and any distinguishing marks; and

(d) if the dog is registered, the registration number of the label or disc issued for the dog; and

(e) the name, date of birth, and address of the owner of the dog.

ผู้ใดแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันดอลลาร์นิวซีแลนด์<sup>156</sup> หรือประมาณหกหมื่นเจ็ดพันสามร้อยบาท<sup>157</sup> เจ้าของต้องตรวจสอบความถูกต้องและติดป้ายชื่อนั้นกับปลอกคอสุนัขที่ได้จดทะเบียนไว้<sup>158</sup> หากป้ายสุนัขตัวใดสูญหาย ถูกขโมย เสียหาย หรือถูกทำลาย จะต้องเสียค่าธรรมเนียมเพื่อทำป้ายชื่อใหม่<sup>159</sup> การขออนุญาตป้ายชื่อใหม่โดยทุจริตถือเป็นความผิด ผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันดอลลาร์นิวซีแลนด์หรือประมาณหกหมื่นเจ็ดพันสามร้อยบาท<sup>160</sup> และหากแจ้งข้อความในการลงทะเบียนเป็นเท็จว่าสุนัขเสียชีวิต ผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันดอลลาร์นิวซีแลนด์หรือประมาณหกหมื่นเจ็ดพันสามร้อยบาท<sup>161</sup> ซึ่งข้อดีของการลงทะเบียนสุนัขสามารถทำให้ทราบจำนวนสุนัขในพื้นที่ได้ ส่วนการฝังไมโครชิปหากกรณีสุนัขเกิดสูญหาย ผู้พบเห็นสุนัขสามารถติดตามเจ้าของได้ที่

<sup>156</sup> Dog Control Act 1996, Article 41 Every person commits an offence and is liable on conviction to a fine not exceeding \$3,000 who, in making an application for the registration of a dog, makes any written statement knowing that statement to be false.

<sup>157</sup> อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ประจำวันที่ 20 พฤษภาคม 2567 โดยธนาคารแห่งประเทศไทย

<sup>158</sup> Dog Control Act 1996, Article 46(2) The owner of the dog shall ensure that the label or disc issued by the territorial authority is attached to a collar worn on the neck of the dog so registered.

<sup>159</sup> Dog Control Act 1996, Article 46(3) If the authority is satisfied that a current label or disc for any dog has been lost, stolen, damaged, or destroyed, it shall, on receipt of the appropriate fee, issue a replacement label or disc.

<sup>160</sup> Dog Control Act 1996, Article 46(4) Every person commits an offence and is liable on conviction to a fine not exceeding \$3,000 who procures or attempts to procure a replacement label or disc for any dog knowing that a current label or disc for that dog has not been lost or stolen.

<sup>161</sup> Dog Control Act 1996, Article 41A Every person commits an offence and is liable on conviction to a fine not exceeding \$3,000 who makes any written statement to a territorial authority to the effect that a dog is dead knowing that statement to be false.



## (2) กรณีมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลหรือรายละเอียดในการจดทะเบียนสุนัข

ในกรณีเจ้าของสุนัขเปลี่ยนที่อยู่ภายในเขตของหน่วยงานเขตพื้นที่ที่เจ้าของต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับการเปลี่ยนที่อยู่ให้แก่หน่วยงานเขตพื้นที่ภายใน 14 วัน เพื่อให้สภาดินแดนได้ทำการบันทึกเปลี่ยนแปลงข้อมูลและดำเนินการออกป้ายชื่อหรือดิสก์ให้ใหม่ การดำเนินการดังกล่าวไม่มีค่าธรรมเนียม ผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยดอลลาร์ นิวซีแลนด์หรือประมาณหนึ่งหมื่นหนึ่งพันสองร้อยบาท<sup>162</sup> การเปลี่ยนเจ้าของสุนัข หากสุนัขมีการเปลี่ยนเจ้าของข้อมูลที่ได้ทำการลงทะเบียนไว้แล้วนั้นยังคงมีผลต่อไป แต่เจ้าของคนก่อน และเจ้าของคนใหม่จะต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังสภาดินแดนกับการเปลี่ยนแปลงของสุนัข ภายใน 14 วัน ซึ่งความเป็นเจ้าของและที่อยู่อาศัยของเจ้าของใหม่จะถูกบันทึกไว้ หากไม่ดำเนินการแจ้งเปลี่ยนเจ้าของจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยดอลลาร์นิวซีแลนด์หรือประมาณหนึ่งหมื่นหนึ่งพันสองร้อยบาท<sup>163</sup>

<sup>162</sup> Dog Control Act 1996, Article 49

(1) Where the owner of any dog changes his or her address within the district of a territorial authority, he or she shall, within 14 days, give notice in writing of his or her change of address to the territorial authority.

(2) Where any dog is transferred to and is kept, for a period of 1 month or more, in any territorial authority district other than that in which it has been kept, the owner shall, within 6 weeks of the transfer, give notice in writing of the transfer to the territorial authority in whose district the dog has been kept and to the territorial authority to whose district the dog is transferred, setting out the address at which the dog will ordinarily be kept.

(3) Where the dog is registered, the territorial authority or territorial authorities concerned shall, without fee, record the changes in its register or their registers, and the territorial authority in whose district the dog is ordinarily to be kept shall, without fee, issue a new label or disc for the dog.

(4) Every person commits an offence and is liable on conviction to a fine not exceeding \$500 who fails to comply with subsection (1) or subsection (2).

<sup>163</sup> Dog Control Act 1996, Article 48

(1) Where the ownership of any dog is changed, any registration of the dog shall continue in force, but the previous owner and the new owner shall each within 14 days give written notice to the territorial authority or territorial authorities concerned of the change of ownership and of the residential address of the new owner and the address at which the dog will ordinarily be kept.

(3) Every person commits an offence and is liable on conviction to a fine not exceeding \$500 who fails to comply with the requirements of subsection (1).

การจำกัดจำนวนสุนัขด้วยอำนาจในการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นของสภาดินแดน ส่งผลให้มาตรการในการจำกัดจำนวนสุนัขในแต่ละเขตพื้นที่มีรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไป แต่อาจจำแนกได้เป็น 3 รูปแบบดังนี้ (1) การจำกัดจำนวนสุนัขโดยทั่วไป ดังเช่นที่ปรากฏในข้อบัญญัติท้องถิ่นของเมืองเวลลิงตันที่กำหนดให้การเลี้ยงสุนัขที่มีอายุเกินกว่า 3 เดือน ภายในเขตเมืองเวลลิงตันต้องมีจำนวนไม่เกิน 3 ตัวต่อครัวเรือน<sup>164</sup> (2) การจำกัดจำนวนสุนัขตามขนาดของพื้นที่ ดังเช่นที่ปรากฏในข้อบัญญัติท้องถิ่นของเมืองโอ๊คแลนด์ที่กำหนดให้การเลี้ยงสุนัขที่มีอายุเกินกว่า 3 เดือน ในแต่ละพื้นที่ต้องมีจำนวนตามที่กฎหมายกำหนดดังนี้ พื้นที่บนเกาะ Great Barrier ที่มีเนื้อที่น้อยกว่า 2 เฮกตาร์ (หรือ 12.5 ไร่) เลี้ยงสุนัขได้ไม่เกิน 1 ตัวต่อครัวเรือน พื้นที่บนเกาะ Rakino และเกาะ Waiheke เลี้ยงสุนัขได้ไม่เกิน 2 ตัวต่อครัวเรือน<sup>165</sup> (3) การจำกัดจำนวนสุนัขตามประเภทของพื้นที่ ดังเช่นที่ปรากฏในข้อบัญญัติท้องถิ่นของเมืองไครสต์เชิร์ชที่กำหนดให้การเลี้ยงสุนัขที่มีอายุเกินกว่า 3 เดือน สำหรับในย่านธุรกิจ อุตสาหกรรมและที่พักอาศัย ต้องมีจำนวนไม่เกิน 2 ตัวต่อครัวเรือน<sup>166</sup> การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อจำกัดจำนวนการเลี้ยงสุนัขควรนำมาพิจารณาในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทยต่อไป



<sup>164</sup> Wellington Consolidated Bylaw 2008 : Part 2 – Animals, clause 2.2.3.

<sup>165</sup> Auckland City Council Dog Control Bylaw 2009, clause 12.5.1

<sup>166</sup> Christchurch City Dog Control Bylaw 2008, clause (5) 2

2) หน้าที่และความรับผิดชอบในการเลี้ยงและควบคุมสุนัข

เจ้าของสุนัขจะต้องเลี้ยงดูและควบคุมสุนัขนั้นไว้ตลอดเวลาเพื่อไม่ให้สุนัขก่อความเดือดร้อนรำคาญและเพื่อความปลอดภัยของสุนัขเอง โดยมีเนื้อหา ดังนี้

(1) เจ้าของสุนัขต้องดำเนินการให้สุนัขอยู่ในการควบคุมตลอดเวลา การควบคุมสุนัขไว้ตลอดเวลา การพบเห็นสุนัขอยู่ในที่ของผู้อื่นโดยไม่ได้รับความยินยอมหรืออยู่ในที่สาธารณะหรือทางส่วนบุคคลจะถือว่าสุนัขนั้นไม่ได้อยู่ในความควบคุม ซึ่งสุนัขที่ไม่ได้อยู่ในการควบคุม จะถูกจับส่งคืนเจ้าของหรืออาจถูกจับตัวไว้ที่สถานพักพิงโดยเจ้าหน้าที่ควบคุมสุนัขหรือต็อกเรนเจอร์ หรือเจ้าของสถานที่ที่สุนัขเข้าไปอาจทำการจับสุนัขนั้นเพื่อส่งคืนเจ้าของหรือส่งให้เจ้าหน้าที่ควบคุมสุนัขหรือต็อกเรนเจอร์ก็ได้<sup>167</sup> ผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันดอลลาร์นิวซีแลนด์ หรือประมาณหกหมื่นเจ็ดพันสามร้อยบาท<sup>168</sup> หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยมีเจ้าหน้าที่ควบคุมสุนัข ผู้ศึกษาเห็นว่าเป็นเรื่องที่ดีเพราะมีเจ้าหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัข โดยเฉพาะ

<sup>167</sup> Dog Control Act 1996, Article 52

(1) The owner of any dog shall keep that dog under control at all times.

(2) Without limiting the generality of subsection (1), a dog shall, for the purposes of this Act, be deemed to be not under control—

(a) if it is found at large on any land or premises other than a public place or a private way without the consent (express or implied) of the occupier or person in charge of that land or those premises; or

(b) if it is found at large in any public place or in any private way in ontravention of any secondary legislation.

(3) Where a dog is not under control in terms of subsection (2), the dog control officer or dog ranger may seize the dog and cause it to be returned to its owner or impounded.

(3A) A dog control officer or dog ranger in fresh pursuit of a dog that has been not under control in terms of subsection (2) may, at any reasonable time, enter on any land or premises (except a dwellinghouse) to seize and impound a dog if—

(a) the dog is identified by the dog control officer or dog ranger; and

(b) the dog is not under the control of any person or otherwise constrained; and

(c) no person, other than a person under the age of 16 years, is present.

<sup>168</sup> Dog Control Act 1996, Article 53

(1) Every person commits an offence and is liable on conviction to a fine not exceeding \$3,000 who, being the owner of a dog, fails to keep that dog under control.

(2) การควบคุมสุนัขภายในสถานที่เลี้ยง คือ เจ้าของสุนัขอาจปล่อยให้สุนัขอยู่อาศัยได้อย่างอิสระ แต่จะต้องมีการป้องกันไม่ให้สุนัขหลบหนีออกจากบริเวณสถานที่เลี้ยงได้ ผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันดอลลาร์นิวซีแลนด์หรือประมาณหกหมื่นเจ็ดพันสามร้อยบาท<sup>169</sup> หากสุนัขหลบหนีออกจากสถานที่เลี้ยงอาจก่อเหตุทำร้ายบุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของผู้อื่นได้ ดังนั้นเจ้าของสุนัขต้องดูแลสุนัขในความครอบครองเพื่อป้องกันการหลบหนี

(3) การจัดสวัสดิภาพให้สุนัข เจ้าของสุนัขจะต้องตรวจสอบว่าสุนัขได้รับการดูแลเอาใจใส่ที่เหมาะสมและได้รับอาหาร น้ำ และที่พักที่เพียงพอและเหมาะสม และสุนัขได้รับการออกกำลังกายอย่างเพียงพอ ผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือนหรือปรับไม่เกินห้าพันดอลลาร์นิวซีแลนด์ หรือประมาณหนึ่งแสนหนึ่งหมื่นสองพันบาท<sup>170</sup> ซึ่งสุนัขแต่ละสายพันธุ์จะมีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน

<sup>169</sup> Dog Control Act 1996, Article 52A

(1) This section applies when a dog is on land or premises occupied by its owner.

(2) The owner of a dog must, at all times, ensure that either—

(a) the dog is under the direct control of a person; or

(b) the dog is confined within the land or premises in such a manner that it cannot freely leave the land or premises.

(3) Every person commits an offence and is liable on conviction to a fine not exceeding \$3,000 who fails to comply with subsection (2).

<sup>170</sup> Dog Control Act 1996, Article 54

(1) The owner of any dog shall—

(a) ensure that the dog receives proper care and attention and is supplied with proper and sufficient food, water, and shelter; and

(b) ensure that the dog receives adequate exercise.

(2) Every person commits an offence and is liable on conviction to imprisonment for a term not exceeding 3 months or to a fine not exceeding \$5,000 who, being the owner of any dog, fails to comply with subsection (1).

(4) เจ้าของสุนัขต้องใช้สายจูงเมื่อจูงสุนัขอยู่ในที่สาธารณะ ผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยดอลลาร์นิวซีแลนด์หรือประมาณหนึ่งหมื่นหนึ่งพันสองร้อยบาท<sup>171</sup> ในกรณีที่สุนัขมีนิสัยดุร้ายหรือเคยมีประวัติทำร้ายคนหรือสัตว์อื่น เจ้าของสุนัขจะต้องไม่ปล่อยให้สุนัขอยู่ในที่สาธารณะโดยลำพัง แต่เจ้าของสุนัขจะต้องใส่อุปกรณ์ป้องกันเพิ่มเติมนอกเหนือจากสายจูง เช่น ที่ครอบปาก เพื่อเป็นการป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งนี้อุปกรณ์ดังกล่าวจะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการหายใจหรือดื่ม น้ำของสุนัข ผู้ที่ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันดอลลาร์นิวซีแลนด์หรือประมาณหกหมื่นเจ็ดพันสามร้อยบาท และศาลอาจออกคำสั่งให้ทำลายสุนัขเมื่อพิพากษาคดี<sup>172</sup>

(5) การแก้ปัญหาจากการส่งเสียงของสุนัข เมื่อเจ้าหน้าที่ควบคุมสุนัขหรือเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสุนัขได้รับการร้องเรียนและมีเหตุผลที่เชื่อได้ว่าสุนัขสร้างความรำคาญจากการเห่าเสียงดังหรือหอนอย่างต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่ควบคุมสุนัขหรือเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสุนัขอาจเข้าไปเพื่อตรวจสอบสุนัขที่เสียงไว้ และให้เจ้าหน้าที่ควบคุมสุนัขแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้เจ้าของสุนัขทราบโดยระบุวิธีการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เจ้าของสุนัขดำเนินการแก้ไข เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ดำเนินการ

<sup>171</sup> Dog Control Act 1996, Article 54A

(1) The owner of a dog must carry a leash when in a public place if—

(a) the dog is with the owner; and

(b) the dog is not otherwise required to be controlled on a leash by or under this

Act or any other enactment.

(2) Every person commits an offence and is liable on conviction to a fine not exceeding \$500 who, being the owner of a dog, fails to comply with subsection (1).

<sup>172</sup> Dog Control Act 1996, Article 62

(1) This section applies to a dog owned by a person and known by the person to—

(a) be dangerous; or

(b) have attacked any person or any stock or poultry or property of any kind.

(2) The person must not allow the dog to be at large or in any public place or private way, except when confined completely within a vehicle or cage, without being—

(a) muzzled in such a manner as to prevent the dog from biting but to allow it to breathe and drink without obstruction; and

(b) controlled on a leash (except when in a dog exercise area specified in a bylaw made under section 20(1)(d)).

(4) Every person who contravenes subsection (2) commits an offence and is liable on conviction to a fine not exceeding \$3,000, and the court may, on convicting the person, make an order for the destruction of the dog.

ตามหนังสือเตือนจากเจ้าหน้าที่หรืออาจทำคำคัดค้านเป็นหนังสือเพื่อยื่นต่อสภาดินแดนภายใน 7 วัน นับแต่ได้รับหนังสือแจ้งเตือน หากฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันห้าร้อยดอลลาร์นิวซีแลนด์ หรือประมาณสามหมื่นสามพันหกร้อยบาท<sup>173</sup> หากเจ้าของสุนัขยังคงเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามหนังสือเตือนจากเจ้าหน้าที่ และมีการร้องเรียนซ้ำเจ้าหน้าที่ควบคุมสุนัขหรือต็อกเรนเจอร์อาจดำเนินการเข้าไปยังสถานที่เลี้ยงเพื่อจับสุนัขไปขังไว้ในศูนย์พักพิง

(6) กรณีที่สุนัขก่อความเสียหายในที่หรือทางสาธารณะ กรณีที่สุนัขเป็นสาเหตุให้บุคคลเสียชีวิต ได้รับบาดเจ็บ หรือเป็นอันตราย ทรัพย์สินได้รับความเสียหาย หรือเกิดอุบัติเหตุ ไม่ว่าจะด้วยการชู่ กอด กระโจนใส่ หรือวิ่งไล่บุคคล สัตว์หรือยานพาหนะก็ตาม กฎหมายได้กำหนดให้เจ้าพนักงานควบคุมสุนัขหรือเจ้าหน้าที่พิทักษ์สุนัขมีอำนาจจับและนำตัวสุนัขไปกักขังได้ ซึ่งนอกจากเจ้าของสุนัขนั้นจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันดอลลาร์นิวซีแลนด์หรือประมาณหกหมื่นเจ็ดพันสามร้อยบาท รวมถึงต้องชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นหากสุนัขนั้นยังไม่ถูกทำลาย ศาลจะต้องสั่งให้ทำลายสุนัขนั้น เว้นแต่มีเหตุอื่นที่ไม่จำเป็นต้องทำลายสุนัขในกรณีที่มีการจับสุนัขไว้ บุคคลที่จับสุนัขไว้ต้องดำเนินการส่งสุนัขนั้นไปให้แก่เจ้าหน้าที่ควบคุมสุนัขหรือต็อกเรนเจอร์ โดยเร็วที่สุด หากการทำร้ายจากสุนัข ส่งผลให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงเช่นบุคคลที่ถูกกัดได้รับบาดเจ็บสาหัส หรือสัตว์ป่าคุ้มครองได้รับอันตรายถึงชีวิตหรือบาดเจ็บสาหัสจนต้องได้รับการการุณยฆาตเพื่อยุติ

<sup>173</sup> Dog Control Act 1996, Article 55

(1) Where a dog control officer or dog ranger has received a complaint and has reasonable grounds for believing that a nuisance is being created by the persistent and loud barking or howling of any dog, the dog control officer or dog ranger may—

(a) enter at any reasonable time upon the land or premises, other than a dwellinghouse, on which the dog is kept, to inspect the conditions under which the dog is kept; and

(b) whether or not the dog control officer or dog ranger makes such entry, give the owner of the dog a written notice requiring that person to make such reasonable provision on the property to abate the nuisance as shall be specified in the notice or, if considered necessary, to remove the dog from the land or premises.

(2) Any person on whom notice is served under subsection (1) may, within 7 days of the receipt of the notice, object in writing to the territorial authority against the requirements of that notice.

(7) Every person commits an offence and is liable on conviction to a fine not exceeding \$1,500 who, having been served with a notice under this section,—



ความทรมาณ เจ้าของสุนัขจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี ปรับไม่เกินสองหมื่นดอลลาร์ นิวซีแลนด์หรือประมาณสี่แสนสี่หมื่นแปดพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และศาลอาจสั่งให้ทำลายสุนัข นั้น เว้นแต่จะมีเหตุผลอันสมควรยกเว้น<sup>174</sup>

(7) เมื่อศาลมีคำสั่งให้ทำลายสุนัข ในกรณีที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งถึงที่สุด ให้ทำลายสุนัขเจ้าของสุนัขหรือผู้ใดก็ตามที่ดูแลสุนัขอยู่ ต้องดำเนินการทำลายสุนัขและนำไปรับรอง ผลการเสียชีวิตจากสัตวแพทย์มาแสดงต่อสภาพดินแดนภายในหนึ่งเดือน เพื่อรับรองว่าสุนัขได้ถูก ทำลายแล้ว หากบุคคลดังกล่าวไม่ทำให้สุนัขถูกทำลายทันที เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ควบคุมสุนัข หรือเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสุนัขสามารถจับและทำลายสุนัขได้ ผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพัน ดอลลาร์นิวซีแลนด์หรือประมาณหกหมื่นเจ็ดพันสามร้อยบาท<sup>175</sup>

<sup>174</sup> Dog Control Act 1996, Article 58 The owner of any dog that attacks any person or any protected wildlife and causes—

- (a) serious injury to any person; or
- (b) the death of any protected wildlife; or
- (c) such injury to any protected wildlife that it becomes necessary to destroy the animal to terminate its suffering,—

commits an offence and is liable on conviction to imprisonment for a term not exceeding 3 years or a fine not exceeding \$20,000, or both, and the court shall, on convicting the owner, make an order for the destruction of the dog unless satisfied that the circumstances of the attack were exceptional and do not justify destruction.

<sup>175</sup> Dog Control Act 1996, Article 64 (1) If the District Court makes an order for the destruction of any dog, any person having custody or control of the dog must—

- (a) cause the dog to be destroyed immediately; and
- (b) produce to the territorial authority within 1 month a certificate issued by a veterinarian, or a dog control officer or dog ranger, certifying that the dog has been destroyed.

(2) Where any such person does not cause the dog to be destroyed forthwith, any constable, dog control officer, or dog ranger may seize and destroy the dog.

(6) A person who fails to comply with subsection (1) commits an offence and is liable on conviction to a fine not exceeding \$3,000.

### 3) บทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ

ภาครัฐเป็นองค์กรที่มีความสำคัญในการกำหนดนโยบายและวิธีการเกี่ยวกับการเลี้ยงและการควบคุมสุนัขโดยมีหน้าที่ออกข้อกำหนดข้อบังคับหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ซึ่งมีเนื้อหา ดังนี้

(1) การกำหนดข้อบังคับหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ สภาดินแดนทุกแห่งมีหน้าที่ในการออกระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและการเลี้ยงสุนัขโดยกำหนดถึงความจำเป็น 4 ประการ คือ เป็นการแก้ไขปัญหาหรือความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนในชุมชน การป้องกันอันตรายจากสุนัขในที่สาธารณะโดยที่เด็กเป็นผู้ควบคุมสุนัขนั้นไม่ว่าจะมีผู้ปกครองอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม สิทธิของประชาชนในการใช้ถนนหรือสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ โดยไม่ต้องกลัวว่าจะถูกสุนัขทำร้ายและความต้องการในการออกกำลังกายหรือพักผ่อนหย่อนใจของสุนัขและเจ้าของสุนัข<sup>176</sup> จึงได้กำหนดข้อบังคับในเรื่องดังต่อไปนี้

- ก. สถานที่ที่เป็นเขตปลอดสุนัข
- ข. สถานที่บังคับใช้สายจูงในที่สาธารณะ
- ค. การควบคุมและกำกับดูแลสุนัขในที่สาธารณะอื่น
- ง. กำหนดพื้นที่เฉพาะเป็นพื้นที่ออกกำลังกายสำหรับสุนัข
- จ. กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับที่พักของสุนัข
- ฉ. การจำกัดจำนวนการเลี้ยงสุนัข
- ช. การกำหนดให้ควบคุมสุนัขไว้ในสถานที่เลี้ยงในช่วงเวลา ก่อนดวงอาทิตย์ตกครึ่งชั่วโมงจนถึงก่อนดวงอาทิตย์ขึ้นครึ่งชั่วโมง
- ซ. เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ในการเก็บมูลสุนัขที่ขับถ่ายในที่สาธารณะ หรือสถานที่อื่นใดที่ไม่ใช่ที่ของตนเองโดยทันที

<sup>176</sup> Dog Control Act 1996, Article 10(4) In adopting a policy under this section, the territorial authority must have regard to—

- (a) the need to minimise danger, distress, and nuisance to the community generally; and
- (b) the need to avoid the inherent danger in allowing dogs to have uncontrolled access to public places that are frequented by children, whether or not the children are accompanied by adults; and
- (c) the importance of enabling, to the extent that is practicable, the public (including families) to use streets and public amenities without fear of attack or intimidation by dogs; and
- (d) the exercise and recreational needs of dogs and their owners.

ฉ. เจ้าของสุนัขต้องควบคุมสุนัขเพศเมียในขณะฤดูผสมพันธุ์แต่สุนัขต้องได้รับการออกกำลังกายอย่างเพียงพอ

ญ. ยึดสุนัขที่พบว่ามีความผิดใหญ่ซึ่งเป็นการเลี้ยงโดยผิดกฎหมาย

ฎ. ดำเนินการห้ามนำสุนัขที่เจ้าของไม่สามารถควบคุมไว้ในสถานที่เลี้ยงได้ หากสุนัขหนีออกมาจากสถานที่เลี้ยงเองบ่อยครั้ง

ฏ. ออกข้อบังคับอื่นที่สภาพดินแดนเห็นว่าจำเป็นต่อการควบคุมสุนัข<sup>177</sup>

---

<sup>177</sup> Dog Control Act 1996, Article 20(1) Any territorial authority may, in accordance with the Local Government Act 2002, make bylaws for all or any of the following purposes:

- (a) prohibiting dogs, whether under control or not, from specified public places:
- (b) requiring dogs, other than working dogs, to be controlled on a leash in specified public places, or in public places in specified areas or parts of the district:
- (c) regulating and controlling dogs in any other public place:
- (d) designating specified areas as dog exercise areas:
- (e) prescribing minimum standards for the accommodation of dogs:
- (f) limiting the number of dogs that may be kept on any land or premises:
- (g) requiring dogs in its district to be tied up or otherwise confined during a specified period commencing not earlier than half an hour after sunset, and ending not later than half an hour before sunrise:
- (h) requiring the owner of any dog that defecates in a public place or on land or premises other than that occupied by the owner to immediately remove the faeces:
  - (i) requiring any bitch to be confined but adequately exercised while in season:
  - (j) providing for the impounding of dogs, whether or not they are wearing a collar having the proper label or disc attached, that are found at large in breach of any bylaw made by the territorial authority under this or any other Act:
  - (k) requiring the owner of any dog (being a dog that, on a number of occasions, has not been kept under control) to cause that dog to be neutered (whether or not the owner of the dog has been convicted of an offence against section 53):
  - (l) any other purpose that from time to time is, in the opinion of the territorial authority, necessary or desirable to further the control of dogs.

(2) ประเทศนิวซีแลนด์ห้ามนำเข้าสุนัขรวมถึงน้ำเชื้อหรือตัวอ่อนของสุนัขบางสายพันธุ์ โดยเป็นสุนัขที่มีนิสัยดุร้ายมีความสามารถในการทำลายสูงหรือมีความเสี่ยงที่จะก่ออันตรายซึ่งมีสายพันธุ์ดังนี้<sup>178</sup>

- ก. Brazilian Fila
- ข. Dogo Argentino
- ค. Japanese Tosa
- ง. Perro de Presa canario
- จ. American Pit Bull Terrier

(3) สภาดินแดนมีหน้าที่ในการจำแนกประเภทของสุนัขที่เคยมีประวัติทำร้ายคนหรือสัตว์อื่นหรือมีพฤติกรรมเสี่ยงที่จะก่อเหตุเช่นนั้นโดยมีอยู่ด้วยกัน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอันตรายและกลุ่มที่จะก่ออันตรายกลุ่มสุนัข กลุ่มอันตราย คือ สุนัขที่เคยมีประวัติการทำร้ายคนสัตว์หรือมีการวิ่งเข้าหายานพาหนะโดยสภาดินแดนจะแจ้งให้เจ้าของทราบซึ่งเจ้าของอาจคัดค้านการจำแนกดังกล่าวได้ภายใน 14 วัน ผลของการถูกจำแนกว่าเป็นสุนัขกลุ่มอันตรายก็คือ ภายใน 1 เดือนเจ้าของสุนัขต้องปรับปรุงสถานที่เลี้ยงให้มีความแข็งแรงและต้องนำสุนัขไปทำหมัน การพาสุนัขออกมานอกสถานที่เลี้ยงสามารถกระทำได้อย่างปกติแต่จะต้องใส่ตะกร้อครอบปากและใช้สายจูงตลอดเวลา นอกจากนั้นจะต้องเสียค่าธรรมเนียมการควบคุมสุนัขในอัตรา 150% ของระดับที่ใช้หากสุนัขไม่ได้ถูกจัดประเภทเป็นสุนัขอันตราย ผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันดอลลาร์



<sup>178</sup> Dog Control Act 1996, Article 30A Prohibition on import of dogs listed in Schedule 4

นิวซีแลนด์หรือประมาณหกหมื่นเจ็ดพันสามร้อยบาท และอาจมีคำสั่งทำลายสุนัข<sup>179</sup> การจัดประเภทสุนัขเป็นสุนัขอันตรายจะมีผลบังคับใช้ทั่วทั้งนิวซีแลนด์<sup>180</sup>

---

<sup>179</sup> Dog Control Act 1996, Article 32

(1) If a dog is classified as a dangerous dog under section 31, the owner of the dog—

(a) must ensure that, from a date not later than 1 month after the receipt of notice of classification, the dog is kept within a securely fenced portion of the owner's property that it is not necessary to enter to obtain access to at least 1 door of any dwelling on the property; and

(b) must not allow the dog to be at large or in any public place or in any private way, except when confined completely within a vehicle or cage, without being—

(i) muzzled in such a manner as to prevent the dog from biting but to allow it to breathe and drink without obstruction; and

(c) must produce to the territorial authority, within 1 month after the receipt of notice of classification, a certificate issued by a veterinarian and certifying—

(i) that the dog is or has been neutered; or

(ii) that for reasons that are specified in the certificate, the dog will not be in a fit condition to be neutered before a date specified in the certificate; and

(d) must, if a certificate under paragraph (c)(ii) is produced to the territorial authority, produce to the territorial authority, within 1 month after the date specified in that certificate, a further certificate under paragraph (c)(i); and

(e) must, in respect of every registration year commencing after the date of receipt of the notice of classification, be liable for dog control fees for that dog at 150% of the level that would apply if the dog were not classified as a dangerous dog; and

(2) Every person who fails to comply with subsection (1) commits an offence and is liable on conviction to a fine not exceeding \$3,000.

<sup>180</sup> Dog Control Act 1996, Article 32A

(1) Every classification as a dangerous dog under section 31 is in force throughout New Zealand.

สุนัขกลุ่มเสี่ยงที่จะก่ออันตรายคือสุนัขที่ยังไม่เคยมีประวัติการก่อเหตุอันตรายมาก่อนแต่มีพฤติกรรมที่เสี่ยงว่าอาจจะก่อเหตุได้กลุ่มหนึ่งและอีกกลุ่มคือสุนัขที่มีลักษณะนิสัยดุร้ายตามสายพันธุ์สุนัขที่อยู่ในบัญชีที่ 4 ก็จะถูกจัดอยู่ในกลุ่มนี้ด้วยโดยสภาดินแดนจะแจ้งให้เจ้าของทราบและเจ้าของสุนัขอาจคัดค้านได้ภายใน 14 วันนับแต่เมื่อได้รับการแจ้งนั้น<sup>181</sup> ผลของการถูกจำแนกให้เป็นสุนัขกลุ่มเสี่ยงที่จะก่ออันตรายคือจะต้องใส่ตะกร้อครอบปากเมื่ออยู่ในที่สาธารณะและสภาดินแดนอาจมีคำสั่งให้ต้องทำหมัน ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันดอลลาร์นิวซีแลนด์หรือประมาทหกหมื่นเจ็ดพันสามร้อยบาท และอาจมีคำสั่งให้ทำลายสุนัข<sup>182</sup> ที่ถูกจำแนกให้เป็นประเภทสุนัขกลุ่มเสี่ยงที่จะก่ออันตรายถือว่ามีผลในทุกเขตของประเทศนิวซีแลนด์<sup>183</sup>

<sup>181</sup> Dog Control Act 1996, Article 33A

- (1) This section applies to a dog that—
- (a) has not been classified as a dangerous dog under section 31; but
  - (b) a territorial authority considers may pose a threat to any person, stock, poultry, domestic animal, or protected wildlife because of—
    - (i) any observed or reported behaviour of the dog; or
    - (ii) any characteristics typically associated with the dog's breed or type.
- (2) A territorial authority may, for the purposes of section 33E(1)(a), classify a dog to which this section applies as a menacing dog.
- (3) If a dog is classified as a menacing dog under subsection (2), the territorial authority must immediately give written notice in the prescribed form to the owner of—

<sup>182</sup> Dog Control Act 1996, Article 33EC

- (1) Every person who fails to comply with section 33E(1) or 33EB commits an offence and is liable on conviction to a fine not exceeding \$3,000.
- (2) If a person fails to comply with section 33E(1) or 33EB, a dog control officer or dog ranger may—
- (a) seize and remove the dog concerned from the person's possession; and
  - (b) retain custody of the dog until—
    - (i) the dog control officer or dog ranger is satisfied that the person has demonstrated a willingness to comply with section 33E(1) or 33EB (as the case may be); or
    - (ii) the dog is disposed of under section 71A.

<sup>183</sup> Dog Control Act 1996, Article 33EA

- (1) Every classification as a menacing dog under section 33A or 33C is in force throughout New Zealand.
- (2) This section is for the avoidance of doubt.



(4) การตัดสิทธิ์เจ้าของในการเลี้ยงสุนัขสภาพดินแดนมีอำนาจในการออกคำสั่งตัดสิทธิ์ในการเลี้ยงสุนัขของผู้เลี้ยงสุนัขที่ขาดความรับผิดชอบหรือบกพร่องต่อหน้าที่ที่ควรปฏิบัติ หรือกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายโดยมีลักษณะที่ถือเป็นการกระทำความผิดตามบัญชีการกระทำความผิด 1 เป็นจำนวนตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป ภายในระยะเวลา 24 เดือน หรือเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายนี้ส่งผลให้เจ้าของสุนัขจะถูกตัดสิทธิ์ในการเป็นเจ้าของ ผลของการถูกตัดสิทธิ์ความเป็นเจ้าของคือเมื่อได้รับแจ้งการถูกตัดสิทธิ์เจ้าของสุนัขจะต้องดำเนินการส่งสุนัขให้กับเจ้าของคนใหม่ภายใน 14 วัน โดยเจ้าของคนใหม่จะต้องไม่ใช่ผู้ที่มีที่อยู่อาศัยเดียวกันกับตนเอง และไม่ใช่ผู้ที่ถูกตัดสิทธิ์เช่นกัน และผลของการถูกตัดสิทธิ์มีอายุความ 5 ปี<sup>184</sup> ผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันดอลลาร์ นิวซีแลนด์หรือประมาณหกหมื่นเจ็ดพันสามร้อยบาท<sup>185</sup>

<sup>184</sup> Dog Control Act 1996, Article 25

(1) A territorial authority must disqualify a person from being an owner of a dog if—

(a) the person commits 3 or more infringement offences (not relating to a single incident or occasion) within a continuous period of 24 months; or (b) the person is convicted of an offence (not being an infringement offence) against this Act; or

(b) the infringement fee specified on the infringement notice in respect of the offence issued to the person under section 66 has been paid.

(3) A disqualification under subsection (1) continues in force for a period specified by the territorial authority not exceeding 5 years from the date of the third infringement offence or offences (as the case may be) in respect of which the person is disqualified.

<sup>185</sup> Dog Control Act 1996, Article 28 (5) Every person commits an offence and is liable on conviction to a fine not exceeding \$3,000.

(5) การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ควบคุมสุนัขและตำรวจสุนัข สภาดินแดนจะต้องแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ควบคุมสุนัขอย่างน้อย 1 อัตรา เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการต่างๆ ในเขตอำนาจของสภาดินแดนนั้น โดยผู้ที่ถูกแต่งตั้งจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายนี้ สภาดินแดนอาจแต่งตั้งบุคลากรเพิ่มเติมเพื่อช่วยเหลือการทำงานของเจ้าหน้าที่ควบคุมสุนัขได้<sup>186</sup> โดยแต่งตั้งบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับสุนัขเป็นพิเศษเพื่อดำรงตำแหน่งตำรวจสุนัขได้<sup>187</sup> การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทั้ง 2 หน่วยงานนี้สภาดินแดนตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไปอาจร่วมกันแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ได้ โดยเจ้าหน้าที่ที่มาจากกรรมการแต่งตั้งดังกล่าวจะสามารถออกปฏิบัติหน้าที่ได้ในเฉพาะพื้นที่ที่สภาดินแดนนั้นรับผิดชอบเท่านั้น<sup>188</sup>

<sup>186</sup> Dog Control Act 1996, Article 11

(1) Every territorial authority shall appoint 1 or more dog control officers or enter into an agreement under section 16(2) for the provision of the services of a dog control officer in its district, and may appoint such other staff as it considers necessary for the purposes of this Act.

(2) No person shall be appointed as a dog control officer unless the territorial authority or the person making the appointment on behalf of the territorial authority is satisfied, having regard to the education and experience of the person to be appointed, that that person is competent to perform the duties and exercise the powers of a dog control officer under this Act.

<sup>187</sup> Dog Control Act 1996, Article 12

(1) Any territorial authority may appoint 1 or more dog rangers.

(2) Any person may be appointed as a dog ranger in an honorary capacity.

<sup>188</sup> Dog Control Act 1996, Article 16 (2) Any 2 or more territorial authorities may enter into a written agreement whereby the services of the dog control officer or officers or dog ranger or rangers employed by any of those authorities are made available to any other of those authorities; and in any such case the dog control officer or officers or dog ranger or rangers shall be entitled to exercise his or her or their powers in the districts of each such authority as if he or she or they were employed by that authority.

(6) การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ควบคุมสุนัขและตำรวจสุนัข เจ้าหน้าที่ควบคุมสุนัขและตำรวจสุนัขมีหน้าที่ในการตรวจสอบและคอยควบคุมดูแลการเลี้ยงสุนัขให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งหากเจ้าหน้าที่สงสัยว่าอาจมีการกระทำความผิดหรือมีผู้ขอความช่วยเหลือหรือในกรณีและผู้เลี้ยงสุนัขนั้นได้เคยกระทำความผิดเกี่ยวกับสุนัขในระยะเวลา 6 เดือน เจ้าหน้าที่อาจเข้าไปในบริเวณที่เลี้ยงสุนัขในเวลาอันสมควร เพื่อตรวจสอบสุนัขได้การเข้าไปในบริเวณที่เลี้ยงสุนัขจะไม่รวมถึงส่วนที่เป็นที่พักอาศัยของผู้เลี้ยง เว้นแต่จะมีหมายค้นและเจ้าหน้าที่ตำรวจร่วมปฏิบัติหน้าที่ด้วย<sup>189</sup> หากเจ้าหน้าที่พบว่าสุนัขนั้นไม่ได้รับอาหารหรือน้ำดื่มหรือที่อยู่ของสุนัขไม่อยู่ในสภาพดี เจ้าหน้าที่อาจดำเนินการให้อาหารและน้ำดื่มแก่สุนัขนั้นรวมถึงการปรับปรุงสถานที่เลี้ยงตามสมควร โดยเจ้าของสุนัขจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเจ้าหน้าที่อาจดำเนินการออกใบแจ้งและยึดสุนัขนั้นหากพิจารณาแล้วว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจะไม่ได้รับการแก้ไขภายใน 24 ชั่วโมง<sup>190</sup>

<sup>189</sup> Dog Control Act 1996, Article 14 (1) Where any dog control officer has good cause to suspect that an offence against this Act or against any bylaw made under this Act is being committed on any land or premises, the dog control officer, and all persons he or she calls to his or her assistance, may enter at any reasonable time onto the land or premises—

(a) to inspect any dog for the time being appearing to be kept on that land or premises or to inspect the conditions in which any such dog is kept; and

(b) if authorised under any other provision of this Act, to seize or take custody of any dog on the land or premises.

(2) Where any dog control officer has good cause to suspect that an offence against this Act or against any bylaw made under this Act has, at any time in the pre-ceeding 6 months, been committed in respect of any dog for the time being appearing to be kept on any land or premises, the dog control officer, and all persons he or she calls to his or her assistance, may enter at any reasonable time onto the land or premises—

(a) to inspect any dog on the land or premises; and

(b) if authorised under any other provision of this Act, to seize or take custody of any dog on the land or premises.

<sup>190</sup> Dog Control Act 1996, Article 15 (1) A dog control officer or dog ranger who has reasonable grounds to suspect that a dog is without access to proper and sufficient food, water, or shelter may enter on any land or premises where the dog is present and do 1 or more of the following things:

(a) supply the dog with food, water, or shelter:

(b) enter onto the land or premises from time to time to continue to supply the dog with food, water, or shelter:

(c) seize the dog and remove it from the land or premises.

(2) A dog may be seized and removed under subsection (1)(c) only if the dog control officer or dog ranger—

(a) is satisfied that the dog is without access to proper and sufficient food, water, or shelter; and

(b) has reasonable cause to suspect that (but for the food, water, or shelter supplied by the dog control officer or dog ranger) the dog will not be given access to proper and sufficient food, water, or shelter within the next 24 hours.

เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ควบคุมสุนัขและเจ้าหน้าที่ลาดตระเวนสุนัข อาจสอบถาม ชื่อ นามสกุล วันเดือนปีเกิด หมายเลขโทรศัพท์ ที่อยู่ รวมถึงสถานที่ทำงานของเจ้าของสุนัข หรือเจ้าของสถานที่ที่สุนัขอาศัยอยู่หรือผู้ที่กำลังครอบครองสุนัขอยู่ หากผู้ที่กำลังครอบครองสุนัขนั้น ไม่ได้เป็นเจ้าของสุนัขจะต้องแจ้งข้อมูลของผู้ที่เป็นเจ้าของสุนัขแก่เจ้าหน้าที่เท่าที่ตนเองทราบ การปกปิด หรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันดอลลาร์นิวซีแลนด์ หรือประมาทหกหมื่นเจ็ดพันสามร้อยบาท<sup>191</sup> นอกจากการสอบถามข้อมูลของเจ้าของสุนัขแล้ว เจ้าหน้าที่อาจสอบถามข้อมูลของสุนัขด้วย เช่น ชื่อ เพศ และลักษณะของสุนัข การปกปิดหรือแจ้ง ข้อมูลอันเป็นเท็จมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันดอลลาร์นิวซีแลนด์หรือประมาท หกหมื่นเจ็ดพันสามร้อยบาท<sup>192</sup> ในการออกปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ควบคุมสุนัขและตำรวจสุนัขนั้น จะต้องแสดงบัตรประจำตัวหรือใบรับรองการปฏิบัติหน้าที่ที่สภาดินแดนเป็นผู้ออกให้ โดยระบุพื้นที่ การปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน<sup>193</sup> ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ควบคุมสุนัขจะต้องเป็นผู้ที่มีหน้าที่มีความรู้เกี่ยวกับ การควบคุมดูแลสุนัขโดยตรง

<sup>191</sup> Dog Control Act 1996, Article 19 (1) A constable, dog control officer, or dog ranger may, for the purposes of this Act, request the following persons to state his or her full name, date of birth, address, telephone contact number, and place of work (if applicable):

(a) any person appearing to be in charge of a dog; or

(b) any person appearing to be the occupier of any land or premises on which a dog for the time being is being kept.

(1A) If a person referred to in subsection (1)(a) or (b) claims not to be the owner of the dog, the person must state the name, address, and place of work of the owner of the dog (if known).

(2) Every person commits an offence and is liable on conviction to a fine not exceeding \$3,000 who, without reasonable excuse, fails or refuses to comply with a lawful request under subsection (1), or wilfully provides false information in response to a request to provide the information.

<sup>192</sup> Dog Control Act 1996, Article 19A

(1) A constable, dog control officer, or dog ranger may, for the purposes of this Act, request the owner of a dog to state the name, gender, and a description of the dog.

(2) Every person commits an offence and is liable on conviction to a fine not exceeding \$3,000 who, without reasonable excuse, fails to comply with a lawful request under subsection (1), or wilfully provides false information in response to a request to provide the information.

<sup>193</sup> Dog Control Act 1996, Article 13

(1) Every dog control officer and dog ranger shall be supplied by his or her employer with a warrant of appointment as a dog control officer or dog ranger, as the case may be, and that warrant shall clearly show the district or districts in respect of which the dog control officer or dog ranger may exercise his or her powers.

(2) Every dog control officer or dog ranger who exercises or purports to exercise any power conferred by this Act shall carry, and shall produce if required to do so, his or her warrant of appointment and evidence of his or her identity.

(7) การดำเนินการทางทะเบียนของหน่วยงานภาครัฐ นิวซีแลนด์ได้กำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนสุนัขโดยให้สภาดินแดนทำหน้าที่รับจดทะเบียนสุนัขที่มีการกำหนดรายละเอียดต่างๆ เช่น

- ก. ชื่อนามสกุลวันเดือนปีเกิดที่อยู่ของเจ้าของสุนัข
  - ข. ที่อยู่ของสถานที่เลี้ยงสุนัข
  - ค. ลักษณะของสุนัข เช่น สายพันธุ์ สี ตาหนิ และลักษณะเฉพาะที่โดดเด่น
  - ง. อายุของสุนัข
  - จ. เป็นสุนัขที่เลี้ยงเพื่อทำงานหรือไม่
  - ฉ. เป็นสุนัขในกลุ่มอันตรายหรือไม่
  - ช. เป็นสุนัขกลุ่มเสี่ยงจะก่ออันตรายหรือไม่
  - ซ. เพศของสุนัข รวมถึงว่าสุนัขได้รับการทำหมันหรือไม่
  - ฅ. มีการสักหรือรหัสประจำตัวที่ไม่ซ้ำกันของไมโครชิปที่ให้การระบุตัวตน
- ถาวรของสุนัขหรือไม่

ญ. หมายเลขการลงทะเบียน ปลอกคอ ฉลาก หรือแผ่นดิสก์

ฎ. ข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

โดยให้สภาดินแดนเก็บข้อมูลการลงทะเบียนดังกล่าวไว้ที่สภาดินแดน และสภาดินแดนจะต้องทำการบันทึกข้อมูลการลงทะเบียนข้างต้น และต้องลงข้อมูลในฐานข้อมูลการควบคุมสุนัขแห่งชาติ<sup>194</sup> ข้อมูลดังกล่าวจะถือเป็นความลับ เว้นเสียแต่ว่าจะมีการร้องขอจากเจ้าหน้าที่ที่

<sup>194</sup> Dog Control Act 1996, Article 34

- (1) Every territorial authority shall keep a register of all dogs registered with it under this Act.
- (2) The register shall contain the following information in respect of each dog:
  - (a) the full name, date of birth, and address of the owner of the dog;
  - (b) the address at which the dog is ordinarily kept;
  - (c) a description of the dog, which may include the breed, colour, and any distinguishing marks;
  - (d) the age of the dog;
  - (da) whether the dog is a working dog within the meaning of paragraph (b)(ii) of the definition of working dog in section 2;
  - (e) whether the dog is classified as a dangerous dog under section 31:
    - (ea) whether the dog is classified as a menacing dog under section 33A or section 33C and the relevant provision under which the classification is made;
  - (f) the sex of the dog, including whether the dog is neutered or not;
  - (g) a description of any tattoo, or the unique identifier of any microchip transponder, that provides permanent identification of the dog:
    - (h) the registration number of the collar, label, or disc issued for that dog;
    - (i) such other relevant information as the territorial authority considers necessary for the purposes of this Act.
- (6) A territorial authority may comply with this section by entering the required information directly into the national dog control information database referred to in section 35A.

เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย<sup>195</sup> ซึ่งฐานข้อมูลข้อมูลควบคุมสุนัขระดับชาติถือได้ว่าเป็นการจัดระเบียบข้อมูลสุนัขในระดับประเทศ

(8) การกำหนดค่าธรรมเนียมการเลี้ยงสุนัข สภาดินแดนอาจกำหนดค่าธรรมเนียมการเลี้ยงสุนัขในอัตราที่แตกต่างกันโดยพิจารณาตามความเหมาะสม เช่น

ก. สุนัขที่ทำหมันจะเสียค่าธรรมเนียมในอัตราที่ต่ำกว่าสุนัขทั่วไป  
ข. สุนัขทำงานจะเสียค่าธรรมเนียมในอัตราที่ต่ำกว่าสุนัขทั่วไปและมีหลายระดับตามแต่ละประเภทของงานสภาดินแดนอาจจำกัดจำนวนการลงทะเบียนสุนัขทำงานเพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงค่าธรรมเนียมของเจ้าของสุนัข

ค. กำหนดค่าธรรมเนียมที่แตกต่างกันสำหรับประเภทต่างๆ ของสุนัขทำงาน  
ง. สุนัขที่มีอายุต่ำกว่า 12 เดือนจะเสียค่าธรรมเนียมในอัตราที่ต่ำกว่า  
จ. ผู้เลี้ยงที่ได้รับการรับรองจากเจ้าหน้าที่ควบคุมสุนัขว่ามีประวัติการเลี้ยงดีจะได้ลดค่าธรรมเนียม

ฉ. สำหรับการลงทะเบียนในวันที่หรือหลังจากวันที่ 1 ของเดือนที่สองของปีการลงทะเบียนหรือวันที่ที่หน่วยงานกำหนดภายหลังสำหรับสุนัขใดๆ ที่ต้องลงทะเบียนในวันที่ 1 ของปีการลงทะเบียนนั้น<sup>196</sup>

<sup>195</sup> Dog Control Act 1996, Article 35

(1) The territorial authority shall not disclose, otherwise than in accordance with this section, information which is recorded in the register established under section 34 or in any application for registration under section 36.

<sup>196</sup> Dog Control Act 1996, Article 37

(1) The dog control fees payable to a territorial authority shall be those reasonable fees prescribed by resolution of that authority for the registration and control of dogs under this Act.

(2) Any resolution made under subsection (1) may—

(a) fix fees for neutered dogs that are lower than the fee for dogs that have not been neutered;

(b) fix fees for working dogs that are lower than the fee for any other dog, and may limit the number of working dogs owned by any person which qualify for lower fees under this section:

(c) fix different fees for the various classes of working dogs;

(d) fix fees for dogs under a specified age (not exceeding 12 months) that are lower than the fee that would otherwise be payable for those dogs:

(e) fix, for any dog that is registered by any person who demonstrates to the satisfaction of any dog control officer that that person has a specified level of competency in terms of responsible dog ownership, a fee that is lower than the fee that would otherwise be payable for that dog:

(f) fix by way of penalty, subject to subsection (3), an additional fee, for the registration on or after the first day of the second month of the registration year or such later date as the authority may fix, of any dog that was required to be registered on the first day of that registration year:



ทั้งนี้กฎหมายยังได้กำหนดรายละเอียดอื่นๆ เช่น ในการลงทะเบียนสุนัขว่าเป็นสุนัขที่ทำหมันแล้วจะต้องแนบใบรับรองแพทย์และสุนัขทำงานจะต้องระบุประเภทงานที่สุนัขทำ<sup>197</sup> เมื่อค่าธรรมเนียมการลงทะเบียนสุนัขสำหรับปีใดปีหนึ่งได้ถูกชำระแล้วและสุนัขเสียชีวิตก่อนเริ่มต้นหรือระหว่างปีนั้นๆ หน่วยงานท้องถิ่นจะต้องคืนเงินค่าธรรมเนียมเต็มจำนวนตามคำขอในกรณีที่สุนัขเสียชีวิตก่อนเริ่มต้นปี และคืนเงินค่าธรรมเนียมตามสัดส่วนในกรณีที่สุนัขเสียชีวิตระหว่างปี ค่าธรรมเนียมที่คืนจะคำนวณตามจำนวนเดือนที่ครบถ้วนที่เหลืออยู่ในปีการลงทะเบียนหลังจากวันที่ขอคืนเงิน<sup>198</sup>

เมื่อการลงทะเบียนเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยสภาดินแดนจะต้องออกใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมและมอบป้ายชื่อสุนัขให้แก่เจ้าของสุนัข จึงถือว่าการลงทะเบียนมีผลสมบูรณ์<sup>199</sup> การลงทะเบียนภายใต้พระราชบัญญัตินี้จะมีผลใช้บังคับทั่วประเทศนิวซีแลนด์<sup>200</sup>

<sup>197</sup> Dog Control Act 1996, Article 40

(2) Where the territorial authority fixes a fee for the registration of a neutered dog that is lower than that fixed for a dog that has not been neutered, any person claiming to register a neutered dog shall, if so required by the territorial authority, produce to the territorial authority a certificate issued by a veterinarian and certifying that the dog has been neutered.

<sup>198</sup> Dog Control Act 1996, Article 39

(1) Where the fee for the registration of any dog for any year is paid and the dog dies before the commencement of or during that year, the territorial authority shall refund, upon request, in the case of a dog that dies before the commencement of the year, the full fee paid, and, in the case of a dog that dies during the year, the appropriate part of that fee.

(2) The part fee refundable under subsection (1) shall be calculated on the basis of the number of complete months remaining in the registration year after the date of the request for the refund.

<sup>199</sup> Dog Control Act 1996, Article 46

(1) On receipt of the properly completed application form and the applicable dog control fee, the territorial authority shall, unless the registration of that dog in the ownership of that person would be in breach of section 23 or section 28, issue to the owner of the dog a receipt for the fee paid and a label or disc for the registration year, and, upon the issue of such label or disc, registration shall be deemed to have been duly made.

<sup>200</sup> Dog Control Act 1996, Article 47 Every registration made under this Act shall be in force throughout New Zealand.

(9) หน้าที่ในการจัดสุนัขพักพิงสุนัขในทุกสภาดินแดนจะต้องมีสุนัขพักพิงสุนัข ซึ่งอาจจะใช้ร่วมกันกับสภาดินแดนใกล้เคียงก็ได้ โดยสุนัขพักพิงสุนัขจะเป็นที่สำหรับเก็บรักษาสุนัขที่ถูกจับหรือถูกยึด โดยเจ้าหน้าที่ควบคุมสุนัขหรือตำรวจสุนัข ซึ่งสุนัขพักพิงดังกล่าวจะมีเจ้าหน้าที่ในการจัดหาอาหาร น้ำดื่ม รวมถึงการให้สุนัขได้ออกกำลังกายอย่างเพียงพอ<sup>201</sup>

สภาดินแดนจะเป็นผู้กำหนดค่าธรรมเนียมสำหรับการใช้สุนัขพักพิงหรือเรียกเก็บจากเจ้าของสุนัข โดยคำนวณจากการจับกุมของเจ้าหน้าที่ ค่าอาหารหรือค่าใช้จ่ายในกรณีมีคำสั่งให้ทำลายสุนัขตามความเหมาะสม อีกทั้งคำนึงถึงข้อแตกต่างระหว่างสุนัขที่ลงทะเบียนแล้วกับที่ยังไม่ได้ลงทะเบียนการกระทำผิดซ้ำหรือบ่อยครั้งค่าธรรมเนียมที่เกิดขึ้นจะต้องชำระก่อนที่จะมีการคืนสุนัขซึ่งการกำหนดค่าธรรมเนียมนี้จะต้องประกาศในหนังสือพิมพ์เพื่อแจ้งต่อประชาชนล่วงหน้าอย่างน้อย 14 วัน<sup>202</sup>

<sup>201</sup> Dog Control Act 1996, Article 67 Every territorial authority, either singly or jointly with any 1 or more other territorial authorities, shall make such provision as is necessary for the proper custody, care, and exercise of dogs impounded, seized, or committed to its custody or the custody of a dog control officer or dog ranger under this Act, and for that purpose may—

(a) establish, maintain, and operate a dog pound either separately or in association with any pound established under any other Act:

(b) enter into an agreement with any person, upon such terms and conditions as it thinks fit, for that person to provide proper custody, care, and exercise for such dogs.

<sup>202</sup> Dog Control Act 1996, Article 68 (1) Any territorial authority may from time to time set reasonable poundage fees and reasonable fees for the following matters:

(a) the seizure of dogs by dog control officers or dog rangers under this Act:

(b) the sustenance of any dog impounded under this Act:

(c) the destruction of any dog impounded under this Act.

(2) The amount of any fee referred to in subsection (1) shall be such as may from time to time be fixed by resolution of the territorial authority, which resolution shall be publicly notified, at least 14 days before the resolution comes into effect, in a newspaper circulating in the district of the territorial authority.

ในกรณีที่สุนัขถูกควบคุมตัวไว้ที่ศูนย์พักพิงเจ้าหน้าที่จะติดต่อไปยังเจ้าของเพื่อให้มาชำระค่าธรรมเนียมและรับตัวสุนัขกลับไปภายใน 7 วันนับจากวันที่ทราบถึงการแจ้งจากเจ้าหน้าที่หากเจ้าของไม่มาติดต่อชำระค่าธรรมเนียมหรือไม่สามารถติดต่อเจ้าของได้สุนัขจะถูกจำหน่ายให้กับเจ้าของที่เหมาะสมรายใหม่ หรืออาจจะถูกทำลายและทำบันทึกรายละเอียดการจำหน่ายไว้ รายได้จากการจำหน่ายเมื่อหักค่าใช้จ่ายในการดูแลสุนัขแล้วจะถูกเก็บไว้ เพื่อการเลี้ยงดูสุนัขตัวอื่นต่อไปเจ้าของสุนัขยังมีหน้าที่ต้องชำระค่าธรรมเนียมที่เกิดขึ้นแม้จะมีการจำหน่ายสุนัขไปแล้ว<sup>203</sup>

### 3. เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขในประเทศไทย และต่างประเทศ

เมื่อได้ศึกษาเปรียบเทียบถึงมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขในประเทศไทย และต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่นและประเทศนิวซีแลนด์ พบว่ากฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขของประเทศไทยที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น มีความแตกต่างกันคือ ประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเฉพาะข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเท่านั้นที่ใช้บังคับอยู่ ส่วนพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลสุนัขฉบับอื่นๆ เป็นเพียงการจัดสวัสดิภาพสัตว์เท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากประเทศญี่ปุ่นที่มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อการควบคุมดูแลสัตว์ทั่วไป ส่วนประเทศนิวซีแลนด์นั้นมีการบัญญัติกฎหมายการควบคุมดูแลสุนัขเป็นการเฉพาะ ส่วนเรื่องของมาตรการทางภาษีในการควบคุมสุนัขนั้นประเทศญี่ปุ่นและประเทศนิวซีแลนด์ได้มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการเลี้ยงสุนัข แต่สำหรับประเทศไทยยังไม่มีมาตรการในการจัดเก็บภาษีแต่อย่างใด ประเทศญี่ปุ่นและประเทศนิวซีแลนด์เจ้าของสุนัขต้องเตรียมความพร้อมก่อนเลี้ยงและต้องมีการควบคุมการเลี้ยงตลอดเวลา นอกจากนั้น

<sup>203</sup> Dog Control Act 1996, Article 69

(2) As soon as practicable after any dog has been impounded, the territorial authority shall, in the case of a dog wearing a current registration label or disc or where the owner of the dog is known through some other means, give written notice to the owner that the dog has been impounded and that unless the dog is claimed and any fee paid within 7 days of the receipt of that notice, it may be sold, destroyed, or otherwise disposed of in such manner as the territorial authority thinks fit; and after the expiry of that period the territorial authority may so dispose of the dog.

(3) Where the owner of the dog is not known and cannot be identified from the dog registration label or disc, the territorial authority may, after the expiration of 7 days after the date of seizure of the dog, sell, destroy, or otherwise dispose of the dog in such manner as it thinks fit.

(4) The proceeds of the sale of any dog under subsection (2) or subsection (3) may be applied by the territorial authority towards any fees payable to it under this Act by the owner of the dog, and any surplus shall be paid into the dog control account of the territorial authority.

เจ้าของสัตว์ต้องศึกษาข้อมูลและรวมถึงมีการป้องกันการหลบหนีไปจากสถานที่เลี้ยง สำหรับการลงทะเบียนสุนัขมีลักษณะเดียวกันทั้ง 3 ประเทศ คือจะต้องนำสุนัขไปลงทะเบียน แต่ในกรณีของประเทศไทยมีการบังคับใช้เฉพาะเขตพื้นที่เท่านั้น และต้องเป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 แต่การควบคุมการประกอบกิจการเพื่อจำหน่ายสุนัขในประเทศญี่ปุ่นนั้น ผู้ที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงต้องทำการจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงต่อผู้ว่าราชการจังหวัด หากผู้ประกอบการกระทำผิดเงื่อนไขการประกอบการตามกฎหมาย การเพิกถอนการจดทะเบียนนั้น ผู้ประกอบการเข้าข่ายข้อใดข้อหนึ่งดังนี้ คือการดำเนินกิจการไม่เป็นไปตามกิจการที่จำเป็นสำหรับการดูแลสุขภาพหรือความปลอดภัยของสัตว์ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับสัตว์ไม่ได้มาตรฐาน รวมถึงการจดทะเบียนที่ไม่สุจริต สำหรับประเทศนิวซีแลนด์และประเทศไทยไม่มีมาตรการดังกล่าว ซึ่งผู้ศึกษาได้สรุปสาระสำคัญไว้ในตารางดังต่อไปนี้



ตารางที่ 3.1 เปรียบเทียบมาตรการกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัขของประเทศไทย ประเทศนิวซีแลนด์ และประเทศไทย

มาตรการ	ประเทศไทย	ประเทศนิวซีแลนด์	ประเทศไทย
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลสุนัข	Act on Welfare and Management of Animals 1973	Dog Control Act 1996	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, ประมวลกฎหมายอาญา, พรบ.สาธารณสุข พ.ศ. 2535, พรบ.โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535, พรบ.รักษาความสะอาดและความเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535, พรบ.การป้องกัน การทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557, พรบ.โรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558, ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุม การเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548
2. การลงทะเบียน	ต้องนำสุนัขไปลงทะเบียนที่หน่วยงานเทศบาล หรือสถานบริการสาธารณสุขท้องถิ่นที่แจ้งค่าธรรมเนียมในการลงทะเบียนเพื่อขอใบอนุญาต ประมาณ 3,000 เยน หรือประมาณ 900 บาท	ต้องมีกรลงทะเบียนก่อนที่สุนัข จะมีอายุครบ 3 เดือน โดยการฝัง ไมโครชิป	มีการลงทะเบียนเมื่อได้รับวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า และมีการลงทะเบียนโดยฝังไมโครชิปตามข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยง หรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548
3. สัตว์ที่ควบคุมดูแล	สัตว์ทั่วไป	สุนัขโดยตรง	ไม่มีกฎหมายเฉพาะในการควบคุมดูแลสุนัข
4. การเตรียมความพร้อมก่อนเลี้ยง	เจ้าของสัตว์ต้องศึกษาข้อมูลก่อนเลี้ยง การป้องกันการหลบหนีไปจากสถานที่เลี้ยง และป้องกันการผสมพันธุ์	เจ้าของสัตว์ต้องศึกษาข้อมูลก่อนเลี้ยง และการป้องกันการหลบหนีไป จากสถานที่เลี้ยง	บุคคลทั่วไปสามารถเลี้ยงสุนัขได้โดยไม่มีการเตรียมความพร้อมก่อนเลี้ยง

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

มาตรการ	ประเทศญี่ปุ่น	ประเทศนิวซีแลนด์	ประเทศไทย
5. การควบคุมการเลี้ยงตลอดเวลา	มีมาตรการควบคุมการเลี้ยงตลอดเวลา	มีมาตรการควบคุมการเลี้ยงตลอดเวลา	มีการควบคุมการเลี้ยงเฉพาะข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548
6. การควบคุมการประกอบกิจการเพื่อจำหน่ายสุนัข	ผู้ที่ต้องการประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง ต้องทำการจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง	ไม่มีมาตรการควบคุมกิจการ เพื่อจำหน่ายสุนัขโดยตรง	ไม่มีมาตรการควบคุมกิจการเพื่อจำหน่ายสุนัขโดยตรง
7. มาตรการทางภาษีในการควบคุมดูแลสุนัข	มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการเลี้ยงสุนัขเฉลี่ยอยู่ที่ 3,000 บาท หรือประมาณ 350 บาท ต่อตัวต่อปี	กำหนดค่าธรรมเนียมการเลี้ยงสุนัข ในอัตราที่แตกต่างกันโดยพิจารณาตามความเหมาะสม	ไม่มีมาตรการจัดเก็บภาษีสุนัข



## บทที่ 4

# วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัข ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัญหาการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอยู่ 4 ประการ ได้แก่ ปัญหาการขาดบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลสุนัขเป็นการเฉพาะ ปัญหาการขาดมาตรการในการขึ้นทะเบียนการเลี้ยงสุนัขและขาดบทลงโทษที่เหมาะสม ปัญหาการควบคุมการจำหน่ายสุนัข และปัญหาการเพิ่มจำนวนของสุนัขจรจัดเนื่องจากไม่มีมาตรการควบคุมดูแลจากภาครัฐ ซึ่งผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากปัญหาดังกล่าวไว้ดังนี้

### 1. ปัญหาการขาดบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลสุนัขเป็นการเฉพาะ

ประเทศไทยแม้จะมีมาตรการในการควบคุมดูแลสุนัข ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติกฎหมายลำดับรอง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 และข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 โดยกำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการต่างๆ ต่อสัตว์ทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัขกลับยังมีปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไป และได้ส่งผลกระทบต่อสวัสดิภาพของสุนัขและสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัขที่ใช้บังคับอยู่นั้น มีเฉพาะในเรื่องการจัดสวัสดิภาพสัตว์เท่านั้น เช่น การจัดให้สุนัขทุกตัวได้รับอาหารและน้ำดื่มที่สะอาด มีคุณภาพ และความถี่ของการให้อาหารที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงพันธุ์ อายุ ขนาดน้ำหนักตัว และสภาพร่างกายสุนัข<sup>204</sup> นอกจากกรุงเทพมหานคร ได้ออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ทั้งประเทศ ไม่มีท้องถิ่นใดออกกฎหมายมาเพื่อควบคุมดูแลสุนัข เป็นผลให้ท้องถิ่นอื่นๆ นอกจากกรุงเทพมหานครไม่มีกฎหมายการควบคุมดูแลสุนัข

<sup>204</sup> ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสุนัขในสถานที่เพาะพันธุ์สุนัข พ.ศ. 2563 ข้อ 4

ในกรณีนี้ประเทศญี่ปุ่นมีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพและการบริหารจัดการสัตว์ ซึ่งครอบคลุมถึงสัตว์โดยทั่วไป คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์ (Act on Welfare and Management of Animals 1973) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการให้ประชาชนได้ตระหนักถึงสิทธิและความรู้สึกระหว่างมนุษย์กับสัตว์ให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข โดยคำนึงถึงการป้องกันการทารุณกรรมต่อสัตว์ การละทิ้งสัตว์ การจัดการที่เหมาะสมต่อสัตว์รวมถึงการกระทำการใดๆ เพื่อเป็นการรักษาสุขภาพและความปลอดภัยของสัตว์ เป็นการป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นแก่มนุษย์ ทรัพย์สิน รวมถึงสภาพแวดล้อมของธรรมชาติอันมีต้นเหตุมาจากสัตว์ ภายใต้เงื่อนไขทางชีววิทยาของมนุษย์และสัตว์<sup>205</sup> ซึ่งแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญคือสัตว์มีสิทธิในชีวิตบุคคลใดจะทำลายหรือทำร้ายเพื่อเป็นการทารุณโดยปราศจากเหตุผลอันสมควรไม่ได้ ต้องปฏิบัติต่อสัตว์อย่างถูกต้องโดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามธรรมชาติของสัตว์แต่ละชนิด และการจัดการกับสัตว์ทุกคนจะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมในการเลี้ยงสัตว์ การให้อาหารและน้ำดื่มรวมถึงการรักษาเมื่อสัตว์เจ็บป่วยตามแต่ละชนิดของสัตว์อย่างเหมาะสมภายในขอบเขตที่ไม่เป็นการขัดต่อวัตถุประสงค์ของการดูแลและรักษาสัตว์ หากเปรียบเทียบกับประเทศไทยแล้วประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีการใช้บังคับกฎหมายที่เคร่งครัดและให้ความสำคัญกับสัตว์แต่ละชนิดมาก โดยเห็นว่าประเทศญี่ปุ่นจะให้ความสำคัญกับสัตว์ตั้งแต่สัตว์เกิดมาจนถึงการสิ้นอายุขัย

สำหรับในกรณีของประเทศนิวซีแลนด์มีพระราชบัญญัติควบคุมสุนัข พ.ศ. 2539 (Dog Control Act 1996) เป็นพระราชบัญญัติที่เป็นการควบคุมดูแลสุนัขโดยตรง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีข้อกำหนดที่ดีขึ้นในการดูแลและควบคุมสุนัข โดยกำหนดให้มีการจดทะเบียนสุนัข การกำหนดประเภทสุนัขอันตราย และสุนัขที่มีความเสี่ยงที่จะก่ออันตราย การกำหนดภาระหน้าที่ของเจ้าของสุนัข เพื่อให้มั่นใจว่าสุนัขจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือเหตุรำคาญแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่น และยังมีข้อกำหนดเกี่ยวกับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสุนัข<sup>206</sup> เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าประเทศนิวซีแลนด์จะมีพระราชบัญญัติควบคุมสุนัขเป็นการเฉพาะซึ่งใช้บังคับทั่วทั้งประเทศซึ่งแตกต่างกับประเทศไทยที่บังคับใช้เฉพาะพื้นที่เท่านั้น

<sup>205</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 2.

<sup>206</sup> Dog Control Act 1996, Article 4.

## 2. ปัญหาการขาดมาตรการในการขึ้นทะเบียนการเลี้ยงสุนัขและขาดบทลงโทษที่เหมาะสม

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขในปัจจุบัน ยังมีข้อบกพร่องและไม่เพียงพอในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากไม่มีการบัญญัติกฎหมายให้เจ้าของนำสัตว์ไปขึ้นทะเบียนและไม่มีการลงโทษเจ้าของสุนัขแต่อย่างใด มีเพียงแต่ให้เจ้าของจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์เท่านั้น นอกจากนี้ให้อำนาจส่วนราชการท้องถิ่นออกข้อบัญญัติเรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขในแต่ละท้องถิ่นตามความเหมาะสม แต่ยังคงขาดประสิทธิภาพในการควบคุมการเลี้ยงสุนัข โดยเฉพาะมาตรการขึ้นทะเบียนสุนัขที่กฎหมายท้องถิ่นกำหนดให้เจ้าของสุนัขจะต้องใช้ทะเบียนบ้านที่ได้รับคามยินยอมจากเจ้าของบ้าน เป็นหลักฐานประกอบในการขึ้นทะเบียนสุนัข ซึ่งเป็นปัญหาในการนำสุนัขไปขึ้นทะเบียนสำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านเช่า ห้องชุด หรือชุดอาคาร จะเห็นได้ว่าในส่วนของประเทศไทยไม่ได้กำหนดให้เจ้าของสุนัขต้องดำเนินการนำสุนัขไปจดทะเบียน ซึ่งมีเฉพาะข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 เท่านั้นที่กำหนดให้ผู้เลี้ยงสุนัขต้องนำสุนัขไปจดทะเบียนและหากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับ โดยให้ผู้เลี้ยงสุนัขต้องนำสุนัขไปจดทะเบียนที่สำนักงานเขตพื้นที่หรือในสถานที่ที่กำหนด เช่น กองสัตว์แพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย โดยใบรับรองและค่าของจดทะเบียนเป็นไปตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด<sup>207</sup> และต้องดำเนินการภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน โดยนับแต่วันที่สุนัขเกิดหรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้เลี้ยงนำสุนัขมาเลี้ยง ผู้เลี้ยงสุนัขอาจมากระทำด้วยตนเองหรือมอบอำนาจให้ผู้อื่นมากระทำการแทนได้<sup>208</sup> โดยผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท<sup>209</sup> การจดทะเบียนสุนัข มี 2 ขั้นตอน คือ

1) การทำเครื่องหมายที่สามารถระบุตัวของสุนัข ได้อย่างถาวร ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น การฝังไมโครชิป จากสัตว์แพทย์ กองสัตว์แพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัยหรือสถานพยาบาลสัตว์ที่ได้รับการอนุญาต พร้อมทั้งออกใบรับรองการจดทะเบียน

2) เจ้าของสุนัขต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ เพื่อแจ้งข้อมูลพนักงานบันทึกรายละเอียด รูปพรรณสัณฐานของสุนัข รายละเอียดเจ้าของสุนัข รหัสไมโครชิป สถานที่อยู่อาศัยของสุนัข พร้อมออกบัตรประจำตัวให้แก่สุนัข โดยเจ้าของสุนัขต้องเตรียมเอกสารและหลักฐานสำหรับการดำเนินการจดทะเบียนให้ถูกต้องครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

<sup>207</sup> ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 ข้อ 10

<sup>208</sup> ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 ข้อ 9

<sup>209</sup> ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 ข้อ 26

- (1) ใบรับรอง
- (2) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนเจ้าของสุนัข พร้อมรับรองสำเนา
- (3) สำเนาทะเบียนบ้านที่สุนัขอาศัยอยู่ พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง
- (4) หนังสือยินยอมให้สุนัขพักอาศัยจากเจ้าของบ้านที่สุนัขอาศัยอยู่
- (5) หนังสือรับรองการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ามาไม่เกินหนึ่งปี มีการระบุหมายเลขการผลิตวัคซีน และลงชื่อสัตวแพทย์ พร้อมเลขที่ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการ สัตวแพทย์
- (7) หนังสือมอบอำนาจ (ถ้ามี)

ในกรณีที่มีการย้ายที่อยู่ของสุนัข บัตรประจำตัวสุนัขสูญหาย หรือกรณีสุนัขทำร้ายคน หรือพยายามที่จะทำร้ายคน เจ้าของสุนัขมีหน้าที่ที่จะต้องแจ้งต่อหน่วยงานที่กำหนด เช่น กองสัตวแพทย์ สาธารณสุข สำนักอนามัย หรือสถานที่อื่นที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด โดยในกรณีดังกล่าว เจ้าของสุนัขจะต้องดำเนินการแจ้งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบภายใน 30 วัน เว้นแต่กรณีที่สุนัข ควบคุมพิเศษทำร้ายคน เจ้าของสุนัขควบคุมพิเศษต้องดำเนินการแจ้งต่อหน่วยงานรับจดทะเบียน กองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย หรือหน่วยงานที่ดูแลโดยไม่ชักช้า<sup>210</sup>

ในกรณีนี้พระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์ พ.ศ. 2557 (Act on Welfare and Management of Animals 1973) ของประเทศญี่ปุ่นได้มีมาตรการการขึ้นทะเบียนสุนัข ทุกคนที่นำสุนัขมาเลี้ยงจะต้องไปลงทะเบียนที่หน่วยงานเทศบาลหรือสถานบริการสาธารณสุขท้องถิ่นทันที ซึ่งการลงทะเบียนต้องมีการระบุเจ้าของและที่พักอาศัย ป้ายอนุญาตเลี้ยงสุนัขที่ติดกับปลอกคอสุนัข ไว้ตลอดเวลาเพื่อระบุเจ้าของ ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับการออกบัตรประจำตัวประชาชนให้สุนัข ซึ่งหากเจ้าของสุนัขย้ายที่อยู่ก็ต้องแจ้งเช่นเดียวกัน<sup>211</sup> ผู้ที่ต้องการจะเลี้ยงสัตว์ต้องศึกษาสัตว์บางชนิด ที่จะต้องขออนุญาตก่อน ซึ่งสัตว์ประเภทนี้จะมีบทบัญญัติชนิดและประเภทไว้ในคำสั่งของกระทรวง สิ่งแวดล้อมที่กำหนดโดยคณะรัฐมนตรี สัตว์ในกลุ่มนี้เรียกว่า “สัตว์เฉพาะ” จะเป็นสัตว์ที่มีความเสี่ยงว่า อาจจะเป็นอันตรายต่อชีวิตหรือทรัพย์สินของมนุษย์<sup>212</sup> โดยการขออนุญาตผู้ที่ต้องการจะเลี้ยงสัตว์ เฉพาะจะต้องยื่นคำขอพร้อมเอกสารตามที่กำหนดต่อผู้ว่าราชการจังหวัด<sup>213</sup> และเมื่อได้รับอนุญาตแล้ว จะต้องหมั่นตรวจสอบสถานที่เลี้ยงอย่างสม่ำเสมอและปฏิบัติตามคำสั่งอื่นที่กำหนดโดยกระทรวงสิ่งแวดล้อม

<sup>210</sup> ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พุทธศักราช 2548 ข้อ 12

<sup>211</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 7 (2).

<sup>212</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 26 (1).

<sup>213</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 26 (2).

อย่างเคร่งครัด<sup>214</sup> การลักลอบเลี้ยงสัตว์เฉพาะโดยไม่ได้ขออนุญาตจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งล้านเยนหรือประมาณสองแสนสามหมื่นสามพันแปดร้อยบาทหรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือน<sup>215</sup>

สำหรับในกรณีของประเทศนิวซีแลนด์ Dog Control Act 1996 เจ้าของสุนัขจะต้องดำเนินการลงทะเบียนสุนัข โดยจะต้องยื่นคำร้องตามแบบฟอร์มและลงลายมือชื่อให้เรียบร้อยต่อสภาดินแดนที่ตนอาศัยอยู่ภายในช่วงเวลาที่เปิดให้มีการลงทะเบียนประจำปี ซึ่งจะต้องดำเนินการลงทะเบียนก่อนที่สุนัขจะมีอายุครบ 3 เดือน<sup>216</sup> การลงทะเบียนสุนัขเจ้าของสุนัขต้องดำเนินการฝังไมโครชิปให้กับสุนัขและนำไปรับรองแพทย์มายื่นต่อสภาดินแดนโดยในใบรับรองแพทย์จะต้องระบุชื่อ วันเดือนปีเกิด เพศ ลักษณะทางกายภาพ เช่น สีขนหรือตำหนิบนตัวสุนัข รวมถึงชื่อและที่อยู่ของสุนัข<sup>217</sup> ผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันดอลลาร์นิวซีแลนด์หรือประมาณหกหมื่นเจ็ดพันสามร้อยบาท เมื่อการลงทะเบียนเสร็จสิ้นเจ้าของจะได้รับป้ายชื่อสุนัขให้เจ้าของตรวจสอบความถูกต้องและติดป้ายชื่อนั้นกับปลอกคอสุนัข<sup>218</sup> หากป้ายชื่อสูญหายหรือถูกทำลายจะต้องเสียค่าธรรมเนียมเพื่อทำป้ายชื่อใหม่<sup>219</sup> การขออนุญาตป้ายชื่อใหม่โดยทุจริตถือเป็นความผิด ผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันดอลลาร์นิวซีแลนด์หรือประมาณหกหมื่นเจ็ดพันสามร้อยบาท และหากสุนัขเสียชีวิตเพราะการใช้ข้อมูลเท็จในการลงทะเบียน ผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันดอลลาร์นิวซีแลนด์<sup>220</sup> หรือประมาณหกหมื่นเจ็ดพันสามร้อยบาท

### 3. ปัญหาการควบคุมการจำหน่ายสุนัข

มาตรการในการควบคุมดูแลผู้ประกอบการในการจำหน่ายสุนัข เช่น พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ซึ่งควบคุมการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 ควบคุมและเฝ้าระวังสุนัขที่มีโอกาสติดโรคพิษสุนัขบ้า พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 ซึ่งได้กำหนดให้ผู้ค้าสัตว์หรือซากสัตว์ เช่น ร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงหรือฟาร์มเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยง เป็นต้น จะต้องขออนุญาตในการประกอบกิจการเพื่อเป็นการป้องกันและการควบคุมโรคระบาดเท่านั้น หรือพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

<sup>214</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 31.

<sup>215</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 45.

<sup>216</sup> Dog Control Act 1996, Article 36(1).

<sup>217</sup> Dog Control Act 1996, Article 36A (2).

<sup>218</sup> Dog Control Act 1996, Article 46 (2).

<sup>219</sup> Dog Control Act 1996, Article 46 (3).

<sup>220</sup> Dog Control Act 1996, Article 41A.



ที่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการเลี้ยงและการปล่อยสัตว์ แต่ไม่มีกฎหมายฉบับใดที่กล่าวถึงการควบคุมการประกอบกิจการจำหน่ายสุนัข ทั้งที่การประกอบกิจการจำหน่ายสุนัขก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสุนัขจรจัดในปัจจุบัน

การควบคุมกิจการโดยการให้ออกใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มีการกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับใบอนุญาตหรือการขึ้นทะเบียนต่อรัฐไว้เพียงองค์กร 2 ประเภท คือ องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์และสถานสงเคราะห์สัตว์ ซึ่งล้วนเป็นองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือสัตว์ มิได้เป็นองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์แต่ประการใด

ในกรณีนี้พระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์ พ.ศ. 2557 (Act on Welfare and Management of Animals 1973) ของประเทศญี่ปุ่น ได้แบ่งบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสัตว์ออกเป็นสองส่วน คือ

1) ในส่วนของผู้ประกอบกิจการซึ่งเป็นเจ้าของกิจการ จะต้องยื่นคำร้องจดทะเบียนผู้ประกอบธุรกิจสัตว์เลี้ยงต่อผู้ว่าราชการจังหวัด<sup>221</sup> ซึ่งต้องมีคุณสมบัติในการประกอบกิจการที่ครบถ้วน เช่น เป็นบุคคลที่มีความรู้และความเข้าใจในการดูแลสัตว์เป็นอย่างดี ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ไม่เคยต้องรับโทษตามพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้มาก่อนภายในระยะเวลา 2 ปี และไม่เคยเป็นผู้ประกอบธุรกิจที่ไม่สุจริต<sup>222</sup>

2) ในส่วนของผู้รับผิดชอบในการจัดการสัตว์หรือพนักงาน พนักงานผู้รับผิดชอบในการจัดการสัตว์จะต้องผ่านการฝึกอบรมหรือผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) และมีความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการทำงานในฐานะบุคคลที่รับผิดชอบในการจัดการสัตว์<sup>223</sup> ทั้งนี้ ในการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการจัดการสัตว์จะต้องเป็นไปตามประกาศของกระทรวงสิ่งแวดล้อม และจะต้องเป็นบุคคลที่ไม่มีลักษณะต้องห้าม เช่น เป็นผู้ประกอบการที่ไม่สุจริตหรือกระทำความผิดอื่นใดตามพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ เป็นต้น

สำหรับในกรณีของประเทศนิวซีแลนด์ Dog Control Act 1996 ไม่มีมาตรการทางกฎหมายในการใช้บังคับกับกิจการจำหน่ายสุนัข มีเฉพาะเรื่องการเลี้ยงและการควบคุมสุนัข การกำหนดข้อบังคับหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ การกำหนดค่าธรรมเนียมการเลี้ยงสุนัข และการจัดศูนย์พักพิงสุนัขในทุกสภาดินแดน

<sup>221</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 10(2).

<sup>222</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 46i.

<sup>223</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 22 (3).



#### 4. ปัญหาการเพิ่มจำนวนของสุนัขจรจัดเนื่องจากไม่มีมาตรการควบคุมดูแลจากภาครัฐ

ปัญหาการเพิ่มจำนวนของสุนัขจรจัดเนื่องจากไม่มีการมาตรการควบคุมดูแลจากภาครัฐ การที่ภาครัฐไม่ควบคุมจำนวนสุนัขจรจัดเป็นปัญหาด้านสาธารณสุข เพราะเกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยของประชาชนโดยตรง เนื่องจากอาจก่อให้เกิดพาหะโรคระบาด เช่น โรคพิษสุนัขบ้า และเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับเหตุเดือดร้อนรำคาญ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้มีการรับรองสิทธิด้านสาธารณสุขไว้ในเรื่องสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย โดยบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ ซึ่งการดูแลประชาชนด้านสุขภาพหรือสาธารณสุขเป็นหน้าที่ของรัฐบาล บุคคลจึงย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐอย่างเหมาะสม โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและทันต่อเหตุการณ์ เมื่อรัฐธรรมนูญได้มีการบัญญัติคุ้มครองสิทธิด้านสาธารณสุขของประชาชนไว้และกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น การไม่มีกฎหมายมาควบคุมจำนวนของสุนัขจรจัด ถือได้ว่าเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ได้มีการบัญญัติคุ้มครองสิทธิและหน้าที่ของรัฐไว้

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาสุนัขจรจัดได้เกิดขึ้นในสังคมไทยมานานแล้ว และภาครัฐเองก็ได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการแก้ไขปัญหา เช่น การกำจัดกล่าวคือเมื่อเจอสุนัขจรจัด เจ้าหน้าที่จะทำการกักสุนัขไว้ และหากสุนัขนั้นติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า ก็สามารถดำเนินการกำจัดได้ตามกฎหมาย การกำจัดเป็นวิธีการหนึ่งให้เห็นผลได้อย่างชัดเจน และลดภาระค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูของภาครัฐได้เป็นอย่างดี แต่ก็ใช่วิธีที่ขัดแย้งต่อความรู้สึกของประชาชนในสังคมเป็นอย่างมาก เนื่องจากการกำจัดเป็นวิธีการที่เบียดเบียนชีวิตสัตว์ และไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมไทยที่มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ซึ่งมีคำสอนที่มุ่งเน้นเรื่องความเมตตา จึงเป็นที่มาของแนวคิดการเปลี่ยนวิธีการจากการกำจัดมาเป็นจำกัดและการเปลี่ยนสุนัขจรจัดเป็นสุนัขชุมชน เนื่องจากวิธีการดังกล่าวไม่เป็นการเบียดเบียนชีวิตสัตว์และเป็นวิธีการที่สังคมยอมรับได้

เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุของการเพิ่มขึ้นของจำนวนสุนัขจรจัดพบว่า สาเหตุที่สำคัญคือการแพร่ขยายพันธุ์โดยปราศการควบคุม เมื่อถึงฤดูผสมพันธุ์สุนัขจะผสมพันธุ์กันตามธรรมชาติ เมื่อการผสมพันธุ์สิ้นสุดลงสุนัขก็ตั้งท้องและให้กำเนิดลูกสุนัข หากแม่สุนัขเป็นสุนัขจรจัด ลูกสุนัขที่เกิดมาก็จะกลายเป็นสุนัขจรจัด หน่วยงานภาครัฐหรือเจ้าของสุนัขจึงต้องมีการควบคุมและป้องกันการผสมพันธุ์ของสุนัข เช่น การทำหมันเพื่อควบคุมจำนวนสุนัขที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การเพิ่มขึ้นของสุนัขจรจัดคือผู้เลี้ยงสุนัขขาดจิตสำนึก ขาดความรับผิดชอบ นำสัตว์มาเลี้ยงแต่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์อย่างถูกต้อง ไม่มีการศึกษาข้อมูลของสัตว์ที่จะรับเลี้ยงมาก่อน ไม่มีความพร้อมในการเลี้ยง ไม่มีการควบคุมการขยายพันธุ์ของสัตว์ หรือแค่อยากเลี้ยงสุนัขในตอนเล็ก แต่เมื่อสุนัขโตขึ้นก็เลิกสนใจและนำสุนัขไปปล่อยทิ้ง การมีส่วนร่วมของสุนัขจรจัดเพศเมียที่มีมากกว่า

สุนัขจรจัดเพศผู้ ทำให้เกิดการผสมพันธุ์ในกลุ่มสุนัขจรจัดสูงขึ้น ทำให้เพิ่มจำนวนประชากรสุนัขอย่างรวดเร็ว การขาดความรับผิดชอบของผู้เลี้ยงหรือเจ้าของที่ปล่อยปละละเลย ไม่เอาใจใส่ดูแลสุนัขด้านอาหารและน้ำดื่ม ทำให้สุนัขออกไปหาอาหารนอกบ้านและตระเวนไปตามที่ต่างๆ คู้ยถึงขยะอาจทำให้สุนัขพลัดหลงและกลายเป็นสุนัขจรจัดได้ และการที่สุนัขถูกทอดทิ้งเพราะเจ้าของไม่ต้องการเลี้ยงดู จึงนำไปปล่อยตามวัดและสถานที่สาธารณะ ปัญหาดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการเพิ่มจำนวนสุนัขจรจัดที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

ในกรณีนี้พระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์ พ.ศ. 2557 (Act on Welfare and Management of Animals 1973) ของประเทศญี่ปุ่น นอกจากที่เจ้าของสัตว์จะต้องศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเลี้ยงและการจัดสวัสดิภาพอย่างเหมาะสมให้แก่สัตว์ก่อนเริ่มเลี้ยงสัตว์แล้วนั้น กฎหมายยังกำหนดให้เจ้าของสัตว์หรือผู้ครอบครองสัตว์ต้องศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับโรคติดต่อต่างๆ เพื่อเป็นการป้องกันสัตว์ไม่ให้เกิดการแพร่กระจายของเชื้อโรค<sup>224</sup> และสามารถรักษาได้อย่างทันท่วงที หน้าที่สำคัญอีกประการของเจ้าของสัตว์เลี้ยงคือต้องมีมาตรการหรือวิธีการควบคุมไม่ให้สัตว์สามารถผสมพันธุ์กันเองได้อย่างอิสระในช่วงฤดูผสมพันธุ์<sup>225</sup> เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่ทำให้ยากต่อการควบคุม จะเห็นได้ว่าประเทศญี่ปุ่นต้องศึกษาข้อมูลการเลี้ยงสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสมกับสัตว์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่เจ้าของสัตว์จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว

สำหรับในกรณีของประเทศนิวซีแลนด์พระราชบัญญัติควบคุมสุนัข พ.ศ. 2539 (Dog Control Act 1996) ใช้วิธีการควบคุมการจำกัดจำนวนการเลี้ยงสุนัข ด้วยอำนาจในการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นของสภาดินแดน ส่งผลให้มาตรการในการจำกัดจำนวนสุนัขในแต่ละเขตพื้นที่มีรายละเอียดที่แตกต่างกันแต่สามารถจำแนกได้เป็น 3 รูปแบบ คือ

1) การจำกัดจำนวนสุนัขโดยทั่วไป ดังเช่นที่ปรากฏในข้อบัญญัติท้องถิ่นของเมืองเวลลิงตันที่กำหนดให้การเลี้ยงสุนัขที่มีอายุเกินกว่า 3 เดือน ภายในเขตเมืองเวลลิงตันต้องมีจำนวนไม่เกิน 3 ตัวต่อครัวเรือน

2) การจำกัดจำนวนสุนัขตามขนาดของพื้นที่ ดังเช่นที่ปรากฏในข้อบัญญัติท้องถิ่นของเมืองโอ๊คแลนด์ที่กำหนดให้การเลี้ยงสุนัขที่มีอายุเกินกว่า 3 เดือน ในแต่ละพื้นที่ต้องมีจำนวนตามที่กฎหมายกำหนดดังนี้ พื้นที่บนเกาะ Great Barrier ที่มีเนื้อที่น้อยกว่า 2 เฮกตาร์ หรือ 12.5 ไร่ เลี้ยงสุนัขได้ไม่เกิน 1 ตัวต่อครัวเรือน พื้นที่บนเกาะ Rakino และเกาะ Waiheke เลี้ยงสุนัขได้ไม่เกิน 2 ตัวต่อครัวเรือน

<sup>224</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 7 (2).

<sup>225</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 37 (1).

3) การจำกัดจำนวนสุนัขตามประเภทของพื้นที่ ดังเช่นที่ปรากฏในข้อบัญญัติท้องถิ่นของเมืองโครสต์เซิร์ชที่กำหนดให้การเลี้ยงสุนัขที่มีอายุเกินกว่า 3 เดือน ในย่านธุรกิจอุตสาหกรรม และที่พักอาศัย ต้องมีจำนวนไม่เกิน 2 ตัวต่อครัวเรือน<sup>226</sup>

ข้อดีของประเทศนิวซีแลนด์คือการจำกัดจำนวนการเลี้ยงสุนัขซึ่งเป็นวิธีการควบคุมสุนัขไม่ให้มีจำนวนที่เพิ่มมากขึ้น ผู้ศึกษาเห็นว่าประเทศไทยควรนำมาตรการจำกัดจำนวนการเลี้ยงสุนัขมาใช้บังคับในประเทศไทยเพื่อควบคุมปริมาณสุนัขที่เพิ่มมากขึ้น



<sup>226</sup> นุชนารถ เจริญสุข. มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัข. หน้า 70.

## บทที่ 5

### บทสรุปและข้อเสนอแนะ

#### 1. บทสรุป

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด แต่ไม่ได้มีบทบาทของกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเพียงกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งกำหนดให้มีหน้าที่ในการป้องกันและระงับโรคติดต่อ รวมทั้งหน้าที่ในด้านการสาธารณสุขเท่านั้น ประกอบกับปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องยังไม่มีประสิทธิภาพเชื่อมโยงระหว่างกัน ทำให้การแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดในประเทศไทยยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์

จากการศึกษาพบว่า มาตรการในการควบคุมการเลี้ยงสุนัข มีเฉพาะข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 เท่านั้นที่มีมาตรการในเรื่องการจดทะเบียนสุนัข โดยเจ้าของสุนัขต้องนำสุนัขหรือใบรับรองแล้วแต่กรณีไปจดทะเบียน ณ สถานที่ที่กำหนดไว้ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่สุนัขเกิด หรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นำสุนัขมาเลี้ยงในเขตกรุงเทพมหานครด้วยตนเองหรือมอบอำนาจให้ผู้อื่นไปทำการแทนก็ได้ การควบคุมดูแลสุนัขเจ้าของสุนัขต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กรุงเทพมหานครได้กำหนดไว้ การนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยงต้องพกบัตรประจำตัวสุนัขและต้องแสดงบัตรประจำตัวสุนัขเมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เรียกตรวจ ผู้กสายลากจูงสุนัขที่แข็งแรงและจับสายลากจูงตลอดเวลา ในกรณีที่เป็นสุนัขควบคุมพิเศษต้องใส่อุปกรณ์ครอบปากและจับสายลากจูงห่างจากตัวสุนัขไม่เกินห้าสิบเซนติเมตรตลอดเวลา และห้ามบุคคลอายุต่ำกว่าสิบห้าปีหรือเกินกว่าหกสิบห้าปี นำสุนัขควบคุมพิเศษออกนอกสถานที่เลี้ยง เว้นแต่จะอยู่ในกรง ที่ขัง หรือเครื่องควบคุมอื่น ที่มั่นคงแข็งแรง เพียงพอที่จะป้องกันสุนัขมิให้เข้าถึงบุคคลภายนอก และหากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับ จะเห็นได้ว่าข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขจะมีขอบเขตการบังคับใช้จำกัดอยู่ในเฉพาะพื้นที่ของกรุงเทพมหานครเท่านั้น

ส่วนมาตรการตามความในพระราชบัญญัติอื่นๆ เป็นเพียงการนำบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการเลี้ยงสุนัขมาใช้บังคับประกอบกัน เช่น การป้องกันโรคติดต่อในสุนัขด้วยมาตรการตามความในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 หรือการป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญด้วยมาตรการตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เป็นต้น ซึ่งการควบคุมดูแลสุนัขที่มีจำนวนมากทั่วประเทศ โดยปราศจากกฎหมายที่กำหนดมาตรการเฉพาะไว้อย่างเหมาะสม

ไม่เพียงจะส่งผลให้การบังคับใช้มาตรการที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นไปอย่างยุ่งยากและไม่มีประสิทธิภาพ หากแต่ยังส่งผลให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติแต่ละฉบับมีภารกิจมากจนไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ดังจะเห็นได้จากกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักเทศกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือกรมปศุสัตว์ ไม่สามารถดำเนินการป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ จากสุนัข ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า หรือทำหมันควบคุมประชากรสุนัขภายในแต่ละเขตพื้นที่ได้ เพียงลำพัง แต่ต้องประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอนั่นเอง

ดังนั้น เพื่อให้มาตรการในการควบคุมดูแลสุนัขของประเทศไทยมีความสมบูรณ์และสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัขได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรการเพื่อควบคุมพฤติกรรมตามธรรมชาติของสุนัขและวิธีการเลี้ยงดูของเจ้าของสุนัขควบคู่กันไป โดยใช้มาตรการของประเทศนิวซีแลนด์เป็นแนวทาง เช่น การกำหนดให้เจ้าของสุนัขต้องนำสุนัข เข้ารับการอบรมในหลักสูตรการฝึกสุนัข เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ก้าวร้าวหรือดุร้าย การกำหนดให้ เจ้าของสุนัขต้องควบคุมสุนัขที่มีอาการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อไว้มากในสถานที่เลี้ยงอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของที่อาจเกิดขึ้นทางตรงและทางอ้อม การกำหนดให้เจ้าของสุนัขต้องควบคุม สุนัขเพศเมียไว้ภายในสถานที่เลี้ยงตลอดช่วงเวลาที่ เป็นสัดส่วน เพื่อป้องกันเหตุรำคาญจากเสียงเห่าหอน รวมถึงการขยายพันธุ์ การต่อสู้แย่งชิงสุนัขเพศเมีย และการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าในช่วงฤดู ผสมพันธุ์ การกำหนดให้เจ้าของสุนัขต้องจัดให้สุนัขได้ออกกำลังกายอย่างเพียงพอ เพื่อส่งเสริม การแสดงออกทางพฤติกรรมตามธรรมชาติและควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จากภาวะวิตกกังวล การกำหนดให้เจ้าของสุนัขจัดให้สุนัขได้รับการผ่าตัดทำหมันเพื่อควบคุมขยายพันธุ์ในช่วงฤดูผสมพันธุ์ และการกำหนดให้ศาลมีอำนาจทำคำสั่งให้กำจัดสุนัข เพื่อยุติพฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัย ของบุคคลและสัตว์ เป็นต้น ซึ่งการกำหนดมาตรการเหล่านี้เพิ่มเติม ไม่เพียงจะส่งผลโดยตรงต่อการควบคุม พฤติกรรมตามธรรมชาติของสุนัขเท่านั้น แต่ยังส่งผลเป็นการควบคุมวิธีการเลี้ยงดูของเจ้าของสุนัข ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและสอดคล้องกับหลักสวัสดิภาพสัตว์อีกด้วย ซึ่งปัญหาการควบคุมดูแลสุนัข ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอยู่ 4 ประการ คือ

**ประการแรก ปัญหาการขาดบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลสุนัข เป็นการเฉพาะ** ประเทศไทยแม้จะมีมาตรการในการควบคุมดูแลสุนัข ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติ กฎหมายลำดับรอง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติ รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 และข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยง หรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 โดยกำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการต่างๆ



ต่อสัตว์ทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัขกลับยังมีปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไปและได้ส่งผลกระทบต่อสวัสดิภาพของสุนัขและสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัขที่ใช้บังคับอยู่นั้น มีเฉพาะในเรื่องการจัดสวัสดิภาพสัตว์เท่านั้น เช่น การจัดให้สุนัขทุกตัวได้รับอาหารและน้ำดื่มที่สะอาด มีคุณภาพ และความถี่ของการให้อาหารที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงพันธุ์อายุ ขนาดน้ำหนักตัว และสภาพร่างกายสุนัข แต่ไม่มีบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุนัขเป็นการเฉพาะ

**ประการที่สอง ปัญหาการขาดมาตรการในการขึ้นทะเบียนการเลี้ยงสุนัขและขาดบทลงโทษที่เหมาะสม** มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสุนัขในปัจจุบัน ยังมีข้อบกพร่องและไม่เพียงพอในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากไม่มีการบัญญัติกฎหมายให้เจ้าของนำสัตว์ไปขึ้นทะเบียนและไม่มีมาตรการลงโทษเจ้าของสุนัขแต่อย่างใด มีเพียงแต่ให้เจ้าของจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์เท่านั้น นอกจากนี้ให้อำนาจส่วนราชการท้องถิ่นออกข้อบัญญัติเรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขในแต่ละท้องถิ่นตามความเหมาะสม แต่ยังคงขาดประสิทธิภาพในการควบคุมดูแลสุนัข โดยเฉพาะมาตรการขึ้นทะเบียนสุนัขที่กฎหมายท้องถิ่นกำหนดให้เจ้าของสุนัขจะต้องใช้ทะเบียนบ้านที่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของบ้าน เป็นหลักฐานประกอบในการขึ้นทะเบียนสุนัข ซึ่งเป็นปัญหาในการนำสุนัขไปขึ้นทะเบียนสำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านเช่า ห้องชุด หรือชุดอาคาร จึงเห็นได้ว่าในส่วนของประเทศไทยไม่ได้กำหนดให้เจ้าของสุนัขต้องดำเนินการนำสุนัขไปขึ้นทะเบียน ซึ่งมีเฉพาะข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 เท่านั้นที่กำหนดให้ผู้เลี้ยงสุนัขต้องนำสุนัขไปขึ้นทะเบียนและหากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับ

**ประการที่สาม ปัญหาการควบคุมการจำหน่ายสุนัข** มาตรการในการควบคุมดูแลผู้ประกอบการในการจำหน่ายสุนัข เช่น พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ซึ่งควบคุมการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 ควบคุมและเฝ้าระวังสุนัขที่มีโอกาสติดโรคพิษสุนัขบ้า พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 ซึ่งได้กำหนดให้ผู้ค้าสัตว์หรือซากสัตว์ เช่น ร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงหรือฟาร์มเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยง เป็นต้น จะต้องขออนุญาตในการประกอบกิจการเพื่อเป็นการป้องกันและการควบคุมโรคระบาดเท่านั้น หรือพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ที่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการเลี้ยงและการปล่อยสัตว์ แต่ไม่มีกฎหมายฉบับใดที่กล่าวถึงการควบคุมการประกอบกิจการจำหน่ายสุนัข ทั้งที่การประกอบกิจการจำหน่ายสุนัขก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสุนัขจรจัดในปัจจุบัน

การควบคุมกิจการโดยการให้ออกใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มีการกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับใบอนุญาตหรือการขึ้นทะเบียนต่อรัฐไว้เพียงองค์กร 2 ประเภท คือ องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์และสถานสงเคราะห์สัตว์ ซึ่งล้วนเป็นองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือสัตว์ มิได้เป็นองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์ แต่ประการใด



**ประการที่สี่ ปัญหาการเพิ่มจำนวนของสุนัขจรจัดเนื่องจากไม่มีมาตรการควบคุมดูแลจากภาครัฐ** การที่ภาครัฐไม่ควบคุมจำนวนสุนัขจรจัดถือว่าเป็นปัญหาด้านสาธารณสุข เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุของการเพิ่มขึ้นของจำนวนสุนัขจรจัดพบว่า สาเหตุที่สำคัญคือการแพร่ขยายพันธุ์โดยปราศจากการควบคุม เมื่อถึงฤดูผสมพันธุ์สุนัขจะผสมพันธุ์กันตามธรรมชาติ เมื่อการผสมพันธุ์สิ้นสุดลงสุนัขก็ตั้งท้องและให้กำเนิดลูกสุนัข หากแม่สุนัขเป็นสุนัขจรจัด ลูกสุนัขที่เกิดมาก็จะกลายเป็นสุนัขจรจัด หน่วยงานภาครัฐหรือเจ้าของสุนัขจึงต้องมีการควบคุมและป้องกันการผสมพันธุ์ของสุนัข เช่น การทำหมันเพื่อควบคุมจำนวนสุนัขที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การเพิ่มขึ้นของสุนัขจรจัดคือผู้เลี้ยงสุนัขขาดจิตสำนึก ขาดความรับผิดชอบ นำสัตว์มาเลี้ยงแต่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์อย่างถูกต้อง ไม่มีการศึกษาข้อมูลของสัตว์ที่จะรับเลี้ยงมาก่อน ไม่มีความพร้อมในการเลี้ยง ไม่มีการควบคุมการขยายพันธุ์ของสัตว์ หรือแค่อยากเลี้ยงสุนัขในตอนเล็ก แต่เมื่อสุนัขโตขึ้นก็เลิกสนใจและนำสุนัขไปปล่อยทิ้ง การมีสัดส่วนของสุนัขจรจัดเพศเมียที่มีมากกว่าสุนัขจรจัดเพศผู้ ทำให้เกิดการผสมพันธุ์ในกลุ่มสุนัขจรจัดสูงขึ้น ทำให้เพิ่มจำนวนประชากรสุนัขอย่างรวดเร็ว การขาดความรับผิดชอบของผู้เลี้ยงหรือเจ้าของที่ปล่อยปละละเลย ไม่เอาใจใส่ดูแลสุนัขด้านอาหารและน้ำดื่ม ทำให้สุนัขออกไปหาอาหารนอกบ้านและตระเวนไปตามที่ต่างๆ ค่อยถึงขยะ อาจทำให้สุนัขพลัดหลงและกลายเป็นสุนัขจรจัดได้ และการที่สุนัขถูกทอดทิ้งเพราะเจ้าของไม่ต้องการเลี้ยงดู จึงนำไปปล่อยตามวัดและสถานที่สาธารณะ ปัญหาดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการเพิ่มจำนวนสุนัขจรจัดที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

## 2. ข้อเสนอแนะ

ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีปัญหาอันควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน โดยอาศัยพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ดังต่อไปนี้

### 2.1 การแก้ไขปัญหาการขาดบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลสุนัขเป็นการเฉพาะ

เมื่อได้วิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการควบคุมดูแลสุนัขและการใช้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหมด พบว่าประเทศไทยไม่มีบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุนัขเป็นการเฉพาะ มีแต่ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 เท่านั้นที่ได้มีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในการควบคุมดูแลสุนัข ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ทั้งประเทศไม่มีองค์กรใดออกกฎหมายมาควบคุมดูแลสุนัข เป็นผลให้ไม่มีกฎหมายควบคุมดูแลสุนัขเป็นการเฉพาะ ด้วยเหตุนี้จึงควรเพิ่มเติมกฎหมายในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 29

ซึ่งสาระสำคัญควรมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัขเป็นการเฉพาะ โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลสุนัข ซึ่งผู้ศึกษาได้นำแนวทางกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์ Dog Control Act 1996<sup>227</sup> และแนวทางตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 มาปรับใช้บังคับกับท้องถิ่นในประเทศไทย ในลักษณะที่เป็นการควบคุมดูแลดังกล่าว โดยเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 29 วรรคสาม จากความเดิมว่า

มาตรา 29 เพื่อประโยชน์ในการรักษาสุขภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของพื้นที่ในเขตอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ได้

การออกข้อกำหนดของท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดให้เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทโดยเด็ดขาด หรือไม่เกินจำนวนที่กำหนด หรือเป็นเขตที่การเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทต้องอยู่ภายใต้มาตรการบางอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

โดยผู้ศึกษาเสนอให้เพิ่มเติมพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 29 วรรคสาม ดังนี้

“ในกรณีการควบคุมดูแลสุนัขให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลในเขตท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

โดยผู้ศึกษาเสนอให้ออกกฎกระทรวง ข้อกำหนดการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. .... ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 29 วรรคสาม

## 2.2 การแก้ไขปัญหาการขาดมาตรการในการขึ้นทะเบียนการเลี้ยงสุนัขและขาดบทลงโทษที่เหมาะสม

จากการศึกษาพบว่าในประเทศญี่ปุ่นและประเทศนิวซีแลนด์มีกฎหมายบัญญัติให้เจ้าของสุนัข ต้องนำสุนัขไปฝังไมโครชิป หากเจ้าของสุนัขไม่ดำเนินการจะต้องได้รับโทษทางกฎหมาย แต่สำหรับประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติกฎหมายที่มีผลใช้บังคับให้ดำเนินการดังกล่าว มีแต่ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548 เท่านั้นที่กำหนดให้เจ้าของสุนัขนำสุนัขไปขึ้นทะเบียนและฝังไมโครชิป ผู้ศึกษาเห็นว่ามาตรการดังกล่าวสามารถแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสุนัขในที่สาธารณะ รวมทั้งยังสามารถช่วยตามหาเจ้าของสุนัข เมื่อสุนัขเกิดการพลัดหลงได้อีกด้วย

<sup>227</sup> Dog Control Act 1996, Article 4.

มาตรการขึ้นทะเบียนสุนัขถือเป็นมาตรการพื้นฐานในการบริหารจัดการเกี่ยวกับสุนัข เพราะการขึ้นทะเบียนสุนัขรวมถึงการฝังไมโครชิป จะมีข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าของสุนัขและสุนัข ซึ่งผู้ศึกษา เห็นว่าการจะนำมาตรการขึ้นทะเบียนสุนัขมาปรับใช้กับประเทศไทยนั้น ในระยะเริ่มแรกรัฐควรดำเนิน โครงการขึ้นทะเบียนสุนัขโดยรัฐเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการขึ้นทะเบียนทั้งหมด และควรกำหนดเวลา สิ้นสุดของโครงการ เพื่อเป็นการกระตุ้นและประชาสัมพันธ์ให้ผู้เลี้ยงสุนัขนำสุนัขมาขึ้นทะเบียน ซึ่งจะเป็นการทำให้สุนัขที่มีเจ้าของได้รับการขึ้นทะเบียนและฝังไมโครชิป เมื่อเวลาสุนัขมีการพลัดหลง จากเจ้าของ หรือมีการนำสุนัขมาปล่อย เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถตามหาเจ้าของสุนัขได้ง่าย ทั้งนี้ สำหรับมาตรการฝังไมโครชิปให้กับสุนัขนั้น ผู้ศึกษาได้นำแนวทางกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์ Dog Control Act 1996<sup>228</sup> มาปรับใช้กับประเทศไทย ดังนี้

โดยผู้ศึกษาเสนอให้ออกกฎกระทรวง ข้อกำหนดการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. .... ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 29 วรรคสาม ดังนี้

ข้อ.... เจ้าของสุนัขจะต้องดำเนินการขึ้นทะเบียนสุนัข โดยจะต้องยื่นคำร้อง ตามแบบฟอร์มและลงลายมือชื่อให้เรียบร้อยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ ภายในช่วงเวลา ที่เปิดให้มีการลงทะเบียนประจำปี ซึ่งจะต้องดำเนินการขึ้นทะเบียนก่อนที่สุนัขจะมีอายุครบ 3 เดือน

ข้อ.... เจ้าของสุนัขต้องดำเนินการฝังไมโครชิปให้กับสุนัขและนำไปรับรองแพทย์ มายื่นต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยในใบรับรองแพทย์จะต้องระบุชื่อ วันเดือนปีเกิด เพศ ลักษณะทางกายภาพ เช่น สีขนหรือตำหนิบนตัวสุนัข รวมถึงชื่อและที่อยู่ของเจ้าของสุนัข

ข้อ.... เมื่อขึ้นทะเบียนเสร็จสิ้นเจ้าของสุนัขจะได้รับป้ายชื่อสุนัขให้เจ้าของตรวจสอบ ความถูกต้องและติดป้ายชื่อนั้นกับปลอกคอสุนัข หากป้ายชื่อสูญหายหรือถูกทำลายจะต้องเสีย ค่าธรรมเนียมเพื่อทำป้ายชื่อใหม่

ข้อ .... ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดการขึ้นทะเบียนสุนัข เช่น การย้าย สถานที่อยู่ของสุนัข การเปลี่ยนเจ้าของสุนัข หรือการเปลี่ยนแปลงสาระในเอกสารการขึ้นทะเบียนสุนัข หรือป้ายชื่อสุนัข เจ้าของสุนัขต้องยื่นคำขอเปลี่ยนแปลงพร้อมกับหลักฐานต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ขึ้นทะเบียนไว้ภายในสามสิบวัน

<sup>228</sup> Dog Control Act 1996, Article 36(1), Article 36A (2), Article 41, Article 46(3), Article 49.

ข้อ.... กรณีเจ้าของสุนัขไม่ดำเนินการขึ้นทะเบียนสุนัขตามขั้นตอนและกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด ในกรณีผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงต้องระวางโทษปรับเป็นพินัย<sup>229</sup> ไม่เกิน 5,000 บาท<sup>230</sup> และให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีอำนาจเข้าไปในสถานที่เลี้ยงสุนัขเพื่อจับและนำตัวสุนัขนั้นไปกักขังในที่ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้”

### 2.3 การแก้ไขปัญหาการควบคุมการจำหน่ายสุนัข

ในประเทศไทยแม้ว่าจะมีกฎหมายที่ใช้บังคับกับกิจการจำหน่ายสุนัข แต่ในเรื่องการออกใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มีการกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับใบอนุญาตหรือการขึ้นทะเบียนต่อรัฐไว้เพียงองค์กร 2 ประเภทคือ องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์และสถานสงเคราะห์สัตว์ ซึ่งล้วนเป็นองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือสัตว์ มิได้เป็นองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์แต่ประการใด

ผู้ศึกษาเห็นว่าเนื่องจากกิจการจำหน่ายสุนัขกระทำเพื่อประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ การดูแลเอาใจใส่สุนัข รวมถึงการปฏิบัติต่อสุนัขควรอยู่ในระดับที่สูงกว่าเจ้าของสุนัขทั่วไป ซึ่งกฎหมายของประเทศไทยยังไม่มีมาตรการที่เหมาะสมในการเข้ามาควบคุมผู้ประกอบการจำหน่ายสุนัขแต่อย่างใด ผู้ศึกษาได้นำแนวทางกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น Act on Welfare and Management Animal 1973<sup>231</sup> มาปรับใช้กับประเทศไทย ดังนี้

โดยผู้ศึกษาเสนอให้ออกกฎกระทรวง ข้อกำหนดการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. .... ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 29 วรรคสาม ดังนี้

“ข้อ.... ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการจำหน่ายสุนัข เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ราชการจังหวัด ในกรณีผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงต้องระวางโทษปรับเป็นพินัย<sup>232</sup> ไม่เกิน 5,000 บาท<sup>233</sup>

ข้อ.... ใบอนุญาตการประกอบกิจการจำหน่ายสุนัข ให้มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

<sup>229</sup> พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565

<sup>230</sup> เทียบเคียงจากค่าปรับตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

<sup>231</sup> Act on Welfare and Management of Animals, Article 10 (2), Article 13(1), Article 8, Article 22 (3), Article 19 (1), Article 13(1). Article 8, Article 22 (3), Article 19 (1).

<sup>232</sup> พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565

<sup>233</sup> เทียบเคียงจากค่าปรับตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

ข้อ.... ผู้ประกอบกิจการจำหน่ายสุนัข ต้องมีคุณสมบัติในการประกอบกิจการที่ครบถ้วน เป็นบุคคลที่มีความรู้และความเข้าใจในการดูแลสัตว์เป็นอย่างดี ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย และไม่เป็นผู้ประกอบกิจการที่ไม่สุจริต

ข้อ.... พนักงานผู้รับผิดชอบในการจัดการสัตว์จะต้องผ่านการฝึกอบรมหรือผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) และมีความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการทำงาน ในฐานะบุคคลที่รับผิดชอบในการจัดการสัตว์ ทั้งนี้ ในการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการจัดการสัตว์จะต้องเป็นบุคคลที่ไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ ไม่เป็นผู้ประกอบการที่ไม่สุจริตหรือเป็นผู้กระทำความผิดอื่นใดตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

ข้อ.... ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งระงับการประกอบกิจการจำหน่ายสุนัขทั้งหมดหรือบางส่วน ภายในระยะเวลาหกเดือน หากผู้ประกอบการจำหน่ายสุนัขดำเนินกิจการไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่จำเป็นสำหรับการดูแลสุขภาพหรือความปลอดภัยของสัตว์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับสัตว์ไม่ได้มาตรฐาน หรือในสถานประกอบการที่มีการจำหน่ายไม่สามารถดูแลสัตว์ให้เป็นไปตามมาตรฐานของการดูแลตลอดชีวิตได้ รวมถึงการจดทะเบียนที่ไม่สุจริต”

#### 2.4 การแก้ไขปัญหาการเพิ่มจำนวนของสุนัขจรจัดเนื่องจากไม่มีมาตรการควบคุมดูแลจากภาครัฐ

ในปัจจุบันการแก้ปัญหาสุนัขจรจัดของภาครัฐยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยเห็นได้จากจำนวนสุนัขจรจัดที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี และปัญหาที่เกิดจากสุนัขจรจัดก็คือ ปัญหาโรคพิษสุนัขบ้า ปัญหาสุนัขจรจัดกัด ทำร้ายประชาชน หรือทำร้ายสุนัขของผู้อื่น การขุดคุ้ยถังขยะ และการก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญจากการเห่าหอน ซึ่งผู้ศึกษาได้นำแนวทางกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์ Dog Control Act 1996<sup>234</sup> มาปรับใช้กับประเทศไทย

โดยผู้ศึกษาเสนอให้ออกกฎหมายกระทรวง ข้อกำหนดการควบคุมดูแลสุนัขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. .... ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 29 วรรคสาม จึงขอเสนอการจำกัดจำนวนการเลี้ยงสุนัขแต่ละเขตพื้นที่ซึ่งมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน สามารถจำแนกได้เป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

“ข้อ .... ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำกัดจำนวนการเลี้ยงสุนัขในเขตพื้นที่ ดังนี้

(1) การจำกัดจำนวนสุนัขโดยทั่วไป การเลี้ยงสุนัขที่มีอายุเกินกว่า 3 เดือน ภายในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีจำนวนไม่เกิน 3 ตัวต่อครัวเรือน

<sup>234</sup> Wellington Consolidated Bylaw 2008 : Part 2 – Animals, Christchurch City Dog Control Bylaw 2008, clause 5(2)

(2) การจำกัดจำนวนสุนัขตามประเภทของพื้นที่ กำหนดให้การเลี้ยงสุนัขที่มีอายุเกินกว่า 3 เดือน ในย่านธุรกิจ อุตสาหกรรมและที่พักอาศัย ต้องมีจำนวนไม่เกิน 2 ตัวต่อครัวเรือน”

ผู้ศึกษาเห็นว่าผู้เลี้ยงสุนัขในต่างประเทศจะเป็นผู้มีมาตรฐานการดำรงชีวิตสูงมีขนบธรรมเนียมที่ติงามในการดำเนินชีวิต โดยมีวัฒนธรรมในการเคารพสิทธิของผู้อื่น ไม่ทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนรำคาญ ด้วยเหตุนี้ธรรมชาติของผู้เลี้ยงสุนัขในประเทศเหล่านี้ เป็นผู้มีความรับผิดชอบในการควบคุมดูแลสุนัข ไม่ปล่อยให้สุนัขสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้กับผู้อื่น การที่จะนำมาตราการแก้ไขปัญหสุนัขจรจัดในต่างประเทศมาปรับใช้กับประเทศไทยได้อย่างครบถ้วนเป็นเรื่องยาก เนื่องจากพื้นฐานทางความคิดของประชากรและสภาพสังคมของประเทศไทยยังมีความแตกต่างกับต่างประเทศ แต่หากมีการศึกษาวิเคราะห์เพื่อนำบางมาตรการจากประเทศดังกล่าวมาปรับใช้กับประเทศไทยในวิธีการที่เหมาะสมควบคู่ไปกับการปลูกฝังจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อประชาชนผู้เลี้ยงสุนัขแบบค่อยเป็นค่อยไป เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการนำมาตราการอื่นๆ ที่เข้มงวดและจริงจังมาบังคับใช้จึงเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับประเทศไทย







บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยศรี

ศรีนครินทรวิโรฒราชวิทยาลัย

## บรรณานุกรม

- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2567, 14 พฤษภาคม). *ชวนประชาชนช่วยเคลื่อนสู่เป้าหมาย ประเทศไทยปลอดโรคพิษสุนัขบ้า ภายในปี 2568*. <https://nbt2hd.prd.go.th/th/content/category/detail/id/2153/iid/189123>
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2562). *คู่มือแนวทางการบริหารจัดการสถานสงเคราะห์สัตว์*. กระทรวงมหาดไทย.
- กรุงเทพธุรกิจ. (2567, 16 พฤษภาคม). *ไทยจะมีสุนัข – แมวจรจัด 1.92 ล้านตัว ในปี 70*. <https://www.bangkokbiznews.com/social/825021>.
- ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548. (2548, 7 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 122 ตอนพิเศษ 140 ง. หน้า 10-16.
- ข่าวโซเชียล MGR online. (2567, 16 พฤษภาคม). *ปัญหาซ้ำซากมานานหลายปี ผungสุนัขจรจัด อ้าวนางทำร้ายนักท่องเที่ยว*. <https://mgronline.com/travel/detail/9650000058313>.
- จิรัฐติกาล ขุนแขวง. (2557). *การจัดการสุนัขจรจัดของกรุงเทพมหานคร* [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จุฬาลักษณ์ ตีรชาญวุฒ์. (2565). *การจัดเก็บภาษีการเลี้ยงสุนัข* [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิสรา คำมามูล. (2555). *แนวคิดกรมสิทธิเอกชนและประโยชน์สาธารณะ กรณีเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ในคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด* [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชมพูบุษ ตังถาวร. (2562). *หนังสือสถาบันพระปกเกล้า*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สถาบันพระปกเกล้า.
- ณัฐรัฐสิริ แฉล้มวงศ์. (2552). *แรงจูงใจที่มีต่อการเลี้ยงสุนัขเพื่อนันทนาการของประชาชนในกรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไททัศน์ มาลา. (2554). 120 ปี การปกครองท้องถิ่นไทย (พ.ศ. 2440-2560) : พัฒนาการและเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์ของประเทศไทย. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.*, 5(1). หน้า 343-356.
- ธนาภ ศรีสถาพร. (2552). *มาตรการทางกฎหมายในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดในเขตกรุงเทพฯ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ธนากร คำภีมาบุตร.(2565). *แนวทางการบริหารจัดการเพื่อลดปัญหาสุนัขจรจัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี* [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์] มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

นุชนารถ เจริญสุข. (2555). *มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัข* [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2561. (2561, 12 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 135 ตอนพิเศษ 134 ง. หน้า 3-4.

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ประมวลกฎหมายอาญา

ปริญญาวัน ชมแสวก. (2563). *แนวทางการแก้ไขปัญหารื่องร้องเรียนเกี่ยวกับสุนัขจรจัด : ศึกษารณที่มีกรรื่องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน. สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน.*

พระราชบัญญัติการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2562 ประกอบกับกฎกระทรวง พ.ศ. 2541

มูลนิธิวอชดีอก. (2567, 14 พฤษภาคม). *นี่คือการ “ไม่ทารุณกรรมสัตว์” ตามความหมายของรัฐ ครับผม.* <http://www.facebook.com/WDT/foundation/posts/1729849720488894/>.

ยศนันท์ ปานาภรณ์. (2562). *มาตรการทางกฎหมายในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดในประเทศไทย : ศึกษารณืบทบาทของเจ้าของสุนัข ผู้ประกอบกิจการเพื่อจำหน่ายสุนัขและหน่วยงานรัฐ* [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

โรงพยาบาลทองหล่อ. (2567, 8 กรกฎาคม). *พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสืบพันธุ์.* <https://thonglorpet.com/diary/>.

วารสารวิทยาศาสตร์. (2567, 8 กรกฎาคม). *สวัสดิภาพสัตว์ในฟาร์มในสหรัฐอเมริกา*.

<https://www.sciencedirect.com/science/>

ศรัณยู ภัคดีวงศ์. (2562). *องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการแก้ปัญหาสุนัขจรจัด กรณีศึกษา*

*จังหวัดปทุมธานี* [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์].

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สภาอากาศไทย. (2567, 14 พฤษภาคม). *28 กันยายน วันป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าโลก (WORLD*

*RABIES DAY)*. <https://redcross.or.th/news/information/11868/>.

สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2547). *กฎหมายการปกครองท้องถิ่น*. คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กลุ่มงานข้อมูลข่าวสารระหว่างประเทศ. (2567, 23 สิงหาคม). *นิวซีแลนด์*.

[www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/ac/ewt\\_dl\\_link.php?nid=4048&filename=parssystem2](http://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/ac/ewt_dl_link.php?nid=4048&filename=parssystem2)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2567, 16 พฤษภาคม). *บุคลากรวัยเกษียณ-แมวจรจัด*

*พุ่ง 5 ล้านตัวอีก 20 ปี*. <https://www.thaihealth.or.th/>.

องค์กรสวัสดิภาพสัตว์. (2567, 14 พฤษภาคม). *ค่าน้ำจืดหมาจรจัดหัวหิน ตั้งคำถาม นำกักโรคหรือทำลาย*.

[https://www.matichon.co.th/news-monitor/news\\_882891](https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_882891).

อวิการัตน์ นิยมไทย. (2565). *มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทย*.

*วารสารจุลนิติ, 19(6)*. หน้า 47-51.

Act on Welfare and Management of Animals 1973

Animal Welfare. (2567, 16 พฤษภาคม). *เลี้ยงสัตว์ตามหลักการสากล*.

[https://www.technologychaoban.com/livestock-technology/article\\_21643](https://www.technologychaoban.com/livestock-technology/article_21643).

Daily dog. (2567). *จุดเริ่มต้นของปัญหาหมาจรจัดในสังคมไทย...ทำไมคนจึงตัดลิ้นให้สุนัข*.

<http://www.dogilike.com/content/6617/>.

Dog Control Act 1996

Japanese Law Translation. (2567, 16 พฤษภาคม). *Act on Welfare and Management of Animals*.

<https://www.japaneselawtranslation.go.jp/en/laws/view/3798/en>.

Jeducation.com. (2567, 19 พฤษภาคม). *รู้จักญี่ปุ่น*. <https://jeducation.com/main/about-japan/>.

SMART NZ EDUCATION. (2567, 23 สิงหาคม). *ภูมิประเทศและแผนที่นิวซีแลนด์*.

<https://www.smart-nz.com/15895079/>.

## ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อสกุล	นางสาวนงนุช ด้วงเรือง
วัน เดือน ปี เกิด	5 กันยายน 2524
สถานที่เกิด	อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง
ที่อยู่ปัจจุบัน	-
ประวัติการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปีการศึกษา 2555
ประวัติการทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลกันตังใต้ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผนงาน

